

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ 2011- 2016
ОБЩИНА СЛИВЕН-АКТУАЛИЗИРАНА
(Реш. № 1604/29.01.2015 год.)**

Съдържание

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите.....	5
1 Контекст.....	5
1.1 Предистория: как е създадена стратегията.....	5
1.2 Обхват и фокус на стратегията.....	7
1.2.1 Национални приоритети в развитието на социалните услуги.....	7
1.2.2 Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги.....	8
1.2.3 Стратегически документи.....	9
1.2.4 Законодателна рамка.....	10
1.3 Структура на стратегията.....	10
2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Сливен.....	11
2.1. Обща характеристика на община Сливен.....	11
2.2 Население.....	12
2.3 Икономическо развитие.....	12
2.4 Здравеопазване.....	14
2.5 Образование.....	15
2.6. Жилищни условия.....	16
2.7 Идентифицирани рискови групи и потребности.....	17
2.7.2 Характеристика на рисковите групи в община Сливен.....	18
2.7.2.1.Деца, отглеждани извън биологичното семейство.....	18
2.7.2.2 Деца, отглеждани в семейството.....	19
2.7.2.3 Възрастни хора /пълнолетни/ с увреждания.....	21

2.7.2.4 Стари хора.....	22
2.7.2.5 Уязвими хора и общности в неравностойно положение.....	23
2.8 Анализ на дефицитите, услуги и мерки – обобщение.....	24
2.8.1.Основни изводи от ситуационния анализ и оценката на потребностите.....	24
2.8.2 Общи изводи за наличните социални услуги.....	25
2.8.3 Общи изводи за услугите за деца.....	26
2.8.4 Изводи за услугите за възрастни и стари хора.....	26
2.9 Препоръки.....	27
Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги.....	28
3 Визия и цели.....	28
3.1 Визия, ценности и принципи.....	28
3.2 Приоритети на стратегията.....	29
3.2.1 Приоритетни направления.....	29
3.2.2 Приоритетни целеви групи.....	30
3.3 Цели.....	32
3.3.1 Общи и специфични цели.....	32
3.3.2 Идикатори за постиженията.....	33
4 Интервенция – социални услуги и мерки.....	36
4.1Приоритетно направление 1: Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства.....	36
4.2 Приоритетно направление 2: Социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение.....	58
4.3 Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора.....	65
5 Система на мониторинг и оценка- участие на общината.....	71
5.1 Цели и задачи на мониторинга и оценката.....	71
5.2 Изграждане на система за мониторинг и оценка на стратегията.....	72
5.2.1 Създаване на звено за мониторинг и оценка.....	72
5.2.2 Планиране и изпълнение на дейностите за мониторинг и оценка.....	72
5.2.3 Дейности за оценка.....	73
Раздел В: План за действие.....	73
6 Институционална рамка на изпълнението на стратегията.....	73

6.1 Отговорности и роли в изпълнението на стратегията.....	73
6.1.1 Областен управител.....	74
6.1.1.1 Областен координационен съвет.....	74
6.1.1.2 Областен съвет за развитие.....	75
6.1.2 РДСП и ДСП.....	76
6.1.3 Община и Общински съвет.....	77
6.1.3.1 Обществен съвет по социално подпомагане и услуги.....	78
6.1.3.2 Общински координатор.....	79
6.1.3.3 Общинско координационно звено.....	80
6.1.4 Държавна агенция за закрила на детето.....	80
6.1.5 РИО- Сливен.....	80
6.1.6 Регионална здравна инспекция.....	81
6.1.7 Дирекция Бюро по труда.....	81
6.1.8 Неправителствени организации.....	82
6.2 Механизми на партньорството.....	82
7 Ресурси.....	84
7.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията.....	84
7.1.1 Създаване на Регионален ресурсен център – Сливен.....	84
7.1.2 Изграждане на административен и организационен капацитет.....	85
7.1.3 Развитие на капацитета за предоставяне на социални услуги.....	87
7.2 Финансова рамка и източници на финансиране на социалните услуги....	89
7.2.1 Структура на средствата за финансиране на социалните услуги в Общината.....	90
7.2.2 Източници на финансиране.....	91
8 Етапи в изпълнението на стратегията.....	92
8.1 Основни етапи	92
8.2 Оперативен план с времеви график за изпълнение на Стратегията.....	95
9 Комуникационна програма.....	102
9.1 Принципи, цели и методи	102
9.1.1 Цели	102
9.1.2 Мерки	102

9.1.3 Основни принципи	103
9.1.4 Механизми и техники, които ще се прилагат при изпълнение на комуникационната програма	104

Приложение: 1. Годишен план за действие по изпълнение на Общинска
Стратегия за развитие на социалните услуги /2011-2016/ в
Община Сливен за 2011 г.

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1. Контекст

1.1. Предистория: Защо и как е създадена стратегията

Промените в Закона за социалното подпомагане и Правилника за неговото прилагане регламентираха разработването на стратегии за развитие на социалните услуги на областно и на общинско ниво, въз основа на задълбочени анализи на потребностите от социални услуги във всяка община на територията на съответната област.

Процесът на областно планиране на социалните услуги в област Сливен стартира през месец април 2010 г. и се осъществи с подкрепата и по методика предложена от УНИЦЕФ и успешно приложена в три области в страната с цел развиване на цялостен модел на планиране, развиване и предоставяне на социални услуги на областно ниво като по този начин се повиши ефективността и ефикасността на системата за социални услуги и използването на структурните фондове на Европейския съюз.

В процеса на планиране се включиха представители на всички заинтересовани страни от област Сливен, обединени в работни групи, чиито членове участваха на доброволен принцип, мотивирани от убеждението за необходимостта от адекватна работеща областна стратегия за развитие на социалните услуги, която да създаде необходимата институционална рамка за разработване на общински стратегии и политики в сферата на социалните услуги. Процесът на планиране бе организиран и координиран от Областна администрация Сливен.

Създадена бе подходяща организационна среда: Със заповед на Областния управител бе сформиран областен оперативен екип, включващ представители на: Регионална дирекция за социално подпомагане- Сливен, Областна администрация-Сливен и Община Сливен, който организира дейностите и води целия процес по планирането и разработването на Стратегия за развитие на социалните услуги на областно ниво. Сформирана бе и областна работна група, която обедини областния оперативен екип и общинските работни групи, като към тях се присъединиха и представители на Регионален център по здравеопазване, Регионален инспекторат по образование, Дирекции „Бюро по труда“, както и неправителствени организации.

Със заповед на Кмета на община Сливен е формирана общинска работна група за реализиране на цялостния процес за изготвяне на Областна стратегия за развитие на социалните услуги и Общинска стратегия за развитие на социалните услуги.

Планирането на социалните услуги на областно ниво се реализира въз основа на изготвяне на задълбочен анализ на потребностите от социални услуги в общините. Анализът на потребностите от социални услуги в община Сливен е изготвен след събиране и оценка на всички данни, характеризиращи социалния профил на общината: обща характеристика на общината, икономическо развитие, анализ на групите в риск, оценка на предоставяните социални услуги, оценка на наличните ресурси за предоставяне на социални услуги и идентифицирането на потребностите от разкриването на нови. Анализът е разработен от формираната със заповед на кмета на община Сливен работна група, в която са включени представители на общинска администрация, Общински съвет Сливен, Дирекция „Социално подпомагане“- Сливен, Обществен съвет за социално подпомагане, както и на представители на неправителствения сектор. Обсъден е от всички заинтересовани страни на местно ниво.

С Решение № 1025 от 28.09.2010 г. на Общински съвет- Сливен е приет Анализ на ситуацията и оценка на потребностите в Община Сливен.

Въз основа на изготвените и приети от Общински съвети анализи на ситуацията бе разработен и приет Областен анализ на ситуацията и оценка на потребностите в област Сливен.

На поредица от работни срещи на общинско и областно ниво са обсъдени и приети основните изводи и препоръки, направени в общински и областния анализ; обсъдени и приети са визия, ценности и принципи за развитие на социалните услуги в областта. След широко обсъждане на общинско и областно ниво бе прието областната, а в последствие и общинските стратегии да се работят по три основни приоритетни направления, насочени към:

- уязвими деца и техните семейства;
- лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение;
- старите хора.

По всяко от приоритетните направления е постигнат консенсус за основна и специфични цели, които следва да залегнат в Областната стратегия за развитие на социалните услуги, както и в настоящата общинска стратегия. Основен стремеж при целия процес е целите да са конкретни, постижими и измерими, като максимално детайлно са разписани мерки и дейности, чрез които ще бъдат изпълнени определените цели.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016 г.) е съгласувана от Областния съвет за развитие в област Сливен като неразделна част/приложение към актуализираната стратегия за развитие на област Сливен и утвърдена със заповед на Областния управител на област Сливен.

Основната роля на „Областна стратегия за развитие на социалните услуги в Област Сливен” е да определи рамката за провеждане на политиката на правителството в сферата на социалните услуги на територията на областта. Тя служи за насочване, обединяване и концентриране на наличните ресурсите в приоритетните за областта направления, както и за търсене и привличане на външни ресурси за развитие на социалните услуги на територията на областта.

Същевременно тя е и необходимата институционална рамка за разработване на Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Сливен.

В изпълнение на Закона за социалното подпомагане и Правилника за неговото прилагане, въз основа на утвърдената областна стратегия, кмета на общината следва да организира разработването на стратегия за развитие на социалните услуги на общинско равнище.

Настоящата стратегия има структура, подобна на областната стратегия, обхваща 5-годишен период и детайлизира приоритетните направления, цели, мерки и дейности на областната стратегия, по отношение развитието на социалните услуги в община Сливен.

За изпълнение на стратегията, по предложение на кмета на общината, общинския съвет ежегодно до 30 април приема годишен план за развитие на социалните услуги. Областната и общинска стратегия за развитие на социалните услуги, както и годишния план за изпълнение са взаимосвързани стратегически документи на областно и общинско ниво имащи пряко отношение към реалното преодоляване на съществуващия дисбаланс в предлагането на социални услуги, осигуряване равен достъп до качествени социални услуги на хората от всички идентифицирани рискови групи и поставяне началото на

процеса на дългосрочно стратегическо планиране на социалните услуги на общинско и областно ниво с участието на заинтересованите страни.

1.2. Обхват и фокус на стратегията

Стратегията проектира развитието както на конкретни социални услуги, така и на пакет от общински политики и хоризонтални мерки насочени към устойчиви решения на проблеми на идентифицираните рискови групи.

Във фокуса на „Общинска стратегия за развитие на социалните услуги 2011-2016” е подкрепата на индивиди и групи в риск в съответствие с идентифицирани реални потребности и съобразно стандарти и политики в сферата на предоставяне на социални услуги. Акцентите са върху максимално прилагане на интегриран подход, вкл. и чрез планиране развитието на междусекторни, смесени услуги.

Обхват на рисковите групи и видове услуги: В стратегията приоритетно са включени социални услуги, които са утвърдени в практиката и доказали своята ефективност съобразно местните потребности, като в периода на изпълнение се проектира степента, в която е необходимо да бъдат запазени в настоящия си вид или развивани като капацитет, изпълнение на стандарти и др. Планирано е и разкриването и развиването и на нови социални услуги съобразно потребностите изведени в Анализ на ситуацията и оценка на потребностите на общината и в съответствие с „Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Сливен”.

В стратегията са разработени взаимовръзките между отделните социални услуги, както и механизмите за достъп до тях от страна на потенциалните потребители. Същевременно стратегията планира мерки и дейности, които са приоритетни за свързани сектори, като здравеопазване, образование и др. имащи пряко отношение към цялостното функциониране на социалните услуги и ключово значение за комплексното решаване проблемите на идентифицираните рискови групи и индивиди. Стратегията не предвижда развиване на социални услуги за всички рискови групи на територията на община Сливен. Приоритетните направления, идентифицираните целеви групи, формулираните цели, мерки и дейности са в пряко съответствие с рамката на Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Сливен, съществуващите ограничения в наличните ресурси, както и със специфични потребности на местно ниво.

Времеви обхват. Периода на действие на стратегията включва пет години- от 2011 до 2016 г. Съобразно нормативната база за всяка година от изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги ще се разработва годишен план за развитие на социалните услуги, които до м. април на съответната година се приема от Общински съвет. Годишният план за развитие на социалните услуги за 2011 г. е неразделна част от настоящата стратегия.

Териториален обхват. В географско отношение обхватът на стратегията съвпада с територията на община Сливен. Стратегията задава както общинската рамка, така и основните параметри на социалните услуги. Акцентираща се върху социалните проблеми в отдалечени от общинския център населени места, като се планират услуги и механизми за разрешаването им съобразно налични и прогнозни ресурси.

1.2.1 Национални приоритети в развитието на социалните услуги

От 2000 г. на национално ниво се реализира реформа в сферата на социалните услуги, която стартира по отношение услугите за деца, като постепенно обхваща и услуги

и мерки по отношение на други възрастови групи. Като цяло процесите на реализиране на реформата са насочени към деинституционализация и децентрализация предоставянето на социалните услуги. Премахва се към приоритетно създаване на социални услуги базирани в общността, които максимално индивидуализират подхода към потребителя и целият интегрирането му в общността. Затова отговорностите и очакванията за управлението на социалните услуги на местно ниво се възлагат на общините, като доставчици на услуги.

Извършените анализи на процесите на развитие на социалните услуги и реформирането на системата като цяло отчитат неравномерност в разпределението на територията на страната, липсата на услуги по превенция и за подкрепа на семействата, развитие на социални услуги без обективна оценка на нуждите и съответното планиране. Същевременно се отчита, че социалните услуги не се развиват в мрежа и в недостатъчна степен кореспондират с развитието на свързани системи като образование, здравеопазване, жилищна политика, инфраструктура.

Стратегическите документи в областта на социалната политика са в контекста на членството в ЕС и определят като свой фокус: Ограничаване предаването на бедността и социалното изключване между поколенията (с акцент върху детската бедност и социално изключване); Активно включване за най-отдалечените от пазара на труда; Равни възможности за най-уязвимите групи в обществото.

Националните планове и програми акцентират върху: превантивни мерки; подкрепа на деца и семейства чрез мерки за подобряване материалното състояние на семействата и развиване на качествени и разнообразни социални услуги; деинституционализацията като процес и водещо направление в развитието на социалните услуги; връзка със системите на образование и здравеопазване като компоненти на концепцията за борба с бедността и социалното изключване сред децата.

1.2.2 Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги

В обхвата на институционалната рамка за реализация на настоящата стратегия са включени органи, организации и институции от държавния, общинския и гражданския сектори. Основните институции с отговорности по отношение на планирането, създаването, предоставянето и управлението на социалните услуги са:

На национално ниво:

- Министерство на труда и социалната политика (МТСП) – създава държавната политика в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги, определя националните приоритети, заедно с Министерство на финансите определя държавно-делегираните дейности в социалните услуги и разработва разходните стандарти за финансиране на социалните услуги;
- Министерство на финансите (МФ) – определя разходните стандарти и тавани за финансиране на социалните услуги в страната;
- Агенция за социално подпомагане – разрешава откриването и закриването на социалните услуги – държавно-делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, инспектира социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги; чрез Дирекциите „Социално подпомагане” (ДСП) се предоставят и социални услуги;

- Държавна агенция за закрила на детето (ДАЗД) – лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критериите за социални услуги за деца и семейства.

На областно ниво:

- Областен управител и областна администрация, Областен съвет за развитие и областни комисии, които имат отношение към социалната политика и политиката по заетостта, провеждат държавната политика в областта, осигуряват съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация;
- Регионална дирекция за социално подпомагане (РДСП), която предоставя становища по отношение на откриването/закриването на социални услуги – държавно-делегирана дейност.

На общинско ниво:

- Кмет и Общински съвет- създават общинската политика по отношение на социалните услуги; създават, предоставят социални услуги; договарят предоставянето на социални услуги с външни доставчици, контролират тяхното качество.
- Доставчици на социални услуги;
- Дирекция „Социално подпомагане” реализира политиките по социално подпомагане, социална закрила и закрила на детето на местно ниво и в частност – насочва потребители към социални услуги, които са държавно-делегирана дейност;
- Местни общности – НПО, местни организации, представители на рисковите групи.

1.2.3 Стратегически документи

Стратегията е разработена в унисон с принципите на **международни нормативни актове**, визиращи основни насоки за осъществяване на приоритетни политики в сферата на социалното развитие, като: Международна харта за правата на човека на ООН; Конвенция на ООН за правата на детето; Глобалните цели на хилядолетието за развитие (2000-2015 г.) - приети с декларация на ООН; Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания; Европейска социална харта.

Стратегически документи на национално ниво:

- Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България”;
- Национален план за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България”
- Национална стратегия за детето 2008 – 2018 г.
- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 - 2015 г.

- Национален план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005 – 2015 г.”
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010-2020 г.)
- Национална програма „Осигуряване на възможности за активно стареене, пълноценно участие на пенсионерите в социалния живот и превенция на тяхното социално изключване”

Документи на областно и общинско ниво:

- Областна стратегия за развитие на област Сливен (2005 – 2015);
- Общински план за развитие на община Сливен 2007- 2013;
- Общински стратегия за детето 2010- 2014;
- Общинска здравна стратегия 2010- 2013;
- Общинска програма за закрила на детето за 2010г. и проект на Общинска програма за закрила на детето за 2011 г.

1.2.4 Законодателна рамка

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги следва принципите на законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България- Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания и др. както и съответните подзаконовни нормативни актове.

Стратегията е изцяло съобразена с утвърдената Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Сливен, както и с изискванията на чл. 36 б от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

1.3 Структура на стратегията

Стратегията за развитие на социалните услуги в община Сливен обхваща приоритетни направления формуирани в процеса на разработване на областната стратегия и са резултат от широко обществено обсъждане:

- Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства;
- Социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение;
- Грижа за старите хора;

В структурата на стратегията е приложена следната йерархия:

Визия – показва как след време бихме искали да изглежда областта;

Обща цел (за всяко приоритетно направление) - намерение във времеви хоризонт на стратегията, което ще съдейства за постигане на визията;

Специфични цели - конкретни и измерими цели за постигане на общите цели;

Мярка: съвкупност от сходни по характер дейности, чрез които се постигат специфичните цели;

Дейност: услуги или съвкупност от услуги, с определено съдържание, капацитет, териториален обхват, местоположение, срок на действие, бюджет, източник на финансиране и изпълнители.

2. Изводи от анализа на ситуацията и оценка на потребностите в община Сливен

Общинската стратегия е базирана на изводите и препоръките от направеното проучване на ситуацията в област Сливен, обобщени в Областен доклад за анализа на ситуацията в област Сливен. Базира се и на Анализ на ситуацията и.....приети с решение на Общински съвет- Сливен от.....

Проучването на ситуацията в община Сливен е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социо-икономическите проблеми, съществуващите политики и мерки за подкрепа на уязвими общности и групи от населението. Обхватът на темите на проучването включва широк кръг социо-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги- достъп, капацитет и качество на наличните услуги, осигурени ресурси (финансови и човешки). Определени са основните фактори пораждащи риск за различни групи от населението и са идентифицирани основните уязвими групи с характеристики, брой и териториално разположение.

Изводите от анализа на ситуацията са основа за планирането на социални услуги, които да осигуряват: достъп на клиентите; избор на вид и капацитет на услугите; избор на финансиране; междусекторно и междуобщинско сътрудничество.

2.1. Обща характеристика на община Сливен

Община Сливен е разположена в Югоизточна България. Със своите 1 366,6 кв. км тя се нарежда на първо място между общините в Сливенска област. Общината граничи на юг с Ямболска област, на изток - с Бургаска област, на север - с Община Котел , на запад - с Община Твърдица и на югозапад - с Община Нова Загора. Граничното положение на общината се оценява като благоприятно от гледна точка на възможностите за нейното развитие. Урбанизираната територия на Община Сливен е 37,6 кв. км, населението на общината към 31.12.2009 г. наброява 128 249 души.

Населените места са 43 села и 2 града – гр.Кермен и гр.Сливен. Административен и стопански център е гр.Сливен, който е и областен център с 93 781 жители към 31.12.2009 г., по данни на НСИ. Останалите населени места са в категорията „големи“, „средни“, „малки“ и „много малки“ села. Към 31.12.2009 г., по данни на НСИ няма напълно обезлюдени села, но в селата Въглен, Зайчари и Раково населението е под 100 човека.

Урбанистичната структура на общината е поляризирана – един много голям град, един много малък град /Кермен/, 1 голямо село (над 3 хил. жит.) - Тополчане, средни (1-3 хил. жит.) – 10 населени места, малки (200 – 1000 жители) – 24 населени места и 8 много малки села (под 200 жители). Около 73 % от населението на общината е съсредоточено в град Сливен. Поляризацията на селищната мрежа рефлектира и в структурата на местното самоуправление – един град център на община, един малък град, 38 села са със статут на

кметства и 6 села с кметски наместничества, които са под нормативния демографски минимум (150 жители).

2.2. Население

Икономическото развитие на община Сливен е свързано както с природните ресурси, така и с качеството на работната сила, която е в тясна зависимост от демографските фактори. Демографският потенциал се изменя под влиянието на естественото движение на населението и миграционните процеси.

Обобщените показатели, които характеризират демографския потенциал, са брой и състав на населението и трудовите ресурси, заетостта, разпределението и използването на работната сила. Числеността като първа и най-обобщаваща характеристика на населението определя при равни други условия потенциалните възможности за икономическо развитие на община Сливен.

Населението на община Сливен наброява 128 249 жители по постоянен адрес към 31.12.2009 г., от които 74,6 % живеят в градовете /гр.Сливен и гр.Кермен/ и 25,4 % в селата. Териториалното демографско разпределение е следното: в град Сливен живеят 73,1 % от жителите, в гр.Кермен – 1,5 %, а останалата част – в селата на общината. От този показател е видно, че повече от 2/3 от демографския потенциал е съсредоточен в административния център на общината. Обяснението е в това, че в селата, които разполагат с поземлени ресурси, населението непрекъснато намалява, поради миграция, ниска раждаемост и по икономически причини.

Анализът показва, че в демографското състояние на населението от община Сливен неблагоприятните изменения имат траен характер:

- Динамиката на населението на общината показва, че то постепенно и неизменно намалява. Някои от селата се обезлюдяват и се наблюдава сериозен спад в икономическата активност в селските райони.
- Естественят прираст на населението е неизменно отрицателен. Това се дължи на неблагоприятното развитие на основните демографски процеси. Въпреки лекото покачване на раждаемостта, се наблюдават нови тенденции на негативни структурни промени - ранна раждаемост, извънбрачни раждания, абсолютно и относително увеличаване на децата от проблемни семейства, които се оказват в условия на потенциален риск още при раждането си. Миграцията (предимно на млади хора) е все по-осезаема.
- Възрастовата структура на населението показва трайна тенденция на застаряване, на- вече в малките населени места. С бавни, но устойчиви темпове намалява делът на населението в трудоспособна възраст, а се увеличава делът на лицата над 65 г.. Промените във възрастовия състав на населението засягат както градовете, така и селата.
- Като цяло община Сливен може да се счита за типичен район на концентрация на етнически малцинства, като делът им значително превишава този за страната. Преобладават роми и турци.

2.3. Икономическо развитие

Като неразделна част от икономиката на страната, общинската промишленост е сериозно засегната от развиващите се през последните години негативни процеси. В резултат на това рязко спадна производството в редица структуроопределящи предприятия- машиностроене, текстил и др. Друга голяма група от фирми практически не работят или работят неритмично. Основните проблеми в икономиката на общината са

характерни и за цялата българска икономика- липса на пазари; финансови затруднения на фирмите при обслужване на кредитите; силно ограничен брой на сертифицираните предприятия и изделия /ISO9001, ISO 9002 / от структуроопределящите отрасли на общинската икономика, което е сериозна пречка за излизане на международните пазари; затруднения за хранителновкусовата промишленост на общината, главно поради липсата на протекционистична политика на държавата по отношение на селското стопанство и защита на българското производство; деформиране на цели подотрасли от общинската икономика, проблеми вътре в секторите. В община Сливен структурата на нетните приходи от продажби по икономически сектори е следната: индустрия – 52.1 %; услуги – 46.3 %; аграрен сектор – 1.6 %.

Транспорт и транспортни връзки: На територията на общината са развити два вида транспорт - автомобилен и железопътен. Пътната и железопътна мрежа е добре развита. Изградени са пътища, които са добър потенциал за осъществяването на трудовите, туристически и икономически връзки между населените места. Връзките между общинския център и останалите населени места са много добри.

Доходи, заетост и безработица: Основният проблем в социалната сфера в условията на криза, характерен не само за община Сливен, но и за цялата страна, е свързан с намаляването на реалните доходи на домакинствата и преструктурирането на потребителската кошница. Средната работна заплата в общината през 2008 г. е 420 лв., което е значително под равнището в Югоизточния район – 501 лв., и под равнището за страната - 545 лв. В резултат на икономическата криза се е увеличил броят на хората, които са останали без никакъв доход. Друга причина за увеличаване броя на хората без доходи е намаляване капацитета на програмите за временна заетост. Тенденциите в равнището на доходите са към задържане на достигнатото от средата на 2009 г. ниво или към спад на доходите. Спадането на реалните доходи е в пряка връзка с нарастване на броя на лицата, нуждаещи се от социална защита и подпомагане, както и до изострянето на проблемите, свързани с увеличаващата се бедност.

От 2002 г. трудовият пазар в област Сливен се характеризира с тенденция към намаляване на регистрираната безработица, като това е характерно и за страната. В началото на 2009 г. започва да се наблюдава ръст на равнището на безработица. За целия разглеждан период равнището на безработица е по-високо от средното за страната. Равнището на безработица за страната към 31.12.2009 г. е 9.13 %, в област Сливен - 10.94 %, а община Сливен е 11.38 %. Към 31.12. 2008 г. в община Сливен безработицата е 7.9 %, т.е. с 3.48 пункта по-малко. В структурата на безработните лица продължават да доминират жените, ниско образованите, нискоквалифицираните и продължително безработните клиенти на ДБТ. Освен споменатите, рискови групи на пазара на труда са и безработните лица над 55 годишна възраст, както и безработните с намалена работоспособност.

Изводи за общите тенденции в икономическото развитие и динамиката на общинската икономика.

- Факторите, които могат да стимулират икономическото развитие на община Сливен са: създаване на условия за икономически растеж на общината, с темпове, изпреварващи средните за страната, чрез стимулиране, в условията на пазарна икономика, на частната инициатива и предприемачеството, и максимално използване на местните ресурси, традиции и професионален опит на населението;

- Необходими са мерки за разкриване на работни места в общината и заедно с това подобряване на инфраструктурата, което да улесни достъпа до работни места в други населени места, като се запазва местоживеенето;

- Равнището на безработица се е увеличило, като уязвимите групи безработни за община Сливен са: жените, младежите до 29 години, продължително безработните /с престой над 1 година в ДБТ/ и лицата с намалена работоспособност;
- В структурата на безработицата най-голям е дялът на нискообразованите и нискоквалифицирани безработни.
- Наблюдава се тенденция стойностите на показателите заетост, равнище на безработица, работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение, да са по-неблагоприятни от средните стойности за страната. Въпреки постепенното увеличение на работните заплати те остават значително по-ниски от средната заплата за страната.
- Налице е намаляване капацитета на националните програми за временна заетост, което заедно с негативните последици от икономическата криза, свързани със съкращаване на работници поради намаляване обема на производство в някои сектори на икономиката, води до нарастване броя на лицата, нуждаещи се от социална защита и подпомагане и до изострянето на проблемите, свързани с увеличаващата се бедност;
- Съществува реална опасност след всяка нова вълна съкращения на пазара на труда да излизат безработни с по-висока квалификация, което съществено би влошило възможностите за скорошно съживяване на икономиката;
- Наблюдава се влошена качествена характеристика на работната сила, очакваща реализация на трудовия пазар;
- Продължава да е валидна тенденцията за неравновесие между търсенето и предлагането на работна сила на пазара на труда

2.4. Здравеопазване

Демографските процеси, заболяемостта, физическото развитие, факторите на риска за здравето, както и други фактори, свързани с тях, формират здравното състояние на населението. Здравното състояние на населението е тясно свързано с възрастовата му структура, етническа характеристика, социалния статус и здравната култура на населението. Анализите показват, че последното десетилетие на развитие, както на местно ниво така и на национално е белязано от демографска криза, характеризираща се със стабилна де популация, при която относителният дял гражданите над 60 годишна възраст значителна част от общото население. Увеличаваща се група на възрастни над трудоспособна възраст, респективно увеличава потребността от гериатрична помощ. Процесите на стареене се проявяват по силно в селата на общината, където в повечето детското население е минимален процент и най-младата значима възрастова група започва след 40 години. Три са главните причини за тези процеси- спад на раждаемостта, покачване на смъртността, намаляване на естествения прираст при интензивна емиграция и то предимно на младото население. Застаряването на населението в общината поражда множество допълнителни медико-социални, икономически, психологически и правни проблеми. Миграционните движения, които се развиват паралелно с процеса на стареене, както и ниската раждаемост, водят до неравномерно териториално разположение на стари хора и се формират териториални единици с концентрация на предимно стари хора. Структурата на заболяемостта в общината е в посока завишаване на заболяванията от групите на сърдечно-съдови, инфекциозни, онкологични, ендокриноложични, психични заболявания. Въпреки отчитаната положителна тенденция за увеличение на раждаемостта,

значим проблем е ранната раждаемост- под 18-годишна възраст на майката, като се отчита и плавно нарастване броя на раждания от майки под 18 годишна възраст.

При предоставянето на здравните услуги в общината се извеждат някои негативни **изводи**:

- Неравномерно териториално разпределение на практиките и на здравните услуги. Налице е струпване на здравни структури в гр. Сливен /общински и областен център/, като в останалите населени места са недостатъчно незадоволени потребностите от медицински и здравни грижи.
- Няма осигурена добре организирана неотложна помощ поради разпръснати и отдалечени селища, разбита пътна мрежа и др.;
- Непривлекателни лекарски практики, които остават свободни липса на достатъчно специалисти в малките населени места, което затруднява достъпа на пациентите до този вид медицинска помощ;
- Нарастване броя на хоспитализациите, на случаите с късна диагностика и настъпващи усложнения и в крайна сметка влошаване на здравния статус на населението;
- Демографското остаряване на населението поставя допълнителни изисквания пред структурата на здравните потребности, поради обстоятелството, че възрастните хора са носители на повече от едно хронично заболяване, което води и до по-големи разходи за здравно обслужване.
- Липса на достатъчно специалисти в малките населени места, което затруднява достъпа на пациентите до този вид медицинска помощ, а често води и до забавяне на диагностично-лечебния процес.
- Характерно за тази “деликатна” сфера е понижаване, както на количеството, така и на качеството на здравните услуги
- Сериозен здравен и социален проблем за общината е големия процент малцинствено население, предимно ромско.

2.5. Образование

Образованието е основен фактор за социална интеграция и професионално развитие. Неблагоприятно въздействие върху тези процеси оказват запазване или увеличаване мащабите на неграмотността, както и влошаването на образователната структура сред младите хора. В редица случаи неграмотността се съпровожда със социални рискове- безработица, бедност, липса или недостатъчни грижи за здравето и образованието на детето, отклоняващо се поведение и др. Област Сливен е на предпоследно място по **степен на грамотност** между областите в страната. В общината групите на хората с основно и по-ниско от основното образование са значими, независимо от факта, че няма данни за разделение по пол, трудова заетост или липса на такава, както и евентуална принадлежност към етнически малцинства. Значими са и групите на хората със завършено основно образование и хората със завършено средно образование. Това неминуемо се отразява негативно върху социално-икономическата ситуация в общината, конкурентноспособността на пазара на труда и съществуващия ресурс за развиване и повишаване доходите. В съчетание с разрастващите се миграционни процеси, предимно на хора в трудоспособна възраст картината на образователното ниво в общината е изключително тревожна. Влиянието на етническия състав на населението и наличието на

центрове, в които са съсредоточени разнообразни учебни заведения (специализирани средни училища, професионални и езикови гимназии, филиал на ВУЗ), са определящи за степента на грамотност на ниво община.

Като цяло териториалното разпределение на училищата и детските градини е в съответствие с големината на населението в населените места, като в областта най-много са в община Сливен.

Съобразно статистическата информация в общината няма деца в училищна възраст необхванати от образователната система за периода 2007, 2008, 2009 година. Според експерти в сферата на социалните услуги, закрилата на детето и други работещи в етнически общности в общината има такива деца, особено сред ромския етнос, като техният брой не е никак малък. Липсва обективна информация за броя, възрастта и нивото на готовност за училищно обучение сред тези деца.

Независимо от отчитаната тенденция на намаляване броя на отпадналите от училище деца проблема остава изключително сериозен, особено като се отчитат и процесите на скрито неприсъствие на деца в училищата /трайно непосещаващи училище/ от гледна точка запазване на училища и работни места на педагогически персонал.

Изводи:

- В условията на увеличаване броя на хората в трета възраст образователната инфраструктура ще се променя динамично;
- Ще се утвърждава мрежа от учебни заведения, съобразно броя на учениците, кадровата обезпеченост на учебните заведения и средствата за издръжка на образователната инфраструктура.
- Ще се променя и мрежата от детски градини на базата на финансовите възможности на общината, като наложителни са допълнителни мерки за привличане на отпаднали от образователната система деца с цел продължаване на образованието им.
- Липсват достатъчно достъпни механизми за повишаване образователното равнище на пълнолетното население;
- Отчита се тенденция на намаляване броя на учениците и развиване на процеси за закриване на училища, особено в малките населени места на общината;
- Структурата на учебните и детски заведения не обхваща цялостно всички населени места в общината, което е допълнителен рисков фактор пораждащ миграционни и други процеси.

2.6. Жилищни условия

По данни на Националния статистически институт, към 31.12.2008 г., общият брой на жилищата в Община Сливен е 58 488, от които по-голямата част са в градовете, където живее преобладаващата част от населението. Трябва да се вземе предвид, че жилищата са разположени неравномерно по територията на общината; повечето описани жилища в селата са необитаеми и свободни, намират се в непривлекателни райони (с неподдържана пътна мрежа, без отходни канали) и са неблагоустроени, изоставени и полусъборени. Освен състоянието на съществуващите жилища, проблем е и липсата на различни механизми, които да стимулират инвестиции в тази насока.

Основната част от жилищата в общината са собственост на физически лица – 96%. Около 3 % от жилищата са държавна или общинска собственост, а останалите под 1% са собственост на търговски дружества, обществени или кооперативни организации.

Структурата на собствеността ограничава възможностите на общинските власти да провеждат социална жилищна политика. С особена острота е проблема за “социалните жилища”. Необходима е алтернатива, в която общината да е партньор или помощник. Община Сливен разполага с 616 общински жилища, като преобладаващата част от тях са концентрирани в гр. Сливен и значително по-малка част в гр. Кермен и част от по-големите села в общината. Като цяло общинските жилища се нуждаят от поредица текущи ремонти, а немалка част и от основен, което обосновава тяхната неефективност понастоящем. Липсва цялостна информация за броя на семействата с деца, които имат жилищен проблем на територията на община Сливен.

Изводи:

- Средният брой на лицата, живеещи в едно жилище е по-висок от този за страната;
- Жилищата са разположени неравномерно по територията на общината, като в селата са необитаеми и свободни, намират се в непривлекателни райони;
- Жилищните квартали и комплекси в градовете също са недостатъчно благоустроени. Панелните сгради не удовлетворяват нормалните изисквания за жилищен комфорт;
- Липсват механизми, които да стимулират инвестиции в тази насока, което ограничава възможностите на общинските власти да провеждат социална жилищна политика;
- Съществени са проблемите с осигуряване жилища на установено нуждаещите се.

2.7. Идентифицирани рискови групи и потребности

2.7.1. В Анализа на ситуацията и оценка на потребностите на община Сливен, а в последствие и в Областния анализ са се изведени **основни фактори**, които пораждат риск за различни групи от населението. Тези фактори са свързани с:

- Безработица и ограничен достъп до заетост;
- Ниски доходи и зависимост от подкрепата на близки – възрастни с увреждания с нужда от подкрепа във всекидневния живот, хора в пенсионна възраст;
- Структурата на семейството – пълно или непълно семейство, многодетни семейства, здравословни и образователни проблеми;
- Увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството;
- Ниско образование (включително и неграмотност), липса на професионална квалификация, които водят до неравностойна позиция на пазара на труда и социална изолация;
- Социално изключване и принадлежност към уязвими етнически малцинства и семейства, в които децата рискуват да повторят социалния модел на родителите си – характерно за населени места и квартали с компактни групи етнически малцинства;
- Изолираност на населеното място с нарушени транспортни връзки и комуникация с общинския и областния център;
- Липсата на жилище или трудности за осигуряване на наем за жилище;
- Възраст – концентрация на пенсионери и стари хора, живеещи в изолираните малки населени места, с крайно ограничен достъп до здравна грижа и услуги.

2.7.2. Характеристика на рисковите групи в община Сливен

Една от най-застрашените групи в риск са **децата**, които се разглеждат като деца, отглеждани извън биологичното семейство и деца, отглеждани в семейство.

2.7.2.1. Деца, отглеждани извън биологичното семейство

Деца, изоставени на ниво родилен дом

По данни на Дирекция „Социално подпомагане” община Сливен за тригодишен период на ниво родилен дом в община Сливен са изоставени общо 130 деца. Независимо от статистическите данни не може да се направи категоричен извод за тенденция на намаляване случаите на изоставени деца на ниво родилен дом. Дейността по превенция на изоставянето на ниво родилен дом е слабо звено в системата за закрила на детето поради редица причини, сред които са закъснялата интервенция, различното разбиране на понятието „Изоставяне” от различните ангажирани институции, липсата на развити услуги и междусекторно сътрудничество в насока ранно установяване на рискова бременност, ранна интервенция и др. Свидетелство за това е високият процент настанени деца в специализирана институция /ДМСГД/, веднага след тяхното раждане. Проблемите в тази рискова група биха могли да се очертаят няколко сфери на въздействие: Не достатъчна превантивна работа в рискови общности: превенция на нежелана бременност; огромяване; ранно установяване на рискова бременност и стартиране на социална работа по време на бременността; Не достатъчна подкрепа, подпомагане и услуги за млади майки; Липса на сътрудничество между представителите на системата на здравеопазването и неправителствения сектор за промяна на нагласи в рискови общности и уеднаквяване на базова терминология.

Деца, настанени в специализирани институции

На територията на област Сливен функционират три специализирани институции за деца: Дом за медико- социални грижи за деца (ДМСГД)- Сливен с капацитет 75 и настанени 75, Дом за деца с умствена изостаналост- гр. Кермен, община Сливен (ДДУИ) с капацитет 50 и настанени 42 и Социално- педагогически интернат (СПИ) с. Драгоданово с настанени 62 деца. Към февруари 2011 г. в тях са настанени общо 179 деца по данни на самите институции. Независимо от текущите процеси все още липсва цялостна информация за броя и профила на деца от община Сливен, които през годините са настанени в специализирани институции от различен тип извън общината. Във всички специализирани институции броят на децата, които са от населени места извън общината е значителен, съпоставен с децата от общината или от областта. С особена тежест този факт има отношение към децата в Дома за деца с умствена изостаналост- Кермен, предвид уврежданията им, липсващите данни за съществуващи връзки със семействата и процесите на дейноституционализация свързани приоритетно със закриване на този тип специализирани институции.

Деца, настанени при близки или роднини

Настаняването на деца при роднини или близки, като мярка за закрила намира широко приложение през последните години. Същността на мярката е много близка до народопсихологията и традиционно утвърдилите се форми на споделена грижа. Настаняването дава възможност от една страна за осигуряване на позната семейна среда на „дете в риск”, а от друга - регламентирани възможности за подкрепа, както финансова и консултативна, така и свързана с ползване на услуги в общността. Често бабите и дядовците са роднините, които официално поемат грижите за децата, но нерядко срещат

трудности при отглеждане на внуците си, свързани основно с по-голямата възрастова разлика и различията между поколенията. Към февруари 2011 г. броят на настанените при близки и роднини деца с натрупване за изминалите години е 134 по данни на Дирекция „Социално подпомагане“ Сливен. Проблемите в тази група основно са свързани с трудностите, които срещат роднините при отглеждането им отсъстващ родителски контрол и необходимост от повече материални средства, с които децата да разполагат. За броят деца с родители в чужбина, които се отглеждат от своите близки, но не са били настанени по реда на Закона за закрила на детето (ЗЗД) в семейства, няма точна информация. В много отношения тази група е близка до децата, настанени при роднини или близки, с тази разлика, че случаите не са в ползрението на отдел „Закрила на детето“.

Деца, настанени в приемни семейства

На територията на община Сливен приемната грижа е слабо развита. Отдел „Закрила на детето“ при Д”СП” Сливен в периода 2007- февруари 2011 година е настанил в приемни семейства 15 деца, от които 11 се отглеждат на територията на община Сливен и 4 в други градове на страната. Като цяло приемната грижа остава поле за действие и е недостатъчно развита, като възможност за отглеждане на „дете в риск“ в семейна среда.

Осиновени деца

За децата, останали без родителска грижа, чиито статут позволява, най-подходящата мярка за закрила е осиновяването. Съгласно действащата нормативна уредба, осиновените деца се наблюдават задължително от отделите „ЗД“ за период от две години.

2.7.2.2. Деца, отглеждани в семейството

Деца с увреждания

Децата с увреждания отглеждани в семейна среда са специфична рискова група с множество специфични потребности, която изисква съществена междусекторна координация на местно и регионално ниво за тяхното удовлетворяване. Общият брой на децата с увреждания в област Сливен към 31.12.2009 г. по данни на Дирекция „Социално подпомагане“ е 476, от които в гр. Сливен 338 и в останалите населени места- 138. Може да се твърди, че представените данни са с голяма степен на точност, тъй като през последните години бяха направени усилия, за да бъдат обхванати децата с различни по вид и степен на увреждания от системата на социалното подпомагане и услуги. Въз основа на досегашни анализи на рисковата група, както и по данни на потребители на услуги могат да се изведат следните базови проблеми: Липса на достъпна среда / броя и разпределението на изградените рампи за инвалидни колички е ограничен, като дори и да могат да се използват безпроблемно може да се достигне само до фойето на съответната сграда, след което има други ограничения-липса на асансьор, адаптирани тоалетни и др./; Липса на възможности за ползване на адаптиран транспорт от селата до съответните здравни и други услуги; Недостатъчно средства за осигуряване на необходимите здравни грижи- лекарства, специализирано лечение, системна рехабилитация, както и наем на жилище, покриване на разходи за консумативи и др.; Затруднен достъп до образование; Липса на диференцирани услуги за деца с различни по вид и степен увреждания; Концентрация на услуги в областния град и по- големите населени места в областта.

Необходимостта от подкрепа е характерна за всички семейства с деца с увреждания, но тази необходимост е особено отчетлива и ясно изразена при следните свързани групи в риск: самотни родители; семейства, в които единият партньор е личен асистент; многодетни семейства с деца с увреждане; семейства на прага на бедността.

Деца, отглеждани в семейства в риск

Деца в непълни семейства

По данни на Дирекция „Социално подпомагане“ Сливен към 31.12.2009 г. в общината се отглеждат 4100 деца на самотни родители, получаващи семейни помощи. Няма данни за тяхното разпределение по населени места и/ или принадлежност към определена етническа група, както и до каква степен попадат в обхвата на други рискови групи.

Деца в многодетни семейства

По данни на Дирекция „Социално подпомагане“ Сливен към 31.12.2009 г. в рамките на общината се отглеждат 3560 деца в многодетни семейства. Няма данни за тяхното разпределение по населени места и/ или принадлежност към определена етническа група. Съществуващата неофициална информация сочи, че основно това са деца в ромски семейства живеещи на територията на общината. Няма официални данни и каква част от децата настанени в специализирани институции са от многодетни семейства. Съществуват достатъчно данни показващи, че децата в многодетни семейства са част и от групата на нередовно посещаващите училище, както и от ранно отпадащите от системата на училищно образование.

Деца, отпаднали от училище

Общият брой на отпадналите от училище деца в община Сливен за периода 2007- първи срок на учебна 2009/ 2010 е 839 деца. Данните показват намаляване на броя на отпадащите от училище деца, но практиката на ангажирани институции отчита тенденции на увеличаване на децата, трайно не посещаващи училище. Липсва специализирано изследване на проблематиката. Могат да се изведат следните проблеми при работата с тази група: Недостатъчен ресурс на отдел „ЗД“ в Д „СП“ Сливен за цялостно обхващане на случаите в общината; Недостатъчно използване капацитета на КСУДС- Сливен за работа с идентифицирани деца в риск от отпадане; Липса на цялостни, обективни, официални данни за учениците, които трайно не посещават училище; Недостатъчно развити услуги в за подкрепа на тази група, както и на техните семейства.

Деца, жертви на насилие:

По данни на отдел „Закрила на детето“ в Дирекция „Социално подпомагане“ Сливен случаите на деца- жертва на насилие за периода 2007- февруари 2011г. е 99. Неофициалните данни сочат, че мащабите на проблема са много по- големи, като особено отчетливи са индикациите за това по отношение на домашното насилие. Другата значима група е насилието в образователните институции, най-често упражнявано от други деца. На местно ниво не е извършено достатъчно представително проучване, което да очертае мащабите на проблема с деца - жертва на насилие, да изведе евентуални специфики и да очертае основните направления на дейност в насока превенция и подкрепа. Липсват и устойчиви училищни програми за превенция на насилието и оказване подкрепа на неговите жертви.

Деца с проблемно поведение

Официалната информация на ангажирани институции (отдел „ЗД“, МВР, МКБППМН и др.) дава основание за извеждане на децата с проблемно поведение като отделна целева група изискваща особено внимание и планиране на специфични услуги. Най-често с тези деца работят МКБППМН и ДПС към РПУ. Практиката показва, че все още тези деца не са приоритетна група за системата за закрила, като се установява и различен подход към конкретното дете от страна на специалистите прилагащи ЗЗД и ЗБППМН.

Годишните отчети на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни сочат, че преобладаващо възпитателните дела се образуват за извършени кражби, но се увеличава броят на делата за агресивно поведение и хулиганство. Прави впечатление, че по-голям е броя на децата във възрастовата група 14-17 г. Голем е броят на децата без или с ниска степен на грамотност, като се отчита и че немалък брой деца са живели в среда, различна от традиционно семейната: отглеждани от един родител; живеещи при роднини; от интернат; на квартира.

2.7.2.3. Възрастни хора (пълнолетни) с увреждания

Основен източник на информация за пълнолетните лица с увреждания в общината е Дирекция „Социално подпомагане“, като предоставените данни са по отношение лицата с увреждания подпомагани на различно нормативно основание и попадащи в различни категории инвалидност. Към месец април 2010 г. в общината има 5874 лица с увреждания, от които 4362 са в град Сливен, а 1512 в останалите населени места на общината. По данни на РЦЗ- Сливен само през 2009 г./ 01.01.- 31.12.2009 г./ от ТЕЛК са освидетелствани общо 350 жители на община Сливен.

Основни проблеми на хората с увреждания:

- Липса на достъпна среда, включително в сградите на администрацията;
- Липса на алтернативни форми за заетост, съобразени с хората с увреждания;
- Ниски и недостатъчни доходи – за повечето основният източник на доход е пенсията за инвалидност;
- Тъй като доходите са недостатъчни, основният източник на подкрепа остава семейството или роднинския кръг. Лицето остава зависимо от партньора и/или роднините, като същевременно ги поставя в неравностойно положение;
- Когато същевременно член на роднинския кръг ангажиран с грижата е засегнат от безработица или е в пенсионна възраст, като цяло домакинството изпада в ситуация на криза;
- Необходимост от подкрепа при поддържане на жилището, поради физическа невъзможност за извършване на ремонтни работи и поддръжка на жилището, липса на средства за ремонт;
- Нужда от помощ при поддържане на домакинството, плащане на сметки и др.;
- Част от хората с увреждания имат повече от едно заболяване, ниските доходи са причина за ограничаване на достъпа до лечение и съответно за хронично влошаване на здравословното състояние;
- Нужда от социализация, развлечения, общуване и контакти.

Възрастни с увреждания, настанени в специализирани институции

На територията на община Сливен има една институция за възрастни хора с умствена изостаналост. В с ДВХУИ селище Качулка са настанени общо 237 лица към 31.05.2010 година, от които 17 броя са от Община Сливен. Броят на настанените от общината е минимален, което в изключително голяма степен затруднява процесите на поддържане контактите с роднински кръг и деинституционализацията като цяло.

Лица с психични заболявания

В община Сливен има регистрирани 142 лица с психични заболявания /по данни на РЦЗ за 2009 г./ и липсата на резидентна грижа за тях. Липсват разкрити услуги от резидентен тип за тази целева група, която концентрира множество потребности и нужди.

Възрастни хора с увреждания в отдалечени от общинския център населени места

Представените данни от кметовете на населени места в община Сливен показват наличието на групи от хора с увреждания, както и тяхното разпределение по населени места. В по-големите села, както и в гр. Кермен има значими групи на хора с увреждания. В гр. Кермен са регистрирани 115 от 1895 души население, в с. Бяла 64 (от 1464), в с. Тополчане 70 (от 3044), в с. Жельо войвода 118 (от 2523), в с. Сотирия 63 (от 2042), в с. Крушаре 77 (от 2126), в с. Гавраилово 61 (от 1149).

За групата на хора с увреждания в отдалечените населени места е особено остър проблема с липсата или недостатъчно развити социални услуги, като напр. факта, че голяма част от старите хора нямат достъп до програма „Личен асистент“. От 01.01.2010 година на територията на община Сливен не функционира и Национална програма „Социални услуги в семейна среда“, дейност „Домашен помощник“, а на територията на град Сливен не функционира и Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“, дейност „Социален асистент“. На практика хората с увреждания от малките населени места нямат реален достъп до социални услуги, освен услугите на Домашен социален патронаж, които също са ограничени по своя обхват. Евентуалното планиране на мобилни услуги изисква да се проучи и вида на заболяванията, но от практиката при реализирането на двете програми може да се направи извода, че има изявена основна потребност от „Домашен помощник“ или „Социален асистент“.

2.7.2.4. Стари хора

Стари хора, настанени в специализирани институции

Общо 117 са хората в пенсионна възраст, настанени в Дом за стари хора – Сливен. По данни на Дирекция „Социално подпомагане“ община Сливен, към февруари 2011 г. регистрираните чакащи за настаняване наброяват 63 възрастни хора. Лицата, които подават документи за настаняване изразяват желание да постъпят в специализирана институция за социални услуги посочват като основна причина нуждата от социални контакти и поемане на всекидневните грижи. В много случаи мотив е и отказа на децата им да поемат отговорности по отглеждане на родителите си. Нуждите на повечето от желаещите да получат институционална грижа биха могли да се удовлетворят ако имат осигурена подкрепа в домашна среда, каквито възможности се дават от програмите Домашен помощник и Социален асистент. От друга страна чрез Домашния социален патронаж може да се осигури доставката на диетична храна, както и медицинско наблюдение, хигиенизиране на жилището и комунално- битови услуги. Почти всички, изявили желание да постъпят в старчески дом, не посочват като причина общуване и социализация. Мярката се възприема като крайна от възрастните хора и най-вече като разтоварване от всекидневните грижи.

Самотни стари хора

Представените данни и съществуващата информация от заинтересовани институции определят самотните стари хора, като основна и най-многобройна група в риск в община Сливен. Съществуващите данни отчитат, че на територията на община Сливен самотно живеещите стари хора са 3867, от които в град Сливен- 2250, а в останалите населени места- 1617. Много от тях обитават отдалечените и слабо населени райони, което от финансова гледна точка поставя общината в неизгодна позиция при предоставяне на

социални услуги. За възрастните хора от изолираните села взаимопомощта е основният ресурс на подкрепа, с който разполагат.

Тази целева група като цяло не е във фокуса на прилаганите национални програми и проекти, поради което не се събира регулярно информация. Това означава, че не са идентифицирани детайлно потребностите на самотните стари хора и спрямо тях не се предприемат адекватни мерки за превенция и преодоляване на социалните рискове.

Основните проблеми, които се открояват при проведените разговори с кметове и кметски наместници, както и с представители на целевата група са:

- Затруднен достъп до здравни услуги;
- Затруднен достъп до лекарства след затварянето на аптеките в малките населени места;
- Недостатъчни средства за издръжка;
- Необходимост от ежедневна подкрепа при водене на домакинството. От предоставяните услуги най-предпочитан е Домашният помощник, който помага при водене на домакинството и при пазаруване;
- Нужда от медицинско наблюдение (измерване на кръвно).
- Нужда от общуване;

2.7.2.5. Уязвими хора и общности в неравностойно положение:

Непълнолетни и млади родители

В тази целева група попадат млади родители и семейства, с които се работи за изграждане на умения за отговорно родителство и подкрепа при приемане и отглеждане на детето. Често тези родители се нуждаят и от допълнителна подкрепа, за да могат да продължат образованието си и професионалното си развитие. Към целевата група спадат и непълнолетните майки, които по данни на РЦЗ са 1963 за периода 2007- 2009 година.

Хора с основно и по-ниско образование

За образователната структура на населението в общината има данни на НСИ от последното официално преброяване на населението през 2001 г. Очаква се извършеното през 2011 г. ново преброяване отново да открие ниското образователно равнище на населението в общината като важен проблем. Ниското образование и липсата на професионална квалификация са фактори които водят до неравностойна позиция на пазара на труда и пораждат риск от социална изолация и бедност. Ето защо една от основните идентифицирани групи в риск са хората с основно и по-ниско образование, като същите наброяват 17 129 души в община Сливен по данни от последното преброяване на населението.

Безработни

От рисковите групи на пазара на труда най-висок е броят на безработните лица без, или с по-ниско от основно образование, както и тези без специалност и квалификация. По висок от средното за страната е делът дълготрайно безработните. Големи са групите на безработните младежи до 29 години и на безработните лица над 55 годишна възраст. Стабилна група на пазара на труда са и безработните лица с намалена работоспособност. Безработицата на трудоспособните хора, на които се разчита да осигурят средства за основни базови потребности за семействата си, се отразява на качеството на живот на всички негови членове и особено на децата.

Етнически общности в неравностойно положение

В тази група влизат социално изолирани лица, предимно от малцинствен произход. В групата са налице различни фактори, подкрепящи бедността – ранно отпадане от училище, ниско образование и квалификация на голяма част от жителите, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия, липса на достъп до здравни, социални, образователни услуги.

В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито деца с голяма вероятност ще повторят модела на социална изолация на своите родители. За да се наруши процеса на цикличност е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността като многоаспектно явление, която да подпомогне семействата за осигуряване на условия за социално включване и развитие на своите деца.

Семейства в бедност

Няма официални данни за броя на семействата в бедност. Причините за това се коренят предимно в различното разбиране на понятието бедност и липсата на унифицирани критерии за неговото идентифициране сред населението. Бедността е явление с много измерения, което не се ограничава с въпроса за липса на доходи сред част от населението. Членовете на семействата попадат в различни групи в риск и е нужно да се осигури социална подкрепа и достъп до услуги както на родителите, така и на техните деца.

Специфична категория е **детската бедност**. Съгласно една от концепциите (използвана от изследователски център на УНИЦЕФ) детската бедност е ситуация, при която детето има стандарт на живот, който не допринася за неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие. Измеренията на детската бедност предполагат изследване на взаимовръзки и тенденции сред децата, но като цяло се отнасят до няколко сфери- здравеопазване, образование, социално включване и личностно развитие, както и други, нововъзникващи потребности на децата, които тепърва би следвало да са обект на специализирано внимание. Пряка последица от бедността при децата е нарушаване на техните права и значително ограничаване на възможностите за бъдещо развитие. Същевременно, нарушаването на основни права на децата по различни причини е предпоставка за бедност и проява на различни форми на дискриминация.

2.8. Анализ на дефицитите, услуги и мерки – обобщение

2.8.1. Основни изводи от ситуационния анализ и оценката на потребностите

Вследствие на демографския срив, характерен за цялата страна, намалява броят на населението в трудоспособна възраст като цяло. Застаряващо и намаляващо е населението в селата, което води към обезлюдяване на някои от селските райони в общината. Възрастовата структура на населението на общината придобива регресивен характер. Отчитайки различните фактори– външни и вътрешни, които влияят на социалните и демографските процеси, се очертават негативни тенденции в социо-икономическото развитие на община Сливен:

- Намаление на относителния дял на лицата в трудоспособна възраст. В резултат на отрицателните демографски тенденции се наблюдава трайно застаряване на населението в общината. Наред с това се наблюдава и процес на реструктуриране на населението по населени места, което е резултат от миграционните процеси.

- Отчитат се неблагоприятни тенденции във възрастовата и образователна структура на работната сила, като е доминиращ броя на регистрираните безработни без специалност и с ниско образование;
- В чисто икономически план намалението на населението по населени места и неговото застаряване прави неефективни много от предлаганите обществени услуги, в т. ч. социалните услуги, медицинските и образователните, както и осигуряването на достъп до тях;
- В условията на икономическа криза органите на местна власт са изправени пред сериозна дилема за намиране на естествен баланс между икономическа ефективност и необходимостта от задоволяване на различните потребности от услуги на уседналото население, което няма намерение или възможности да напусне местоживеенето си и същевременно има ясно изразена потребност от услуги;
- Делът на хората с увреждания / деца и лица в семейна среда и в специализирана институция/ е висок, както и на самотно живеещите стари хора, като немалка част от същите са пръснати в множество населени места в общината;
- Отчита се устойчива тенденция към миграционно движение и обезлюдяване на малките населени места.

2.8.2 Общи изводи за наличните социални услуги

- Предлаганите алтернативни социални услуги на територията на общината не покриват всички потребности и не обхващат всички рискови групи;
- На територията на общината не функционират изкуствено създадени услуги, които да не посрещат конкретни нужди в общността;
- Преобладават услугите в общността, както за деца така и за възрастни, но същите са ограничени по вид и възможности за равномерно обхващане на всички рискови групи;
- Предоставянето на съществуващите социални услуги е съсредоточено в общинския център, като единствените услуги предоставяни в други населени места са от Домашен социален патронаж, който обхваща 15 селища, но има установена потребност за ползване от жители и на други населени места;
- В общината съществува относително разнообразие на предоставяните услуги задоволяващи потребности на възрастни хора, лица с увреждания, деца в риск.
- Концентрацията на специализирани институции за деца и лица с увреждания и липсата на развити алтернативни услуги ще създаде значителни затруднения в процеса на реална деинституционализация. Допълнително утежняващ фактор е и профила на потребителите от гледна точка местоживееене преди настаняването;
- Няма развити услуги възложени на външни доставчици;
- Липсват или са недостатъчно квалифицирани кадрите, които могат да се насочат към предоставяне на услуги в малките населени места в общината;
- Липсват услуги за специфични общности и групи в неравностойно положение, както и за други групи деца в риск;
- Възможностите за предоставяне на услуги, които не са пряко обвързани в отпускане на финансови средства са ограничени поради неприемане от страна на потребителите на тяхната необходимост;

- Изискуемите процедури при предоставяне на услуги срещат съпротиви и неприемане от страна на потенциални потребители от етнически малцинства, което нерядко води до отказ от ползване на услуга, независимо от изведената потребност.
- Недостатъчен е капацитетът на институциите, ангажирани с цялостния процес на функциониране на социалните услуги – Общинска администрация, Дирекция „Социално подпомагане”, Регионална дирекция за социално подпомагане;

2.8.3. Общи изводи за услугите за деца:

- Услуги в общността за деца са развити в предимно в гр. Сливен, където е и най-големият брой детско население.
- Няма гарантиран набор от услуги по превенция, които да оказват подкрепа на родители и деца, които да подпомагат отглеждането и възпитанието на децата.
- Съществуващите услуги повече са фокусирани върху децата и почти не се отнасят към родителите и налични рискови групи в общината.
- Специализираните институции не предлагат организация на живот близка до семейната. Децата престояват дългосрочно в домовете, като рядко се стига до реинтеграция в биологичното семейство.
- Приемната грижа е неразвита.
- Профилът на децата в специализирана институция от гледна точка местоживееене преди настаняването, връзка с родителите и наличие на увреждане ще доведе до съществени затруднения в процеса на планиране и реализиране на ефективни мерки по деинституционализация.
- Съществува риск големият брой на деца (от 0 до 3 години), настанени в специализирана институция да се запази, тъй като липсват услуги, които да предотвратят ранното настаняване на деца в институция.
- Липсват услуги насочени към групи деца- застрашени от отпадане от училище; деца с проблемно поведение, деца жертва на насилие др.
- Услугите за деца с увреждания са развити предимно в гр. Сливен, като необхванати остават децата с увреждания в останалите населени места.
- Липсват услуги за деца базирани в компактни етнически общности.

2.8.4. Общи изводи за услугите за възрастни и стари хора:

- Персоналът на услугите за деца и възрастни с увреждания е недостатъчен и се нуждае от системна подкрепа по отношение на методическа подкрепа, обучение и супервизия и директна работа с клиенти.
- Най-развитата услуга в общността за стари хора е Домашният социален патронаж, който би могъл да разшири обхвата на дейностите за подобряване на социалната подкрепа на клиентите чрез търсене на възможности за допълнително финансиране.
- В община Сливен услугите, свързани с оказване на подкрепа на възрастни хора, самотноживеещи и възрастни хора с увреждания са недостатъчни в населените места. Да се търси възможност за финансиране назначаването на домашни помощници.
- Във всички населени места работят читалища и пенсионерски клубове, които изпълняват много социални функции, близки до услугата Дневен център за възрастни хора.

- Налице е голям брой чакащи за настаняване в Дом за стари хора. Разкритият към момента дом на територията на общината не е с достатъчен капацитет, за да посрещне нарастващите нужди от подобен вид услуги;
- Липсват алтернативни услуги в общността за стари хора, които да удовлетворяват потребностите на заявилите желание за настаняване в Дом за стари хора;
- На територията на общината не се предоставят социални услуги в общността за лица с психични разстройства.

2.9. Препоръки

Въз основа на извършените анализи на общинско и областно ниво са разработени общи препоръки към Областната стратегия за развитие на социалните услуги, които изцяло са взети предвид при изготвянето и утвърждаването на стратегията, а именно:

- Развиване на широк спектър от услуги за деца и семейства и насока създаване на условия за реална деинституционализация, превенция на изоставянето и за извеждане на деца от институциите.
- Необходимо е да се развият разнообразни услуги за деца в общността, които да подпомогнат деинституционализацията и намаляване броя деца в ситуация на изоставяне, отглеждани в специализираните институции в областта.
- Необходимо е да се планират услуги, свързани с целевата група на застрашените да отпаднат от образователната система деца, както и необхванатите от системата на образованието.
- Да се разработят програми за превенция на противообщественото поведение на деца като се включат децата и техните родители.
- Необходимост от развиване на услуги, насочени към децата от 0 до 7 години.
- В Областната стратегия да се предвидят целенасочени мерки за преодоляване на липсата на персонал и/или неговата недостатъчна квалификация, без което е трудно осъществимо управлението на съществуващите социални услуги и развиването на нови;
- Необходимо е изграждането на механизми на междусекторно партньорство между институциите за използване на различни ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация;
- Ресурсите на образователната система и тенденцията на развитие на извънкласни дейности могат да бъдат използвани за превенция на агресивното поведение. Същевременно самите училища, особено в малките населени места, трябва да бъдат подпомогнати при проектирането на извънкласни занимания, насочени към превенция на агресията;
- Подпомагане развитието на капацитета на неправителствения сектор за участие в разработването и прилагането на местни политики, чрез подобро партньорство с местните (общински) власти в процеса на областното планиране на социални услуги, както и включване в доставянето им;
- Необходимо е разнообразяване на социалните услуги и развиване на нови и гъвкави, алтернативни услуги, които да съответстват на спецификата на потребностите на рисковите групи в областта;
- Да се планира разкриване на подходящи социални услуги в общността за лица с психични разстройства;
- Да се планира разширяване на мрежата от съществуващите дневни форми за предоставяне на социални услуги на лица с увреждания (Дневни центрове, Център за

социална рехабилитация и интеграция), с цел обхващане на нуждаещите се лица и в населените места извън областния град;

- Да се планират подходящи услуги в общността за стари хора, поради наблюдаваната се тенденция към застаряване на населението в населените места извън областния и общинските центрове, както и с цел превенция настаняването им в Домове за стари хора.

- Да се търси възможност за финансиране на дейности „Домашен помощник“, „Личен асистент“ и „Социален асистент“, предоставящи набор от социални услуги в семейна среда, свързани с оказване на подкрепа на възрастни хора, самотноживеещи и лица с увреждания;

- Разширяване капацитета на услугата „Дом за стари хора“ чрез разкриване на нови алтернативни форми;

- Планиране разкриването на услуги насочени към подкрепа на възрастни хора, самотно живеещи и възрастни хора съобразно потребностите;

- Планиране на механизми за комбиниране ресурсите на различни налични дейности и услуги на териториите на общините с цел подпомагане на старите хора и хората с увреждания в дейности от всекидневния им живот чрез предоставяне на модулни пакети от услуги. Търсене на възможности за развиване на мобилни услуги с цел обхващане потребители в малки и отдалечени населени места.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3. Визия и цели

3.1. Визия, ценности и принципи

Формулираната в Областна стратегия за развитие на социалните услуги визия показва как след време всички участници на областно ниво биха искали да изглежда социалната сфера, а именно- Осигуряване на по-добро качество на живот и грижа за специфични общности, групи и индивиди в риск в област Сливен, чрез достъпна социална защита, качествени социални услуги, равен достъп и възможности, пълноценно и активно участие във всички области на обществения живот.

Създаването и приемането на настоящата Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Сливен е естествен процес имащ своите основи, както от гледна точка дейността по изготвяне и приемане на общинския анализ на ситуацията и оценка на потребностите, така и предвид разработването на областната стратегия и формулирането на основни приоритети, мерки и дейности имащи пряко отношение към развитието на социалните услуги на ниво община Сливен.

Настоящата стратегия и вече действащата областна стратегия са взаимосвързани, както от гледна точка структура и съдържание като цяло, така и от общата визия за развитие на социалната сфера. Съобразно ресурсите и специфичните местни условия Общинската стратегия за развитие на социалните услуги ще допринесе за реализиране на визията и общите цели изведени в областната стратегия.

Заложените в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги мерки и конкретни дейности имат за цел да насърчат социалната промяна, която ще допринесе за постигане на

визията за област Сливен чрез: подобряване ефективността на системата, осигуряваща подкрепа на групи и индивиди в риск в община Сливен, насърчаване на социалното включване, планиране на социални услуги, съответстващи на нуждите и потребностите на децата и хората в неравностойно положение с оглед разрешаване на техните проблеми и удовлетворяване на потребностите им за по-добър живот.

При планирането на социалните услуги и изпълнението на планираните дейности и мерки Общинската стратегия следва следните **ценности, принципи и подходи**:

- Толерантност към всички социални групи;
- Зачитане на човешките права и съответствие на социалните услуги с международно признатите права на човека и права на детето;
- Водещи интереси на детето и на потребителите при планиране и предоставяне на социални услуги;
- Повишаване качеството на живот на децата, семействата, уязвимите общности и индивиди;
- Зачитане на равнопоставеността на половете при планирането и достъпа до социални услуги.
- Социални услуги, съответстващи на нуждите и потребностите на групите в риск; осигуряване на достатъчен набор от социални услуги;
- Осигуряване на равен достъп до услуги за всички рискови групи и уязвими общности, живеещи на територията на областта;
- Повишаване качеството на социалните услуги;
- Насърчаване на услугите в общността;
- Ефективност и ефикасност на социалните услуги и партньорствата;
- Иновативност и гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки;
- Изграждане на мрежа от партньорства на местно ниво, с участието на всички заинтересовани страни;
- Осигуряване на подкрепа на персонала за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;
- Независим живот в семейна среда или в среда близка до нея;
- Законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България.

3.2.Приоритети на стратегията

3.2.1.Приоритетни направления

Действието на стратегията е насочено в няколко приоритетни направления, като изпълнението на заложените в тях цели и дейности, ще допринесе за постигане на формулираната във визията желана промяна в социалната среда и развитието на социалните услуги в общината. Приоритетните направления са определени след широко обществено обсъждане, формулирани са в областната стратегия и се базират на изведени в изготвените анализи социални проблеми в общината и потребностите на идентифицираните рискови групи.

Приоритетните направления са в две насоки- отнасящи се до съдържанието на социалните услуги, както и към механизмите на функциониране и качествено предоставяне на услугите, мерките и дейностите.

Направленията, свързани със съдържанието на социалните услуги са насочени към:

- Уязвими деца и техните семейства;
- Лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение;
- Стари хора.

Приоритетно направление 1: Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства

Приоритетите са с цел осигуряване на условия за ефективно упражняване на правата и подобряване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства. В стратегията са включени: социални услуги за превенция на изоставянето и подкрепа развитието на уязвими деца и техните семейства; услуги, насочени към развиване на алтернативна семейна грижа; разширяване спектъра от дейности и социални услуги за развитие на децата с увреждания; трансформиране и закриване на съществуващите специализирани институции за деца в общината и подпомагане социалната интеграция на младежи, напускащи институция; дейности за превенция и защита на децата от всякакви форми на злоупотреба, насилие, експлоатация и трафик; осигуряване на равен достъп до предучилищна подготовка и училищно образование.

Приоритетно направление 2: Социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

Приоритетите в това направление са свързани със социалното включване и интегриране на хората в неравностойно положение чрез осигуряване на условия за достоен и пълноценен живот.

Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора

Приоритет в планирането на грижите за стари хора са услугите в общността, които им предоставят подкрепа на място и в домашна среда. Този подход осигурява възможности за старите хора да живеят в своя дом, в позната за тях среда, без да се откъсват от близки и роднини, като се цели да се избегне или отложи във времето необходимостта от предоставяне на резидентна грижа.

Изведени са и две направления, свързани с начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване:

Приоритетно направление 4: Развитие на механизми на партньорство

Приоритетно направление 5: Развитие на човешките ресурси в община Сливен

3.2.2 Приоритетни целеви групи

Планираните в стратегията дейности обхващат всички рискови групи, изведени при изготвяне на анализа на ситуацията. Определянето на приоритетни целеви групи не изключва останалите рискови групи, но задава основния фокус на интервенция през периода на изпълнение на стратегията. Приоритетните целеви групи, към които са насочени социалните услуги и мерки в община Сливен са:

- **Деца, отглеждани извън биологичното семейство**

Децата, отделени от своите семейства, са една от най-уязвимите групи в обществото. Стратегията предвижда комплекс от услуги за извеждане на деца от институциите чрез подкрепа за тяхната реинтеграция в биологичните и разширени семейства, осиновяване, отглеждане в семейна среда на приемни родители или (в краен случай) отглеждане в резидентни услуги, които са близки до семейната среда. За преодоляване на ефектите от институционализацията се предвиждат услуги по рехабилитация и развитие на социални умения.

- **Деца, отглеждани в семейството**

Подкрепата на семействата, а не само на децата в риск, ще създаде условия за задържане на децата в семействата им и за повишаване на качеството на грижа към тях. Вниманието към семействата има своето отражение и върху демографската ситуация в общината. Планираните услуги целят подкрепа за интегритета на семейството и развиване на уменията и ресурсите му като цяло, както и на индивидуалното развитие на неговите членове.

- **Други групи деца в риск**, включително отпаднали от училище, необхванати от образователната система, жертви на насилие или с проблемно поведение.

Отпадането от училище и липсата на образование е един от най-сериозните фактори за попадане в ситуация на множество рискове- бедност, противоправно поведение, насилие, развиване на зависимости и др. Стратегията предвижда комплексни интервенции между социалната и образователната сфера, насочени към подобряване на тяхното взаимодействие, развиване на приятелска за децата образователна среда, преодоляване на социалните затруднения за посещаване на училище.

- **Уязвими хора и общности в неравностойно положение**

Ниското образование (включително и неграмотност) и липсата на професионална квалификация поставят тази група в неравностойно положение на пазара на труда и засилват още повече социалната им изолация. Остър е проблемът и с влошения здравен статус и липсата на достъп до здравеопазване. Стратегията поставя акцент върху мерки за интеграция и реинтеграция на тази група в образованието, както и инициативи, насочени към достъп до професионална квалификация, заетост и доходи. Мерки са предвидени и за информиране, консултиране и посредничество за достъп до здравни грижи. Освен това се предвиждат мерки за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към уязвими хора, реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение като се цели да се приобщат застрашените групи към обществото като цяло.

- **Пълнолетни лица с увреждания**

Хората с увреждания изпитват затруднения в своята социална интеграция поради непригодеността на средата за тях- архитектурна, социална, обществени нагласи, образователна система. Липсата на подкрепа за семействата и самите хора води до настаняване в специализирана институция и нарастване броя на чакащите за настаняване. Планираните в стратегията услуги и мерки целят реализиране на подкрепа за развитие на техните умения и способности и промяна на средата в насока създаване на условия за интеграция.

- **Стари хора**, включително настанени в специализирани институции и самотно живеещи.

Стратегията предвижда подобряване качеството на грижа в институциите за стари хора, така че средата и начина на организация да е близък до домашния и да дава

възможност за достоен живот. От друга страна демографските тенденции показват значителен дял на самотни стари хора, голяма част от които живеят в отдалечени населени места. Те изпитват затруднения в своето ежедневно обслужване, достъпа до здравеопазване и участието в социални мрежи. Планираните услуги за самотните стари хора включват подкрепа в тяхното ежедневие с цел задържане им в обичайната им среда и посрещане на основните им нужди.

3.3. Цели

3.3.1 Общи и специфични цели

Стратегията за развитие на социалните услуги в област Сливен предвижда да осигури достъпни и качествени социални услуги в област Сливен, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи. За всяко от приоритетните направления на стратегията са формулирани общи и специфични цели, които с оглед взаимообвързаността са приложени и в настоящата общинска стратегия:

Приоритетно направление 1: Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства

Обща цел 1: Създаване на условия за реализиране политики за осигуряване на закрила, равен достъп и възможности за развитие и социално включване на уязвими деца и техните семейства

Специфична цел 1.1: Разширяване на мрежата от социални услуги за подкрепа, предоставяне на добра грижа, социална интеграция и индивидуално развитие на уязвими деца и техните семейства;

Специфична цел 1.2: Създаване на нови социални услуги и увеличаване капацитета на съществуващи услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа;

Специфична цел 1.3: Осигуряване на условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството чрез разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги;

Специфична цел 1.4: Осигуряване на подкрепа на уязвими семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата;

Специфична цел 1.5: Подобряване на грижата, трансформиране и закриване на съществуващите специализирани институции за деца в община Сливен;

Специфична цел 1.6: Осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование за децата от рискови общности и уязвими групи;

Приоритетно направление 2: Социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

Обща цел 2: Развитие на нови социални услуги за социално включване и подобряване качеството на съществуващите услуги за лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение, чрез:

Специфична цел 2.1: Да се развие алтернативна резидентна грижа от семеен тип за хората с увреждания, настанени в специализирани институции;

Специфична цел 2.2: Да се осигурят условия за достоен и пълноценен живот на хората с увреждания в семейна среда, чрез разкриване на услуги и грижа в общността;

Специфична цел 2.3: Да се създадат условия за интеграция и реинтеграция на уязвими хора и групи от общностите в неравностойно положение, изпаднали в риск.

Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора

Обща цел 3: Да се подобри качеството на живот на старите хора във всички населени места в общината, като се спазва принципът за независим живот в семейна среда или в среда близка до нея, чрез развитие на широка мрежа от услуги в общността и осигуряване на достъп до качествена резидентна грижа.

Специфична цел 3.1: Развиване на широка мрежа от услуги, предоставяни в домашна среда, с цел осигуряване на спокоен и достоен живот на старите хора;

Специфична цел 3.2: Осигуряване на дневна грижа, заместваща грижа и почасови услуги в общността за стари хора;

Специфична цел 3.3: Да се осигури достъп на старите хора до качествена постоянна грижа в среда, близка до домашната.

Приоритетно направление 4: Развитие на механизми на партньорство

Обща цел 4. Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество за развитие на по-ефикасни услуги и допълване на наличните ресурси

Специфична цел 4.1. Стимулиране на междуинституционалното партньорство в социалните услуги;

Специфична цел 4.2. Разработване и прилагане на механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

Приоритетно направление 5: Развитие на човешките ресурси в община Сливен

Обща цел 5: Гарантиране качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, чрез:

Специфична цел 5.1. Създаване на Регионален ресурсен център за развитие на човешките ресурси в област Сливен;

Специфична цел 5.2. Стимулиране развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво за управление на социални услуги;

Специфична цел 5.3. Осигуряване на подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;

3.3.2. Индикатори за постиженията

Индикаторите са характеристика, която може да бъде измерена, за да се оцени изпълнението на заложените цели в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги, както и резултатите и въздействието от тяхното изпълнение. Описаните по различните приоритетни направления на стратегията индикатори включват количествени и качествени индикатори:

Приоритетно направление 1: Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства

- Предоставена подкрепа на уязвими деца и семейства в община Сливен чрез повишен капацитет на Център за обществена подкрепа и обхващане на 250- 300 деца и семейства средногодишно към края на стратегията;
- Осъществена програма за ранно детско развитие и обхванати поне 30% от уязвимите семейства и деца;
- Повишен родителски капацитет на 450- 500 уязвими семейства средногодишно;
- Осигурени услуги и условия за навременно идентифициране на риска от изоставяне на деца в ранна възраст в поне 70 % от случаите;
- Намаляване броя на изоставените деца с 20% средногодишно;
- Предоставени услуги и подкрепа за поне 70% от идентифицираните деца- жертви на насилие, експлоатация, трафик.
- Осигурено пълно обхващане на децата (поне 98%) в задължителното предучилищно образование;
- Повишена мотивираност на деца и семейства от уязвими общности за редовно посещение в училище;
- Осъществена мярка за закрила- настаняване при близки или роднини за поне 30% от децата, отделени от биологичното си семейство;
- Утвърдени приемни семейства за поне 80- 100 деца в риск към края на стратегията;
- Повишено качество на предоставяните услуги и подкрепа на осиновители и осиновени;
- Постигнато обхващане в услуги за ранна диагностика и превенция на поне 60% от идентифицираните майки/ новородени в риск от изоставяне;
- Осигурен достъп до дневна грижа и услуги за поне 80- 100 деца с увреждания средногодишно и намалено с поне 40% настаняване на деца с увреждания извън семейството;
- Предоставени услуги и подкрепа на поне 50% от децата и младежите с рисково поведение;
- Осъществено закриване/трансформиране на специализираните институции за деца в общината;
- Изведени в семейна среда на поне 30 % от децата в съществуващите специализирани институции в общината;
- Осигурена възможност за алтернативна резидентна грижа за поне 45 деца и младежи, изведени от специализирани институции за деца, които не могат да бъдат изведени в семейна среда;
- Обхващане на над 60% от посещаващите училище ученици в образователни инициативи, извънкласни и извънучилищни дейности за свободното време;
- Връщане в училище на поне 30 % от децата отпаднали от образователната система;
- Обхващане на поне 70% от децата с увреждания в училище и подходящи форми на включващо образование;
- Обхващане на поне 50 % от семейства с деца от уязвими общности в мрежа от услуги за подкрепа и мотивиране за училищно образование;

Приоритетно направление 2: Социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

- Подобрени условия за самостоятелен живот в домашна среда на 20% от хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент;
- Подобен достъп на хората с увреждания до социална и медицинска рехабилитация чрез мрежа от 2 ЦСРИ в общината;
- Изграден и функциониращ Център за развитие на общности, които обхваща поне 30% от уязвимите общности в дейности за развитие, самопомощ, достъп до здравни, социални услуги и заетост, мотивиране за образование,
- Разширен спектър от услуги за превенция и реинтеграция на рискови групи със зависимости и проблемно поведение;
- Разширен спектър от услуги за подкрепа и преодоляване на последиците при жертви на насилие, трафик, зависимости.

Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора

- Предотвратена преждевременна институционализация на минимум 30-40 самотноживеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда;
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за поне 25% от старите хора в общината с приоритетно обхващане на самотноживеещите в изолирани населени места извън общинският център;
- Подобрено качество на резидентни услуги в среда близка до домашната за стари хора, които не са в състояние да живеят самостоятелно
- Осигурени качествени резидентни грижи в среда, близка до домашната за още поне 80 стари хора до края на периода на стратегията

Приоритетно направление 4: Развитие на механизми на партньорство

- Развити и работещи поне 3 нови за област Сливен услуги за деца и семейства, функциониращи на областно ниво (като приемна грижа, звено “майка и бебе”, ранна превенция на изоставянето, заместваща грижа) посредством сътрудничество и взаимодействие между доставчици на услуги от различни общини;
- Осъществени поне 2 междуобщински социални услуги, обхващащи потребители от 1 и повече общини;
- Инициирани и развити поне 2 смесени междусекторни смесени услуги (социални услуги, здравеопазване, образование, заетост, жилища, инфраструктура);
- Формулирани и осъществени общински мерки (проекти) за социално включване на уязвими общности и рискови групи в област Сливен.

Приоритетно направление 5: Развитие на човешките ресурси в община Сливен

- Работещ Регионален ресурсен център в област Сливен за изграждане на капацитет и развитие на човешките ресурси в сферата на социалните услуги;
- Повишен капацитет за управление на социални услуги на поне 25 представители на администрацията, дирекции социално подпомагане, други организации;
- Подобрена професионална квалификация и специализирани умения за социална работа поне на 50 души персонал на доставчиците на услуги в област Сливен;
- Изградени и работещи системи за супервизия в най-малко 40% от социалните услуги в област Сливен;

- Подпомогнат процес на развитие капацитета на неправителствения сектор за участие в разработването и прилагането на местни политики, както и включване в доставянето на поне 30 % от социалните услуги.

4. Интервенция – социални услуги и мерки

4.1 Приоритетно направление 1: Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства

Обща цел: Създаване на условия за реализиране политики за осигуряване на закрила, равен достъп и възможности за развитие и социално включване на уязвими деца и техните семейства чрез:

Специфична цел 1.1. Разширяване на мрежата от социални услуги за подкрепа, предоставяне на добра грижа, социална интеграция и индивидуално развитие на уязвими деца и техните семейства.

Мярка 1.1.1. Предоставяне на подкрепа на уязвими деца и семейства в община Сливен чрез развиване капацитета на Център за обществена подкрепа към Комплекс за социални услуги за деца и семейства (КСУДС) Сливен.

Общинската стратегия предвижда утвърждаване на дейностите в Център за обществена подкрепа /ЦОП/ към КСУДС- Сливен и развиване на неговия капацитет. Преките дейности на ЦОП включват разнообразни услуги за превенция на изоставянето на деца на ранна и по-късна възраст, както и за тяхната реинтеграция, превенция на отклоняващото се поведение, насилието. Предоставят се и семейно консултиране и подкрепа; консултиране и информиране за проблеми, свързани с развитието на децата от съответната възраст; индивидуални и фамилни консултации в случаи на кризи в семейството; превенция на рисково и асоциално поведение на деца и младежи; семейно планиране, подготовка за родителстване; работа на ниво родилен дом; психологическо консултиране; обучения в умения за самостоятелен живот, превантивни програми на ниво училище, информационни кампании; оценяване, обучение, наемане и подкрепа на приемни родители, подготовка и подкрепа на осиновители.

Подкрепата за уязвими деца и семейства се осъществява не само в сградата на ЦОП, но и в дома и общността. Центъра за обществена подкрепа има и мобилен компонент, с който се осигурява възможност за посещения в дома на семейства в риск, живеещи в изолирани населени места извън общинския център. В рамките на съществуващия ЦОП-Сливен функционира и Център „Спешен прием“ за деца жертви на насилие и negliжиране в семейството си, както и на техните родители.

Ползвателите на ЦОП се насочват от Отдел „Закрила на детето“ в Дирекция „Социално подпомагане“ Сливен. Същевременно ЦОП може и развива процес на предоставяне на услугата на доброволни клиенти чрез идентифициране и/или насочване от други свързани структури- медицински професионалисти и лечебни заведения, детски градини и училища, структури от системата на борба с противообществените прояви и др.

Дейност 1.1.1.1. Продължаване и разширяване на дейността на ЦОП в гр. Сливен с настоящ капацитет 65.

Център за обществена подкрепа в гр. Сливен функционира в една сграда с друга социална услуга – Звено „Майка и бебе“ с настоящ капацитет 8. Двете услуги, както и Център за

работа с деца на улицата са обединени в Комплекс за социални услуги за деца и семейства (КСУДС) и се управляват от община Сливен. ЦОП- Сливен предоставя услуги и за потребители живущи в община Твърдица, предвид териториалния обхват на отдел „Закрила на детето” в Дирекция „СП” община Сливен.

Центърът за обществена подкрепа в гр. Сливен ще продължи да предоставя всички услуги, както и да осигурява спешния прием на деца в криза. Същевременно той ще изпълнява ролята и на ресурсен център за новите ЦОП в други общини на областта, както и за други услуги, особено в сферата на приемна грижа и осиновяване. Центърът ще продължи процеса на изнасяне на своите услуги близо до най-уязвимите семейства и деца и да развива съвместните си дейности с другите структури и институции, базирани в гр. Сливен. Същевременно, на база потребностите ЦОП Сливен ще увеличи планирано капацитета си на 80 към 2015 година.

Мярка 1.1.2 Осъществяване на комплексна програма за ранно детско развитие в община Сливен с обхват на поне 30% от уязвимите семейства и деца.

По тази мярка на територията на общината ще бъдат осъществявани дейности за насърчаване развитието на деца от 0 до 7 години. Фокусът на дейностите е насочен към развиване и подобряване на уменията за родителстване на родители с малки деца, стимулиране на развитието на децата в тази възраст, включване в предучилищна подготовка и училищно образование. Дейностите ще включват партньорство между социален, образователен и здравен сектор.

Дейност 1.1.2.1. Превенция на нежелана и ранна бременност. Откриване на Кабинет по семейно планиране, базиран в гр. Сливен. При по-ранно откриване на кабинет в общинския/ областен център и съобразно наличните ресурси ще се реализират дейности и на територията на други общини. Кабинет по семейно планиране ще предлага: информиране, консултиране и обучения по въпросите на семейното планиране; услуги по репродуктивно здраве; превенция на рисков сексуално поведение при деца и младежи; информационни кампании в малцинствени общности- съвместни инициативи на НПО, медиатори от съответната общност и ЦОП в общините; информационни кампании в средни учебни заведения и др.

Развиването на услугата пряко ще допринесе и за превенция на нежелана бременност, както и за намаляване риска от изоставяне и институционализация на новородени деца. Откриването на кабинета ще бъде подготвено прогнозно през 2012-2013 г., като разкриването като действаща услуга ще зависи от възможностите за финансиране. Реализирането на деността е обвързано с процеса на реализиране на национален План за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”. Прогнозно кабинета ще бъде базиран в общинския център / към медицински център, комплекс от сходни услуги или към лекар- специалист в зависимост от конкретните условия/ и ще обхващат територията на общината, както и потребители от други общини при установена потребност.

Дейност 1.1.2.2. Развиване на умения за родителстване и пренатална¹ подкрепа. Дейността предвижда съвместна работа на ЦОП, Кабинет по семейно планиране, здравни медиатори, лични лекари, лекари специалисти от доболнична, болнична и спешна помощ, Център за ранна интервенция в гр. Сливен. Фокусът на дейностите е насочен към:

¹ преди раждането – възникващ, извършващ се преди раждането

подкрепа, информиране и консултиране за необходимостта от ранна регистрация на бременността; включване на социален работник при проследяване на бременността (на здравословното състояние на бременната и на социалната среда) при всички регистрирани случаи; установяване на възможни рискове за детето- от здравословен и/или социален характер и стартиране на социална работа при установен риск от раждане на дете с увреждане или риск от изоставяне; приоритетно подпомагане на бременната жена- съвместна работа на ЦОП; дирекция „Социално подпомагане“, НПО и др.; училище за бъдещи родители- работа с бъдещите родители за информиране и консултиране по въпроси, свързани с пренаталното развитие; процеса на раждане и след родилния период; подкрепа за посрещане на детето- във физически и емоционален план; следродилна рехабилитация. Дейностите ще се реализират в рамките на комплекс от сходни услуги.

Дейност 1.1.2.3. Осигуряване на среда, подкрепяща връзката между майката и бебето в родилните отделения, в т.ч. и частните клиники. Тази дейност изисква съвместна работа на общински болници, общински власти, РЗИ, частни специализирани клиники, ЦОП, Център за ранна интервенция и Кабинет по семейно планиране, насочена към реализиране на възможности за настаняване на дете в риск от изоставяне заедно със своята майка веднага след раждането / с изключение на случаите на значими здравословни проблеми/; застъпничество от страна на ангажираните институции за подкрепа на връзката “майка-бебе”; търсене на възможност за престой на майката в лечебно заведение или социална услуга при хоспитализиране на бебе в риск от изоставяне.

Дейност 1.1.2.4. Осигуряване на здравни грижи. Тази дейност ще бъде осъществявана съвместно от ЦОП, общинска администрация, здравни медиатори, НПО, детски заведения, лични лекари, Център за ранна интервенция и ще включва: проследяване развитието на детето /с висока интензивност през първата година/; информиране и консултиране по въпроси, свързани с развитието на детето; информиране и консултиране по въпроси, свързани с нуждите на детето и умения за разпознаването им; извършване на редовни имунизации. Съвместна работа със здравните медиатори за обхващане на деца от етническите общности в неравностойно положение. Дейността може да се реализира в Център за майчино и детско здраве и/ или в друг комплекс от сходни услуги.

Дейност 1.1.2.5. Услуги в подкрепа на родителската грижа за деца до 7 години. Предоставя се от ЦОП, Общностен център за деца в Сливен, общинска администрация, лечебни заведения, образователни институции, дирекция “Социално подпомагане”. Фокусът на услугите е насочен към организиране на почасови услуги за деца, където няма възможност за достъп на децата до масови детски градини и/или осигуряване на възможност за посещаване на детско заведение в близко населено място чрез транспорт или заплащане на такса; предоставяне на краткосрочно натурално подпомагане за уязвими семейства с деца до 3 години в случаи на тежки социални проблеми; обхващане в детски ясли и градини. Чрез дейности на мобилни екипи на ЦОП, Общностен център за деца и други ще се насърчава записването на децата в ясли и детски градини.

Мярка 1.1.3. Създаване на условия за ефективна превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции чрез услуги за подкрепа на биологичното семейство.

Фокусът на дейностите е насочен към „затваряне на входа“ към специализираните институции (СИ). На ниво родилен дом успешното предотвратяване на изоставянето зависи от ранната навременна намеса и продължителността на социалната работа с бъдещата майка или родилката, с нейното семейство и близко обкръжение.

Предотвратяване изоставянето на деца на по-голяма възраст следва да включва комплексни програми за семейна подкрепа- социална, достъп до образование, здравни грижи, жилищна политика, заетост и др. Както е посочено в Мярка 1.1.2. планираните дейности също допринасят за намаляване случаите на нежелана бременност, а в резултат и за намаляване на риска от изоставяне и ранна институционализация на деца, непосредствено след раждането им.

Дейност 1.1.3.1. Ранна превенция на изоставянето и задържане на новородени деца в биологичното семейство. Разкриване на Център за ранна интервенция.

Планираната услуга „Център за ранна интервенция” ще се разкрие в гр. Сливен и ще обслужва потребители от общината, както и идентифицирани потребители от други общини в област Сливен съобразно съществуващите ресурси. Фокусът на услугата е пряко насочен към предотвратяване на изоставянето или институционализирането на деца с увреждане чрез подпомагане на родителите и формиране у тях на подходящи умения за отглеждане на детето. В рамките на услугата ще функционира постоянен екип специалисти, както и мобилни екипи за обхващане на идентифицирани потребители от други населени места. Откриването на центъра ще бъде подготвено прогнозно през 2012-2013 г., като разкриването му като действаща услуга ще зависи от възможностите за финансиране. Услугата ще бъде базирана в гр. Сливен, като самостоятелна услуга или като част от комплекс сходни услуги.

Центърът за ранна интервенция ще реализира дейности както самостоятелно така и съвместно с Кабинет по семейно планиране, НПО, ЦОП, здравни медиатори, общински администрации, лечебни заведения и др.

В рамките на дейността следва да се реализират и съвместни инициативи на лечебни заведения, ЦОП в общините, РЗИ, общинска администрация, ОЗД и др. насочени към информиране и консултиране на родилки; предотвратяване на случаите на скрито осиновяване, включване на проучване в административните процедури при припознаване на дете на ниво родилно отделение; предоставяне на информация за последиците от институционалното отглеждане на деца, особено в първите 6 месеца от раждането, както и провеждане на информационни кампании и обучения.

В рамките на дейността ще продължи функционирането и на Звено „Майка и бебе” към КСУДС- Сливен с настоящ капацитет 8. Услугата е пряко насочена към предотвратяване изоставянето на деца, стимулиране връзката дете- родител и изграждане родителски капацитет.

Дейност 1.1.3.2. Подкрепа за развитието на социалните ресурси на уязвими семейства.

Дейността ще бъде осъществявана съвместно от ЦОП и други услуги, ДСП, бюро по труда, образователни структури, медицински професионалисти и лечебни заведения, общинска администрация и др., като включва- информиране и консултиране за наличните форми на социално подпомагане и подкрепа, достъп до административни услуги; подкрепа и придружаване за достъп до административни и други услуги за социална подкрепа; подкрепа за достъп до услуги по професионално ориентиране, квалификация и преквалификация, активни мерки на пазара на труда и заетост; подкрепа за достъп до здравни грижи – издирване, подкрепа и консултиране за здравно осигуряване и налични здравни грижи; осигуряване на спешно настаняване на деца и семейства в криза в Център „Спешен прием” към ЦОП- Сливен; семейно консултиране и подкрепа на семействата за преодоляване на семейни кризи и взаимоотношения в семействата, което ще се осъществява от ЦОП към КСУДС- Сливен.

Дейност 1.1.3.3. Изграждане на работещо сътрудничество и обмен на информация между системата на здравеопазването и социалните услуги за пренатална диагностика, ранна регистрация на бременността и ранно установяване на риска от увреждане; предоставяне на психологически консултации и подкрепа на родителите преди и непосредствено след раждане на дете с увреждания.

Мярка 1.1.4. Реализиране в община Сливен на програми за превенция и защита на децата от всякакви форми на злоупотреба, насилие, експлоатация и трафик.

Дейностите са насочени към създаване на система от мерки за превенция на насилието над деца; намаляване на агресивното поведение и отношения сред децата и предприемане на актове на насилие от страна на деца. Дейностите са насочени и към създаване на чувствителност сред населението и ангажираните професионалисти за причините и формите на насилие, както и за симптомите за извършено насилие.

Като цяло дейностите се осъществяват от ЦОП, ЦРДУ, Отдел „ЗД” в ДСП, МКБППМН, НПО, органите на МВР и пробационните служби, лечебни заведения, образователни институции и др.

Дейност 1.1.4.1. Образователни програми и кампании във всички детски градини и училища, както и в рамките на ЦОП и ЦРДУ, насочени към превенция на агресивно поведение сред деца, развиване на познание за насилието и неговите симптоми и умения за защита от насилие: провеждане на лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги, между училищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво.

Програмите и кампаниите ще бъдат осъществявани от детските градини, училищата, ЦОП, ЦРДУ, МКБППМН, органите на МВР, като се използват материали, разработени от ДАЗД, НПО и други организации.

Дейност 1.1.4.2. Обучение на професионалисти от различни структури в общината за разпознаване и сигнализиране за случаи на насилие.

Обучението ще включва различните форми на negliжиране, насилие, злоупотреба и трафик, детски труд и неговите последици върху децата и симптомите, с които се проявяват. Обучението ще бъде организирано от Регионалния ресурсен център за развитие на човешките ресурси в област Сливен, както и по собствени програми на различни организации на общинско ниво. В него ще бъдат включени социални работници, служители на МВР, възпитатели в детски заведения, учители, служители в общинска администрация, лекари и медицински персонал, служители в социални услуги и др.

Дейност 1.1.4.3. Обществени кампании за предотвратяване на насилието и други форми на злоупотреба и експлоатация.

Програмите и кампаниите ще бъдат осъществявани от ЦОП, ЦРДУ, общинска администрация, МКБППМН, органите на МВР. Темите ще включват различните форми на насилие (физическо, сексуално и психологическо), злоупотреба, експлоатация, тежки форми на детски труд, negliжиране. Те ще са насочени към деца, родители, професионалисти и широката общественост. Програмите ще използват материали, разработени от ДАЗД, УНИЦЕФ, НПО и други организации.

Дейност 1.1.4.4. Преодоляване на последиците от преживяното насилие за деца, жертви на насилие и/или трафик.

Услугите за реализация на дейността ще се предоставят от Център „Спешен прием” в ЦОП към КСУДС- Сливен, Мултидисциплинарен екип на местно ниво, като включват:

предоставяне на консултиране и рехабилитация в ЦОП; предоставяне на краткосрочен подслон за деца- в Спешен прием към ЦОП Сливен. В рамките на дейността е планирано разкриване на Кризисен център за жертви на насилие функциониращ на между общинско или на областно ниво, който ще предоставя краткосрочен подслон за жени и деца жертви на насилие. Кризисният център ще предоставя подслон, кризисна интервенция, психологическа подкрепа, юридическо и социално консултиране и информирание. Капацитета и местоположението на центъра ще се детайлизира след допълнителен анализ на потребностите и съществуващите ресурси.

Стар текст:

Дейност 1.1.4.5. Превенция на безнадзорността и тежките форми на детски труд и подкрепа за ре-интеграция на децата на улицата. В рамките на дейността ще се реализира: Работа с уязвими семейства и деца от ЦОП и ЦРДУ- Сливен за подобряване на взаимоотношенията в семействата, развиване на социалните им ресурси, съдействие за решаване на битови и жилищни проблеми;

Подкрепа за включване в образователната система и преодоляване на последиците от престоя на улицата на деца в Център за работа с деца на улицата /ЦРДУ/ в Сливен с капацитет 12 деца /функционира в рамките на Комплекс за деца и семейства. Центъра ще продължи да предоставя услуги на децата от целевите групи, като организира индивидуална и групов работа с тях за подготовка за постъпване и връщане в училище, развиване на социалните умения на децата, работа със семействата, дневен, полудневен и почасов престой. Услугите на ЦРДУ са насочени и към деца, за които има риск да попаднат на улицата, както и деца в риск от отпадане от училище.

Нов актуализиран текст:

Дейност 1.1.4.5. Превенция на безнадзорността и тежките форми на детски труд и подкрепа за ре-интеграция на децата на улицата. В рамките на дейността ще се реализира:

Работа с уязвими семейства и деца от ЦОП и ЦРДУ- Сливен за подобряване на взаимоотношенията в семействата, развиване на социалните им ресурси, съдействие за решаване на битови и жилищни проблеми;

Подкрепа за включване в образователната система и преодоляване на последиците от престоя на улицата на деца в Център за работа с деца на улицата /ЦРДУ/ в Сливен с капацитет 12 деца /функционира в рамките на Комплекс за деца и семейства. Центърът ще продължи да предоставя услуги на децата от целевите групи с увеличен капацитет – 32 места, като организира индивидуална и групов работа с тях за подготовка за постъпване и връщане в училище, развиване на социалните умения на децата, работа със семействата, дневен, полудневен и почасов престой.

Услугите на ЦРДУ са насочени и към деца, за които има риск да попаднат на улицата, както и деца в риск от отпадане от училище.

С цел повишаване качеството на работата ще се разкрие филиал на центъра в кв. „Надежда” на гр. Сливен.

Дейности 1.1.4.6. Подобряване на възможностите за реакция в случаите на насилие над деца.

Дейността ще се реализира от ЦОП, ЦРДУ, ОЗД, органи на МВР на местно ниво, МКБППМН, сформирани екипи на ниво община за реализация на Координационния механизъм и ще се изразява в: Утвърждаване на местно ниво на практиките и механизмите за действие регламентирани в Координационния механизъм; Изпълнение на полицейска

закрила и предоставяне на специализирана подкрепа- в Спешен прием към ЦОП- Сливен, както и в Кризисен център; Изграждане на специализирано помещение за изслушване на деца, жертви и свидетели на престъпления към ЦОП- Сливен при установена възможност за финансиране.

Мярка 1.1.5. Включване на поне 90% от децата в предучилищна възраст в детска градина и на всички деца в задължителна училищна възраст в подходяща форма на образование.

В посочените по- горе мерки и дейности са описани услуги за подкрепа на уязвими семейства, като се очаква планираните интервенции да имат ефект и върху включването на децата в предучилищна и задължителна училищна възраст в съответна форма на подготовка и образование. В настоящата мярка са включени допълнителни и пряко насочени към реализация на мярката дейности.

Планираните инициативи и дейности се изпълняват съвместно от училища, РИО, общинска администрация, детски заведения, Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности (РЦПИОВДУСОП), ЦОП и ЦРДУ в синхрон с националните приоритети за осигуряване на равен достъп до образование и развитие на интегрирано и включващо образование.

Предвижда се и създаване на междусекторна услуга Център за развитие на общности, която във фокуса си включва и услуги за подкрепа обхващането на деца от малцинствени общности в системата на образованието, както и работа с техните родители за повишаване мотивацията за училищна подготовка на децата. При детайлизиране на потребностите и оценка на съществуващите ресурси дейностите на Център за развитие на общности могат да се реализират и чрез комплекс от сходни услуги в рамките на обособен център.

Дейност 1.1.5.1. Общински политики и мерки за осигуряване на правото на децата на достъп до образователни услуги и превенция на отпадането от училище- изпълнявани съвместно с училищата, РИО на МОМН, НПО с фокус върху целенасочени дейности за подобряване привлекателността на училището и мерки за превенция на отпадането в рамките на училищния процес; пълно обхващане на децата в предучилищна подготовка- задължителен подготвителен клас и осигуряване на програми за социализиране и усвояване на български език от децата-билингви от етнически общности в неравностойно положение в детските градини и начален курс в училищата с подкрепата на помощник на учителя. Провеждане на кампании за обхващане на децата в подготвителен клас/група и осъществяване на постоянно наблюдение върху нивото на посещаемост; Организиране на групи за подготовка за постъпване в училище за деца, които не владеят български език в ЦОП и ЦРДУ; Включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата; Промяна на практиката на преподаване към включване на интерактивни методи в училище.

Дейност 1.1.5.2. Подкрепа за развитие на хора в неравностойно положение чрез директна работа в общността и посредничество за социалната им интеграция и достъп до образование. Разкриване на Център за развитие на общности или развиване на предвижданите дейности в рамките на комплекс от сходни услуги.

Разкриването е планирано в гр. Сливен, като подготовката ще се реализира през 2012- 2013 г. Прякото предоставяне на услугите ще се реализира в зависимост от съществуващите ресурси. Фокусът на дейността е насочен към директна работа със семейството за записване на детето в детска градина и редовно посещение, подкрепа на учителите при

работа с децата; Подкрепа за образование на деца в изолирани ромски квартали чрез директна работа със семейството за повишаване на ангажираността към образованието на децата и мотивиране децата и семейството за редовно посещение в училище; Осигуряване на специализиран транспорт за деца в зависимост от възрастта им до детски градини и училища с акцент върху малките населени места; Подкрепа за продължаване на образованието на деца и младежи, отпаднали от училище; Издирване на деца отпаднали от училище и подпомагане училището при реинтеграция в образователната система, при изпълнение на индивидуален план за обучение на детето или при плана за наваксване на образователни пропуски.

Дейностите се реализират съвместно с ЦОП, ЦРДУ, НПО, училища и други институции.

Специфична цел 1.2.: Създаване на нови социални услуги и увеличаване капацитета на съществуващи услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа.

Мярка 1.2.1. Предоставяне на подкрепа на роднини и близки, при които са настанени изоставени и negliжирани деца, лишени от родителска грижа.

Настаняването при близки или роднини и осиновяването осигуряват устойчива семейна грижа за детето и трайно решаване на проблема за бъдещето на изоставените деца. Мярката включва съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от специализирани институции и деца в риск от изоставяне.

Дейност 1.2.1.1. Подкрепа за семействата на роднини или близки, които отглеждат деца като мярка за закрила. Предоставя се от ЦОП към КСУДС и включва: Подкрепа на роднини или близки при поемане на грижата за новородени и по-големи изоставени или в риск от изоставяне от биологичните си родители деца; Предоставяне на натурално подпомагане в случаи на тежки социални проблеми; Мобилизиране ресурсите на разширеното семейство в подкрепа на детето и възрастните поели грижата за него; Оказване на продължаваща подкрепа.

Мярка 1.2.2. Развитие на Приемната грижа

Мярката включва развиване на приемна грижа в рамките на общината, както и ресурсна подкрепа за развитието и в други общини на областта. Понастоящем приемната грижа все още не е регламентирана като социална услуга и съответно възможност за държавно-делегиране. В случай, че бъде включена в списъка на държавно-делегираните услуги, при прегледа на изпълнението на стратегията следва да се предвиди разкриването на Център за приемна грижа, който да е базиран в общинския /областен/ център и реализира дейности както в общината, така и на областно ниво.

Центъра за обществена подкрепа ще изпълнява дейности по информационни кампании, обучение и подкрепа на приемни семейства. Съществуващият ЦОП към КСУДС в Сливен ще изпълнява ролята на координационно и подкрепящо звено за новите ЦОП в общините Котел, Нова Загора и Твърдица. В процеса на развитие на приемната грижа ЦОП ще работи в тясно партньорство с ОЗД за определяне на децата за настаняване и осъществяване на процеса на напасване между дете и семейство. Услугата „Приемна грижа“ следва да се развива на областно и общинско ниво с цел сключване на договор с 10- 15 приемни семейства (професионални и/или доброволни) средногодишно, считано от края на 2011 г., или 50-75 приемни семейства за целия период на Стратегията. В резултат

се очаква в приемните семейства да се отглеждат около 80- 100 деца към края на Стратегията.

Дейност 1.2.2.1. Развитие на дейности по приемна грижа в ЦОП към КСУДС. Дейностите на ЦОП включват: Провеждане на кампании и информационни срещи: информационни кампании за популяризиране на приемната грижа на общинско и областно ниво, подготовка на обучителни материали и обучение на приемните родители; Подкрепа за приемните семейства в процеса на напасване; Наблюдение и подкрепа на приемното семейство.

Дейност 1.2.2.2. Развиване на Приемна грижа на областно ниво с център ЦОП към КСУДС Сливен.

В община Сливен, като областен център ще се сформира екип “Областен център по приемна грижа” базиран в ЦОП към КСУДС Сливен, който ще стимулира, реализира и координира работата по набиране, оценяване, обучение на кандидатите за приемни родители и подкрепа на приемни семейства.

През 2011-2012 г. следва да се изготви областен план за действие на приемната грижа, който ще се разработи от РДСП, Областен център по приемна грижа и други ангажирани институции. Планът ще се фокусира върху взаимодействието на всички заинтересовани страни и ще се предвидят стъпките за развитие, разпределението на задачи и съвместната работата на ЦОП, НПО, Областния център и други институции в мрежа.

В допълнение към гореописаните дейности ЦОП към КСУДС Сливен ще изпълнява и следните дейности спрямо новите ЦОП- Координиране на информационните кампании; Методическа помощ и подкрепа на служителите на ЦОП, които работят по приемна грижа на общинско ниво. Реализирането на дейността е пряко обвързано с процеса на реализиране на национален План за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”

Дейност 1.2.2.3. В рамките на процеса на развитие на приемната грижа на областно и общинско ниво- създаване на алтернативни форми за краткосрочна грижа за изоставени деца с настаняване по спешност като превенция на настаняването в СИ. Определяне на 2 до 4 приемни семейства за спешно или краткосрочно настаняване на изоставени деца за преодоляване на съществуващата криза и до намиране на по- трайно решение като настаняване при близки или роднини, дългосрочна приемна грижа и др.

Мярка 1.2.3. Развиване на услуги в подкрепа на осиновяването във всички общини в областта

Като цяло мярката се изпълнява от Съвета по осиновяване към РДСП Сливен, Отдели „ЗД”, ЦОП, НПО.

Дейност 1.2.3.1. Проучване и подготовка на кандидат осиновители- предоставя се от отдел „ЗД” в Дирекция „СП” Сливен. Реализира се по регламентирана процедура. Въз основа на съществуващи добри практики следва в рамките на стратегията да се предприемат конкретни стъпки към стартиране на обучение на кандидат- осиновители, като същото ще се предоставя от ЦОП на кандидат-осиновители, насочени от ОЗД и по собствено желание.

Дейност 1.2.3.2. Подкрепа на осиновители и осиновени, като дейността включва: Подкрепа и мотивиране в следосиновителния период; Подкрепа в периода на прием на осиновеното дете в семейството – подкрепа в ежедневните грижи.

Понастоящем дейността се реализира от отдел „ЗД” като в рамките на стратегията следва да се предприемат стъпки процеса да се реализира от ЦОП чрез насочване от ОЗД или по самостоятелна заявка от семейството. При реализация от ЦОП, подкрепата може да се разшири чрез формиране на групи за подкрепа на осиновители и осиновени деца.

Специфична цел 1.3. Осигуряване на условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството чрез разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги.

Мярка 1.3.1. Разкриване на ЦСРИ в гр. Сливен за осигуряване на качествена здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства.

Създаването на ЦСРИ ще подобри условията за предоставяне на адекватни здравни грижи, рехабилитация и интеграция на децата с увреждания, отглеждани в семейна среда; ще осигури подкрепа на техните родители и близки чрез индивидуални и групови консултации (социални, здравни, правни, психологически) и обучение на родителите, семействата и близките за подобряване на уменията им за грижа за децата с увреждания в семейна среда. Услугата следва да развива и мобилен компонент с цел предоставяне на място на някои услуги за деца и лица с увреждания, консултиране и обучение на семействата и близките на децата и младежите с увреждания, както и с цел осигуряване достъп до услугата на живеещи в отдалечени населени места.

Стар текст:

Дейност 1.3.1.1. Планиране изграждането на Център за социална рехабилитация и интеграция в Сливен с мобилен екип за предоставяне услуги на потребители в други населени места в рамките на общината. Центъра ще обслужва деца и лица с увреждания от общината и ще предоставя подкрепящи услуги на семействата, които се грижат за увредени деца. В рамките на дейността се предвижда до края на 2012 г. да се извърши допълнителен анализ, оценка на потребността и ресурсите и да се планира разкриването на услугата.

Нов актуализиран текст:

Дейност 1.3.1.1. Планиране изграждането на Център за социална рехабилитация и интеграция в община Сливен с мобилен екип за предоставяне услуги на потребители в други населени места в рамките на общината. Центъра ще обслужват деца и лица с увреждания от общината и ще предоставя подкрепящи услуги на семействата, които се грижат за увредени деца. В рамките на дейността се предвижда до края на 2015 г. да се извърши допълнителен анализ, оценка на потребността и ресурсите и да се планира разкриването на услугата.

Дейност 1.3.1.2. Разкриване на ЦСРИ Сливен и стартиране предоставянето на услугите в него.

В рамките на дейността следва от 2013 г. да стартира процеса на предоставяне на услугите от ЦСРИ, като в зависимост от ресурсите е възможно поетапно стартиране на отделните компоненти на услугата- базирани услуги и развиване на мобилен елемент. Прогнозният капацитет на услугата е 30, като на база допълнителни анализи е допустимо неговото актуализиране.

Мярка 1.3.2. Прилагане на мерки за ранна диагностика и навременна интервенция на увреждането/заболяването при деца с увреждания.

За реализиране на мярката до края на 2013 г. следва да се проучат и анализират ресурсите за създаване на специализиран кабинет в сградата на ДМСГД- Сливен, осигуряващ координация между специалисти-лекари от различни профили с почасов ангажимент. Услугите ще се развият в сградата на ДМСГД след намаляване капацитета на дома, съобразно плана за трансформиране и поетапно закриване на институцията, както и с оглед напредъка в развитието на услугите насочени към „затваряне входа” на институцията и реализирането на дейности по национален План за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”.

Мярка 1.3.3. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна, почасова грижа и заместваща грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда.

Дейностите за реализация на мярката включват- развитие на дневни центрове като самостоятелна услуга или като част от ЦСРИ, при което да се спазват принципите на гъвкавост на услугите и съответствие с конкретните индивидуални потребности на децата и семействата, както за социализацията на децата с увреждания, така и за осигуряването на възможност за техните родители да работят; интеграция на деца с увреждания в масови ясли и детски градини - включително тяхното адаптиране, осигуряване на транспорт, както и да се анализират възможностите за алтернативна услуга в детска градина за почасово гледане на деца с увреждания.

Дейност 1.3.3.1. Развиване дейностите на Дневен център за деца с хронични заболявания или увреждания в сградата на ДМСГД- Сливен /настоящ капацитет 5/, който е насочен към деца от 0 до 3 години и осигурява дневни, полудневни и почасови грижи за деца с физическо, интелектуално, речево или емоционално нарушено здраве. Активно включване и оказване на подкрепа на семействата на деца от 0 до 3 годишна възраст с увреждания. В рамките на дейността е планирано увеличаване капацитета на центъра до 25 в рамките периода на изпълнение на стратегията- до края на 2015 г.

Дейност 1.3.3.2. Продължаване дейността и развиване капацитета на Дневен център за деца с увреждания “Св. Силиян Детепазител”- Сливен с капацитет 30 места.

Дейност 1.3.3.3. Разкриване на нов Дневен център за деца с увреждания в община Сливен с прогнозен капацитет 30 към 2015 г. Съобразно допълнителен анализ на ресурсите е допустимо актуализиране капацитета на услугата и планиране конкретното и местоположение. Реализирането на дейността е обвързано с осигуряване финансиране за изпълнение национална карта на съпътстващи услуги.

Дейност 1.3.3.4. Развиване на услугата заместваща грижа в община Сливен. Иновативна форма на краткосрочна грижа за деца (в т.ч. и за деца с увреждания) при отсъствие на родителите им за различен период от време. Услугата ще бъде разкрита и утвърдена като иновативна форма, в рамките на проектно финансиране.

Планира се проучването на възможностите и ресурсите да стартира 2012- 2013 г. а при възможност и по- рано. Съобразно процеса на реформиране на ДМСГД- Сливен е възможно услугата Център за заместваща грижа да се обособи в сградата на институцията, като първоначално могат да бъдат обслужвани 15- 25 потребители. Предвижданият капацитет на услугата към 2015 г. е 60.

Мярка 1.3.4. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството

Дейност 1.3.4.1. Създаване на условия за развиване на програмите, които предлагат домашни грижи- Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник за деца с увреждания.

Дейност 1.3.4.2. Осигуряване на помощни средства по Закона за интеграция на хората с увреждания чрез Дирекция „Социално подпомагане” Сливен. Разкритите социални услуги в общността за деца и възрастни ще предоставят информация, консултиране, съвети за права, процедури и посредничество за получаване на техническите помощни средства от хората с увреждания, подкрепа и специализирани обучения.

Специфична цел 1.4. Осигуряване на подкрепа на уязвими семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата.

Мярка 1.4.1. Развиване на услуги и дейности в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда

Мярката е насочена към подкрепа и подобряване на родителската грижа и ще спомогне за ограничаване мащабите на negliжирането на деца в семейна среда. Подпомагането на процеса на развиване на родителски умения ще способства създаването на условия и благоприятна семейна среда за максимално развитие възможностите на децата.

Дейност 1.4.1.1. Услуги в рамките на ЦОП Сливен за развиване на родителските умения. Подкрепата за семейства с деца в риск за превенция на изоставянето и negliжирането на деца, отглеждани в семейна среда включва посредничество, информиране, социални, правни, психологически консултации за уязвими семейства с деца; повишаване на чувствителността – промяна на нагласите и уменията на родителите за стимулиране на ранното детско развитие. Реализуемо е и развиване на форми на „Училище за родители”.

Дейност 1.4.1.2. Включване на училището и гражданските организации за подобряване на грижата за децата в семейството. Инициране и изпълнение на дейности в училище за консултиране, развитие на родителския капацитет и уменията за отговорно родителство.

Мярка 1.4.2. Програми за превенция на рисково поведение при деца и младежи

Дейност 1.4.2.1. Образователни програми и кампании в училище, в рамките на ЦОП, НПО и други организации за превенция на рисково поведение (агресия; насилие; отклоняващо се поведение; рисково поведение на деца и младежи); провеждане на здравна и социална просвета против зависимостите; лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги; между училищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво.

Дейност 1.4.2.2. Развиване дейностите на Превантивно информационен център Сливен. Работа по програми за „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН и др.

Дейност 1.4.2.3. Развиване и утвърждаване дейността на Център за социална превенция към МКБППМН- Сливен за работа с деца с проблемно поведение и техните родители и роднини полагащи грижи.

Мярка 1.4.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите

Мярката цели осигуряване на подкрепа за преодоляване на проблеми, свързани с отклоняващото се поведение чрез директна работа с деца- консултиране и подкрепа за деца с отклоняващо се поведение, както и за техните семейства. Планира се организирането на извънкласни занимания и дейности за деца с девиантно поведение – спорт, клубове по интереси и др.; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им; развиване на иновативни форми на грижа и услуги.

Дейност 1.4.3.1. Съвместни дейности на Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) и обществените възпитатели, заедно с ОЗД, КСУДС и НПО в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие.

Дейност 1.4.3.2. Съвместни дейности на ЦОП и ОЗД – за подкрепа за деца, жертви на насилие, трафик и зависимости, както и специализирани програми за работа с деца извършители на противообществени прояви, насилие, рисково поведение.

Дейност 1.4.3.3. Развиване на иновативни форми и дейности за предоставяне на услуги и подкрепа на деца, извършители на противообществени прояви и/ или престъпления в насока осигуряване на адаптирана среда, създаваща условия за социално включване и превенция на рецидивно поведение.

Специфична цел 1.5. Подобряване на грижата, трансформиране и закриване на съществуващите специализирани институции за деца в община Сливен.

Мярка 1.5.1. Разработване на планове за трансформиране и/или закриване на специализираните институции за деца в община Сливен

В съответствие с Визията за деинституционализация и реализацията се проект „Детство за всички“, през 2011-2012 г. приоритетно ще бъде разработен план за закриване на Дом за деца с умствена изостаналост /ДДУИ/ в гр. Кермен. Планът ще се базира на настоящата стратегия, националната визия за деинституционализация и конкретни национални проекти реализиращи се в тази сфера. Ще се предвижда изпълнението на всяка конкретна стъпка при закриването на ДДУИ, като съобразно приоритетите и реалните ресурси ще се актуализират и допълват. В този процес ще се използват съществуващи добри практики и натрупан опит от закриване на други сходни институции /напр. ДДМУИ Могилино/, както и подкрепата на външни за областта специалисти в различни сфери, вкл. и НПО с практически опит в дейността. Съобразно националните приоритети и съществуващите ресурси на местно ниво в рамките на стратегията ще се разработи и план за закриване или трансформиране и на ДМСГД в гр. Сливен.

Дейност 1.5.1.1. Създаване през 2011г. на Регионален екип за деинституционализация на областно ниво с представител на община Сливен за консултиране и подкрепа на процеса на изготвяне и актуализиране на планове за специализираните институции за деца в област Сливен и други дейности в сферата.

Дейност 1.5.1.2. Изработване на планове за закриване или /трансформиране на 2 специализирани институции за деца в община Сливен. В плановете като цяло се описва изпълнението на следните основни етапи: Индивидуална оценка и планиране за всяко дете, настанено в специализирана институция- актуализиране на индивидуалните оценки на всички деца и на тяхна основа- актуализиране на плановете за действие, в които да се

зложат за всички деца реалистични дългосрочни и краткосрочни цели и социалните услуги, които да посрещнат децата след тяхното извеждане от институцията; Оценка на човешките ресурси, планове за допълнителна професионална квалификация на персонала и препоръки за пренасочване към новите социални услуги и/или дейности, които ще се развият в съответната община; Планиране на бъдещето на материалната база и ресурсите на съществуващата специализирана институция; Планиране на нови социални услуги или разширяване капацитета на съществуващите за посрещане на децата от институцията; Изпълнение на индивидуалните планове на всички деца, вкл. и постепенно извеждане на децата от институцията; Закриване или трансформиране на институцията и изпълнение на плана за използване на материалната база и ресурсите на институцията.

Реализацията на дейността е пряко свързана с дейности по изпълнение национален План за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”, с планирани дейности по компоненти на национален проект „Детство за всички” и други проекти имащи отношение към целевите групи.

Дейност 1.5.1.3. Съгласуване на изготвените планове за всяка специализирана институция за деца на общинско и областно ниво, както и на предложенията за разкриване на нови услуги в съответната сграда на институцията, извън вече предвидените в Областната стратегия.

Изпълнението на дейността е обвързано с приоритетите в развитието на общинските политики, както и с препоръките на национално ниво по отношение ограничения във възможността за развиване на социални услуги за деца в съществуващите сгради на специализираните институции.

Мярка 1.5.2. Развиване на услуги за реинтеграция на децата от специализираните институции или настаняване в алтернативна семейна грижа.

Дейностите по тази мярка ще се изпълняват текущо, като част от регламентираните дейности на ЦОП, ОЗД, НПО и специализираните институции по подкрепа на настанените деца, както и целенасочено с по-широк обхват, в съответствие с обезпечените национални проекти и съществуващите ресурси на местно ниво.

Дейност 1.5.2.1. Реинтеграция на деца от специализирани институции. Услугите по дейността ще се предоставят от отдели „ЗД”, ЦОП, НПО и други на местно ниво и ще включват подкрепа на детето и на семейството с цел подкрепа за възстановяване на прекъснатите връзки с биологичните родители, братя и сестри; подкрепа на детето при реинтеграция в семейството; подкрепа и услуги за осиновителите; подкрепа на биологичните родители при поемане на грижата за деца, отглеждани в институции. Информирание и консултиране за права и отговорности. Услуги за изграждане на родителския капацитет. За изпълнението на дейността е удачно сформирание на мобилни екипи към ЦОП с участие на външни специалисти.

Дейност 1.5.2.2. Интеграция в разширено семейство- услугите по интеграция на деца от институции в семейство на роднини или близки, в. ч. и в разширеното семейство ще се предоставят приоритетно от отдели „ЗД” и ЦОП с подкрепата на НПО и други организации. Като цяло дейността е насочена към подкрепа на детето и на семейството и включва подкрепа за възстановяване на прекъснатите връзки на децата с техните близки или роднини; подкрепа на детето в периода на адаптация в разширеното семейство; подкрепа на роднини или близки при поемане на грижата за деца, отглеждани в институции; консултиране, практическа подкрепа, съдействие, информирание,

посредничество, материална и финансова подкрепа в процеса на отглеждане на изведените от институция деца.

Дейност 1.5.2.3. Настаняване на деца от СИ в приемни семейства

Услугите ще се предоставят приоритетно от отдели „ЗД” и ЦОП съобразно планирани дейности на местно ниво и в изпълнение на национални компоненти от проект „Детство за всички” и като цяло ще включват провеждане на кампании и информационни срещи; подбор, и обучение и оценка на кандидат приемни родители; сключване на договори, подкрепа при предоставяне на приемната грижа.

Дейност 1.5.2.4. Подкрепа на осиновяването. Услугите ще се предоставят от отдел „ЗД” и ЦОП, с подкрепата на НПО и други организации и ще включват обучение и оценка на кандидат осиновители, подкрепа на детето и на семейството в след осиновителния период, формиране на групи за подкрепа на осиновени деца и осиновители.

Мярка 1.5.3. Създаване на нови социални услуги от резидентен тип със среда близка до семейната, за деца и младежи от специализирани институции, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Дейност 1.5.3.1. Осигуряване на среда близка до семейната за настанените в ДДУИ гр. Кермен, общ. Сливен- Центрове за настаняване от семеен тип (ЦНСТ).

ЦНСТ представлява резидентна форма на грижи за деца, за които за изчерпани възможностите за осигуряване на семейна среда и се предполага, че настаняването им ще бъде дългосрочно. Центровете предоставят подслон и ежедневни грижи за настанените деца, като осигуряването на здравни, образователни и други услуги се предоставят приоритетно извън мястото за живеене, за да бъдат създадени условия за социална интеграция.

В рамките на дейността, по одобрен проект на община Сливен ще бъде изградено едно ЦНСТ /капацитет 8 деца/, в което ще бъдат изведени деца от институцията. Стартирането на проекта ще се реализира през 2011 г., както и конкретното предоставяне на услугите за децата. След приключване на проекта ще се кандидатства за държавно делегиране на услугата.

Дейността включва и изграждане на други 3 нови ЦНСТ за деца с увреждания за извеждане в услуга от резидентен тип на деца от ДДУИ гр. Кермен и деца с увреждания от община Сливен, но настанени в специализирани институции извън област Сливен. През 2011 г. следва да стартира процеса по разработване и представяне на проектно предложение за изграждане на необходимата инфраструктура по ОП „Регионално развитие”. Съобразно местните ресурси и насоките на национално ниво допълнително ще се конкретизира тяхното местоположение.

Съобразно процеса на разкриване на няколко ЦНСТ за деца с увреждания в община Сливен е възможно тяхното ситуиране в мрежа и ресурсно обезпечаване от базово звено за управление и координация, както и за осигуряване на допълнителен ресурс от специалисти.

В рамките на дейността се предвижда изграждане и на 2 нови ЦНСТ за лица с увреждания с оглед предоставяне на услуги и качествена грижа на настанените в ДДУИ- Кермен, които са навършили пълнолетие, мярката за закрила по ЗЗДт е прекратена, но продължават трайно да пребивават в институцията поради липса на подходяща среда и алтернативна грижа.

Стар текст:

Дейност 1.5.3.3. Изграждане и развиване капацитета на услуги резидентен тип и такива подпомагащи процеса за извеждане на деца и младежи от община Сливен, които са настанени в специализирани институции извън общината.

Реализацията на дейността е обвързано с изпълнението на дейности и проекти по национален План за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”.

Въз основа анализи на национално ниво и постъпила информация на ниво община Сливен се предвижда и изграждане на едно ЦНСТ за деца с увреждания за деца от община Сливен, които са от община Сливен, но са настанени в специализирани институции извън област Сливен. Планираният капацитет на услугата е 10.

В община Сливен е планирано изграждане и на едно ЦНСТ за деца за деца от община Сливен, които са от община Сливен, но са настанени в специализирани институции извън област Сливен. Планираният капацитет на услугата е 15. Въз основа на постъпилата информация е планирано и едно ЦНСТ за младежи, които са от община Сливен, но пребивават в специализирани институции за деца извън общината. Те са навършили пълнолетие, мярката за закрила по ЗЗДт е прекратена, но продължават трайно да пребивават в институция за деца поради липса на подходяща среда и алтернативна грижа. Планираният капацитет на услугата е 15. За целевата група е предвидено изграждане и на Наблюдавано жилище в община Сливен с капацитет 10.

Нов актуализиран текст:

Дейност 1.5.3.3. Изграждане и развиване капацитета на услуги резидентен тип и такива подпомагащи процеса за извеждане на деца и младежи от община Сливен, които са настанени в специализирани институции извън общината.

Реализацията на дейността е обвързано с изпълнението на дейности по проекти по национален План за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”.

Въз основа анализи на национално ниво и постъпила информация на ниво община Сливен се предвижда и изграждане на едно ЦНСТ за деца с увреждания за деца от община Сливен, които са от община Сливен, но са настанени в специализирани институции извън област Сливен. Планираният капацитет на услугата е 10.

В община Сливен е планирано изграждане и на едно ЦНСТ за деца от община Сливен, които са от община Сливен, но са настанени в специализирани институции извън област Сливен. Планираният капацитет на услугата е 15. Въз основа на постъпилата информация е планирано и едно ЦНСТ за младежи, които са от община Сливен, но пребивават в специализирани институции за деца извън общината. Те са навършили пълнолетие, мярката за закрила по ЗЗДт е прекратена, но продължават трайно да пребивават в институция за деца поради липса на подходяща среда и алтернативна грижа. Планираният капацитет на услугата е 15. За целевата група е предвидено изграждане и на Наблюдавано жилище в община Сливен с капацитет 4, Преходно жилище с капацитет 4 и ЦНСТ за деца/младежи без увреждания/подкрепа на деца в конфликт със закона/ с капацитет 12.

Мярка 1.5.5. Трансформиране на ДМСГД- Сливен

В рамките на тази мярка се предвижда изпълнение на дейности, включени в институционалния проект за реформиране на институцията, както и такива предвидени в

плана за ДМСГД /разработен по мярка 1.5.1./. Трансформирането на ДМСГД ще цели развиването на дейности насочени към значително намаляване на броя на настанените за институционална грижа деца, както и разкриване в сградата на дома на комплекс от алтернативни услуги и медицински дейности.

Както и за останалите специализирани институции, трансформирането на институцията и дейностите, които ще бъдат развивани, ще бъдат уточнени в предвидения в мярка 1.5.1. План за трансформиране, както и от реализацията на национални проекти на местно ниво. Реализирането на дейността е обвързано с процеса на изпълнение на национален План за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България” и реализиращото се пилотно закриване на 9 ДМСГД в страната. Очаква се след трансформиране на институцията доставчик на заместващите услуги да е общината.

Описаните дейности ще бъдат допълвани и актуализирани съобразно ресурсите и динамиката в реализирането на компоненти по национални проекти.

Дейност 1.5.5.1. Актуализиране на индивидуалните оценки и планове за всяко дете. Това ще бъде извършено от екип на ДМСГД, отдел „ЗД” Сливен с подкрепата на ЦОП Сливен. Оценка ще включват възможността за реинтеграция в биологичното и разширено семейство, а плановете ще предвиждат осигуряване на сигурна и постоянна среда за всяко дете. Приоритетно до края на 2010 г. е извършена оценка на децата с увреждания настанени в институцията, като за всяко дете ще се планира конкретна алтернативна на институционалната грижа.

Дейност 1.5.5.2 Изпълнение на индивидуалните планове за настанените деца. Приоритетно изпълнение на плановете и оценките на децата с увреждания настанени в институцията.

Дейност 1.5.5.3. Превенция на настаняването на деца в ДМСГД /описано в мерките по превенция и подкрепа за уязвими семейства, вкл. и разкриване на алтернативни услуги/.

Специфична цел 1.6. Осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование за децата от рискови общности и уязвими групи.

Мярка 1.6.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички деца в община Сливен

Дейност 1.6.1.1. Обхващане на всички деца в предучилищно образование от 5-годишна възраст чрез издирване на всички подлежащи деца и записване в предучилищна подготовка. /изпълнява се от учителите, с подкрепата на община, ОЗД, НПО, Център за развитие на общности;/ разкриване на достатъчен брой подготвителни класове в училище и/или предучилищни групи в детските градини; срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите.

Дейност 1.6.1.2. Целеви мерки за назначаване на помощници на учителя, особено в училища със смесен етнически състав (с допълваща целева подкрепа).

Мярка 1.6.2. Програми за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпаднали деца и младежи.

Дейност 1.6.2.1. Развитие на смесени образователно-социални услуги в ЦОП и ЦРДУ за превенция на отпадането и задържане на децата в училище. Изграждане на партньорство и взаимодействие между социалните услуги, от една страна, и

организациите, ангажирани с образованието (училищата, НПО, и пр.), от друга страна, за образователна интеграция и реинтеграция на децата.

Дейност 1.6.2.2. Хоризонтални мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и са насочени към осигуряване на инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата; извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители - включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година (ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състезания); осмисляне на свободното време на децата и младежите; обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподаване на учителите и включване на интерактивни методи.

Дейност 1.6.2.3. Развитие на образователно-социални услуги за връщане в училище на отпадналите от училище деца, които се изпълняват от ЦОП, НПО, училища, училищни настоятелства, читалища в тясно сътрудничество с ОЗД и общинска администрация, включващи посещения на място и срещи за издирване на отпадналите деца; срещи, консултации, инициативи за мотивиране на децата и техните родители; организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за наваксване на учебния материал от децата и младежите.

Дейност 1.6.2.4. Разработване на целеви програми и инициативи за подобряване на образованието в училищата, които се изпълняват с подкрепата на РИО, община и НПО. Специално внимание на мерките за наблюдение и контрол върху посещаемостта и качеството на образованието на пътуващите ученици от по-големите градове към защитени и средищни училища в малките общини.

Мярка 1.6.3. Осигуряване на качествено интегрирано образование за децата с увреждания

Дейност 1.6.3.1. Обхващане на деца с увреждания от масови детски градини и ясли. Стартиране през 2012 г. процеса на изготвяне на план за действие, в който ще се предвиди осигуряване на места за интегриране на деца с увреждания в общите групи в масовите детски градини, вкл. подкрепа за адаптиране към средата, осигуряване на транспорт и др.

Дейност 1.6.3.2. Интегриране на децата с увреждания в масови училища за обучение с подкрепата на ресурсни учители- осъществява се от училищата, РИО, Ресурсен център към РИО с подкрепата на община, които трябва да реализират дейности за осигуряване на необходимата достъпна среда за децата с увреждания- вътре и извън сградата на училището.

Мярка 1.6.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца:

Дейност 1.6.4.1. Обучения за изграждане на капацитет в училищата и детските градини за включване на родителите и създаване на интегрираща среда в училище: обучения на учители и директори на училища и детски градини – методи и подходи за включване на родителите и приобщаване на родителите към образованието на техните деца; разпространение на обучителни материали за работа с родителите; обмяна на опит и добри практики с други училища и детски градини.

Дейност 1.6.4.2. Инициативи и съвместни дейности в училище за изграждане на връзката между трите страни: училище/учители – родители/общност – деца/ученици с подкрепата на общинска администрация, ПИЦ, РИО на МОМН и гражданския сектор.

Дейност 1.6.4.3. Развиване капацитета на училищни настоятелства, НПО, Център за развитие на общности за подкрепа на интегрираното образование с участието на родителите и местните общности: създаване, активизиране, консултиране, обучения и техническа помощ на Училищните настоятелства в училищата от областта.

**Обобщаване на необходимите мерки, социални услуги и дейности в община Сливен по Приоритетно направление 1:
Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства**

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2012	2015			
1	Център за обществена подкрепа	Деца изоставяни на ниво родил дом; Деца настанени в специализирани институции; Деца, настанени при близки или роднини; Деца, настанени в приемни семейства; Осиновени деца; Деца с увреждания; Деца, отглеждани в семейства в риск; Деца, отпаднали от училище; Деца, жертви на насилие; Деца с проблемно поведение;	Община Сливен	64	64	80	Приемна грижа; Услуги в общността за рискови семейства с деца; услуги за деца жертва на насилие и други от идентифицираните целеви групи; реинтеграция; превенция на изоставянето.	Гр. Сливен	Налична с необходимост от разширяване на капацитета и
2	Център за заместваща грижа	Деца, изоставяни на ниво родил дом; Деца настанени при близки или роднини; Деца, настанени в приемни семейства; Осиновени деца; Деца с увреждания	Община Сливен	0	0	60	почасови услуги за деца – заместваща грижа за различни периоди от време (гледане въщи, придружаване до детски заведения). Предоставяне на подпомагане (храна, дрехи, памперси) в случаи на тежки социални проблеми.	Гр. Сливен	Нова- след реструктуриране на ДМСГД
3	Звено „Майка и бебе”	Деца изоставяни на ниво родил дом; Непълнолетни и млади родители	Община Сливен	8	4	4	Временно настаняване до 6 месеца на бременни жени и майки в риск да изоставят децата си, психологическо и юридическо консултиране, подкрепа за младите майки.	Гр. Сливен	Налична
4	Център „Спешен	Деца жертви на	Община Сливен	4	4		Подслон и сигурност, консултиране,	Гр. Сливен	Налична

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2012	2015			
	прием” на деца към ЦОП	насилие и неглижиране в семейството				4	социална подкрепа		
5	Център за работа с деца на улицата	Деца, отглеждани в семейства в риск; Деца, отпаднали от училище; Деца с проблемно поведение.	Община Сливен	12	12	12	Комплекс от социални услуги, свързани с превенция на попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална интеграция на деца	Гр. Сливен	Налична
6	Дневен център за деца с увреждания	Деца, настанени в специализирани институции; Деца, настанени при близки или роднини; Деца с увреждания;	Община Сливен	30	30	30	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	Гр. Сливен	Налична
7	ЦСРИ за незрящи	Деца с увреждания; Хора с увреждания	Община Сливен	30	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност.	Гр. Сливен	Налична
8	Дневен център за деца с хронични заболявания или увреждания	Деца, изоставяни на ниво родилен дом; Деца, настанени в специализирани институции; Деца с увреждания	Община Сливен	5	5	25	Дневна грижа; Почасови услуги, Седмична грижа	Гр. Сливен	Налична в ДМСГД Нов капацитет след реструктуриране на ДМСГД
9	<u>ЦНСТ за деца/младежи с увреждания</u>	Деца, настанени в специализирани институции	Община Сливен	0	8	8	Подслон и ежедневни грижи за деца с увреждания от ДДУИ гр. Кермен	Гр. Сливен	Нова
10	<u>ЦНСТ за деца и младежи с увреждания</u>	Деца, настанени в ДДУИ- Кермен	Община Сливен	0	0	14	Подслон и ежедневни грижи за деца с увреждания изведени от специализирани институции	Гр. Сливен или друго населено място в общината- след анализ на ресурсите	Нова- съобразно Плана за закриване на ДДУИ гр. Кермен
11	<u>ЦНСТ за</u>	Деца, настанени в	Община Сливен	0	0	14	Подслон и ежедневни грижи за деца	Гр. Сливен	Нова- съобразно

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2012	2015			
	деца/младежи без увреждания	институции					без увреждания ,изведени от институции за деца	или друго населено място в общината-след анализ на ресурсите	Плана за закриване и трансформиране на институции за деца
12	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	Деца, настанени в специализирани институции	Община Сливен	0	0	14	Подслон и ежедневни грижи за деца без увреждания, изведени от институции за деца	Гр. Сливен или друго населено място в общината-след анализ на ресурсите	Нова- съобразно Плана за закриване на институциите
13	ЦНСТ за деца/младежи с увреждания	Деца, настанени в специализирани институции	Община Сливен	0	0	10	Подслон и ежедневни грижи за деца с увреждания от специализирани институции, след тяхното закриване	Гр. Сливен или друго населено място в общината-след анализ на ресурсите	Нова- съобразно Плана за закриване на институциите
14	ЦНСТ за възрастни хора с умствена изостаналост	Лица настанени в специализирани институции	Община Сливен	0	0	10	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за хора с увреждания в среда, близка до семейната. Извеждане на лицата, отглеждани в СИ за деца в резидентна грижа семеен тип	Община Сливен	Нова- съобразно Плана за закриване на институциите и оценка на ресурсите
15	ЦНСТ за възрастни хора с умствена изостаналост	Лица настанени в специализирани институции	Община Сливен	0	0	10	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за хора с увреждания в среда, близка до семейната. Извеждане на лицата, отглеждани в СИ за деца в резидентна грижа семеен тип	Община Сливен	Нова- съобразно Плана за закриване на институциите и оценка на ресурсите
16	ЦНСТ за деца/младежи с увреждания	Деца настанени в специализирани институции	Община Сливен	0	0	15	Подслон и ежедневни грижи за деца от специализирани институции, след тяхното закриване	Община Сливен	Нова- съобразно Плана за закриване на институциите и оценка на ресурсите

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2012	2015			
17	ЦНСТ за деца/младежи	Младежи пребиваващи в специализирани институции	Община Сливен	0	0	15	Подслон и ежедневни грижи за младежи от специализирани институции за деца, след тяхното закриване	Община Сливен	Нова- съобразно Плана за закриване на институциите и оценка на ресурсите
18	Център за ранна интервенция	Деца, изоставяни на ниво родилен дом; Деца, настанени при близки или роднини; Деца, настанени в приемни семейства; Деца с увреждания и техните родители; Непълнолетни и млади родители	Община Сливен	0	0	50-80	Предоставяне на услуги и дейности, насочени към ранна интервенция в подкрепа на родители на деца с увреждания в ниска възраст /0-3 г./	Гр. Сливен и мобилни услуги в други населени места	Нова-съобразно оценка на ресурсите и финансиране
19	Кабинет по семейно планиране	Деца изоставяни на ниво родилен дом; Непълнолетни и млади родители;	Община Сливен	0	0	100-150	- Информирание, консултиране и обучения по въпросите на семейното планиране; - Услуги по репродуктивно здраве; Превенция на рисков сексуално поведение при деца и младежи; Информационни кампании в малцинствени общности.	Гр. Сливен и мобилни услуги в други населени места	Нова -съобразно оценка на ресурсите и финансиране
20	Център за развитие на общности	Деца, отглеждани в семейства в риск; Деца, отпаднали от училище или необхванати от образователната система; Непълнолетни и млади родители; Етнически общности в неравностойно положение; Хора с основно и по-ниско образование	Община Сливен	0	0	100-150	Подкрепа за развитие на хора в неравностойно положение чрез директна работа в общността и с институциите и чрез посредничество за достъп до услуги. услугата е предназначена за посредничество за социална интеграция на общности в неравностойно положение чрез осигуряване на достъп до услуги:	Гр. Сливен	Нова- съобразно оценка на ресурсите и финансиране

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2012	2015			
21	Кризисен център	Деца, жертви на насилие и техните родители	Община Сливен	0	0	10	Спешна психо-социална помощ/ Кризисна интервенция - оценка на непо-средствените нужди на жените и децата, подготовка на индивидуален план за действие и сигурност, редуциране на тревожността; Социално посредничество; Достъп до медицинска помощ, юридически услуги, полицейска закрила и ресурсите на други институции.	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценка на ресурсите	Нова -съобразно оценка на ресурсите и финансиране
22	Наблюдавано жилище	Младежи пребиваващи в специализирани институции за деца	Община Сливен	0	0	<u>4</u>	Предоставяне на подслон на младежи, които напускат специализирани институции; Изграждане на умения за самостоятелен живот; Информирание и консултиране; Насочване към други услуги в общността;Подпомагане за намиране на работа; Подпомагане за намиране на самостоятелно жилище.	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценка на ресурсите	Нова- съобразно оценка на ресурсите и финансиране
23.	<u>Преходно жилище</u>	<u>Деца в риск, деца в конфликт със закона</u>	Община Сливен			<u>4</u>			
24.	<u>Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания /подкрепа за деца в конфликт със закона/</u>	<u>Деца в риск, деца в конфликт със закона</u>	Община Сливен			<u>12</u>			
25.	<u>Център за социална рехабилитация и интеграция</u>		Община Сливен			<u>40</u>			

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2012	2015			
	<u>/Център за детско психично здраве/</u>								
26.	Дневен център за деца с увреждания	Деца, настанени в специализирани институции; Деца, настанени при близки или роднини; Деца с увреждания;	Община Сливен	0	0	30	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценка на ресурсите	Нова- съобразно оценка на ресурсите и финансиране

4.2 Приоритетно направление 2 : Социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

Обща цел 2. Развитие на нови социални услуги за социално включване и подобряване качеството на съществуващите услуги за лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение, чрез:

Специфична цел 2.1. Да се развие алтернативна резидентна грижа от семеен тип за хората с увреждания, настанени в специализирани институции, чрез:

Мярка 2.1.1. Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.

Услугите от резидентен тип включват Защитени жилища, Преходни жилища, Наблюдавани жилища, Центрове за настаняване от семеен тип и нови форми за малки групови домове с малък капацитет и гъвкави грижи, адаптирани към индивидуалните потребности на отделните клиенти, в съответствие със съвременните стандарти. Те ще предоставят подобрена резидентна грижа в среда, близка до семейната за хора с увреждания, които не са в състояние да живеят сами и имат нужда от резидентна услуга.

Стар текст:

Дейност 2.1.1.1. Продължаване дейностите на Защитените жилища за хора с интелектуални затруднения в община Сливен за предоставяне подслон и ежедневни грижи за лица с увреждания в среда, близка до семейната.

Нов текст:

Дейност 2.1.1.1. Продължаване дейностите на Защитените жилища за хора с умствена изостаналост в община Сливен за предоставяне подслон и ежедневни грижи за лица с увреждания в среда, близка до семейната.

Стар текст:

Дейност 2.1.1.2. Разкриване на Защитено жилище за хора с психични проблеми в община Сливен с капацитет 10 места, за осигуряване резидентна грижа на възрастни хора с тежки психични увреждания и предотвратяване настаняването им в специализирани институции.

Нов текст:

Дейност 2.1.1.2. Разкриване на Защитени жилища за хора с психични проблеми в община Сливен с капацитет 10 места и Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства или деменция в община Сливен с капацитет 15 места за 2015 г., за осигуряване резидентна грижа на възрастни хора с тежки психични увреждания и предотвратяване настаняването им в специализирани институции.

Дейност 2.1.1.3. Разкриване на две Защитени жилища за лица с увреждания в община Сливен с капацитет по 10 места, за предоставяне подслон и ежедневни грижи за лица с увреждания в среда, близка до семейната и предотвратяване настаняването им в специализирани институции.

Дейност 2.1.1.5. Разкриване на Център за настаняване от семеен тип за лица с увреждания в община Сливен с капацитет 15 места, който ще предоставя

рехабилитационни услуги за хора с увреждания, както и подкрепа на техните семейства. Създаването на центровете ще премине през два етапа:

- Проучване на наличните ресурси и планиране на услугата през 2011-2012 год. ;
- Планира се изграждането на услугата да се извърши през 2013 година, а стартиране и утвърждаването и през 2014 год.

Дейност 2.1.1.6. Разкриване на Хоспис за хора с тежки увреждания с чужда помощ в община Сливен с капацитет 15 места, за осигуряване медицинска рехабилитация и резидентни грижи при много тежки случаи. Предвижда се разкриване на услугата през 2015 година.

Нов текст:

/Включена нова дейност/

Дейност 2.1.1.7. – Разкриване на Приют в община Сливен с капацитет 15 места за 2015 г. - /включена нова дейност/

Специфична цел 2.2. Да се осигурят условия за достоен и пълноценен живот на хората с увреждания в семейна среда, чрез разкриване на услуги и грижа в общността:

Мярка 2.2.1. Подкрепа от ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания на територията на общината.

Планираните ЦСРИ целят осигуряване подкрепа и предоставяне на комплекс от социални услуги, медицинска и социална рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране както за децата, така и за възрастните хора с увреждания. В рамките на планираните ЦСРИ за хора с увреждания се предвижда подкрепа на децата с увреждания и техните семейства и за възрастни лица с увреждания. Освен това семействата и близките, които полагат грижи за хора с увреждания ще получават в ЦСРИ специализирана подкрепа, информиране и консултиране (здравно, психологическо, социално, юридическо). Постепенно ще се развият мобилни услуги, които да обхванат хората с увреждания в населените места и да осигурят достъп до услуги в семейна среда за децата и хората с увреждания, живеещи в малки изолирани населени места. Планираната мобилност е двупосочна. Първо, услугата ще отиде при клиента, когато не се изисква специално оборудване (например, рехабилитатор и психолог могат да предоставят част от услугите на място при посещение по адреси в селата по график); на място ще се предоставят консултации за семействата и обучения за ползване на техническите помощни средства и др. Второ, чрез осигуряване на специализиран транспорт клиентът може да бъде доведен до услугата в ЦСРИ.

Дейност 2.2.1.1. Изграждане на две ЦСРИ в община Сливен с общ капацитет 55 места с възможност за формиране на мобилен екип за обхващане на други населени места. Стартирането е планирано през 2011/2015 година.

Мярка 2.2.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Спектърът на тези услуги обхваща както ежедневни дейности в къщи (като помощ при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване), така и предоставяне на дневни и почасови услуги извън дома (дневни центрове и алтернативни форми на заместваща грижа).

Дейност 2.2.2.1. Разкриване на нови услуги и разширяване обхвата на наличните услуги, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания като домашен помощник, социален и личен асистент чрез Националните и Оперативни Програми /личен асистент, социален асистент, домашен помощник/.

Дейност 2.2.2.2. Включване на допълнителни услуги към Домашния социален патронаж и по-пълно обхващане на хората с увреждания от малките населени места.

Дейност 2.2.2.3. Продължаване дейността на Дневния център за възрастни с умствени увреждания в община Сливен за предоставяне на дневни и почасови услуги на лица с различни увреждания, живеещи в семейна среда.

Дейност 2.2.2.4. Разкриване на нов Дневен център за възрастни хора с увреждания в град Сливен или друго населено място в рамките на общината с капацитет 30 места – разкриване през 2015 година.

Дейност 2.2.2.5. Разкриване на Дневен център за възрастни хора с психични разстройства с капацитет 15 места / прогнозно към психодиспансер/ с мобилен консултативен екип за обхващане на потребители от други населени места в рамките на общината – разкриване през 2015 година.

Дейност 2.2.2.6. Финансова подкрепа от община при извършваните дейности в обособените клубове на инвалида по места, като активно се включат местните структури на Съюза на инвалидите в България /СИБ/. Разширяване на дейностите на клубовете в рамките на изпълнението на стратегията.

Мярка 2.2.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания

Дейност 2.2.3.1. Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища и детски градини, предприятия и пр. (Определяне на конкретните задачи в рамките на оперативния план за действие през 2011 г., които ще се включат и в актуализираните общински планове за развитие).

Дейност 2.2.3.2. Дейности на Дирекция "Бюро по труда", община и местни НПО на територията за предоставяне на услуги, насочени към заетост, професионално ориентиране и професионална квалификация (преквалификация), обучение и практически умения за лицата с увреждания с право на работа.

Дейност 2.2.3.3. Прилагане на общински и национални мерки за осигуряване на възможности за независим самостоятелен живот.

Специфична цел 2.3. Да се създадат условия за интеграция и реинтеграция на уязвими хора и групи от общностите в неравностойно положение, изпаднали в риск.

Мярка 2.3.1. Осигуряване достъп на развитие за етническите общности в неравностойно положение в община Сливен

Дейност 2.3.1.1. Изграждане на Център за развитие общности, които ще работи на местно ниво предимно в обособените етнически квартали в населените места. Този център може да стартира с дейност на НПО в сътрудничество с общината, с прякото участие на местни НПО и/или инициативни групи, неформални лидери – представители на местните етнически общности, назначените експерти по етническите въпроси към общините и областна администрация, здравните медиатори, помощници на учителя и други. Да се

търсят възможности за привличане и назначаване на специалисти от съответния етнос в съществуващия ЦОП, с цел улесняване на работата с децата и семействата.

Дейност 2.3.1.2. Назначаване на нови 3 здравни медиатори за подобряване достъпа до здравеопазване в етническите общности. Здравните медиатори изпълняват специфични задачи за достъп до информиране, консултиране и посредничество за достъп до здравни грижи. Същевременно е необходимо да се развие техният потенциал за включване в работата по превенция на изоставянето и negliжирането на деца от ромската общност. Предоставяне консултации на млади хора от уязвимите общности по въпроси за здравето, секса, профилактика и лечение на полово предавани инфекции и заболявания.

Дейност 2.3.1.3. Мерки за интеграция и реинтеграция в образованието на неграмотните и пълнолетните с ниско образование (със специален фокус към отпадналите от училище млади хора в етническите квартали) – да се предвиди развитие на смесени образователни програми “Втори шанс” (по схемата образование за възрастни) за ограмотяване на неграмотни пълнолетни, включително за образование на пълнолетни млади хора с незавършена степен (без диплома) на основно или средно образование. Такива програми се инициират от НПО, училищни настоятелства, община и се изпълняват в тясно партньорство със специфичен принос на всички участващи организации.

Дейност 2.3.1.4. Обхващане с хоризонтални мерки и целеви инициативи за социално включване, насочени към достъп до професионална квалификация, заетост и доходи, чрез включване в програми и мерки на Дирекция “Бюро по труда”; инициране и изпълнение на проекти за професионална квалификация и заетост, финансирани по действащите Национални и Оперативни Програми за развитие на човешките ресурси; подкрепа за достъп до заетост и квалификация; развитието на кооперации и социални предприятия за осигуряване на заетост за трайно безработни и хора с увреждания. Продължаване работата на двама трудови медиатори в община Сливен.

Мярка 2.3.2. Развиване на услуги за превенция на рисково и/ или зависимо поведение, насочени към уязвими хора, интеграция и реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение

Дейност 2.3.2.1. Дейности на ЦОП, ЦСРИ, Консултативните центрове и гражданските инициативи в общината– информиране и консултиране. Чрез функционирането им ще се подпомага приобщаването на застрашените групи към обществото като цяло. Работата предимно ще е подкрепяща и консултативна, свързана с нуждите на отделните потребители и на семействата в общността.

Дейност 2.3.2.2. Включване на родителите и семействата в смесени социално-образователни услуги за превенция на зависимостите и рисковото поведение, изпълнявани от училища, училищни настоятелства и НПО.

Дейност 2.3.2.4. Изграждане на Център за предоставяне на комплекс от услуги за хора със зависимости, които да включват и изследвания за ХИВ, туберкулоза, хепатит, консултации, психологическа подкрепа, посредничество и други. /Център за превенция и контрол на ХИВ/СПИН и туберкулоза/.

Стар текст:

Дейност 2.3.2.5. Продължаване дейността на Превантивно-информационния център – гр. Сливен като помощен орган към Областния съвет по наркотични вещества и Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Нов текст:

Дейност 2.3.2.5. Продължаване дейността на Превантивно-информационния център – гр. Сливен като помощен орган към Областния съвет по наркотични вещества и Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Разкриване на Център за социална рехабилитация и интеграция с профилиране за работа със зависими лица с капацитет 30 места в община Сливен.

**Обобщаване на необходимите мерки, социални услуги и дейности в община Сливен по Приоритетно направление 2:
Социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение**

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична/ нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2012	2015			
1	ДВХУИ-Качулка	Възрастни с увреждания, настанени в специализирани институции	Община Сливен	240	240	240	Институционална грижа за лица с увреждания	Община Сливен	Налична с процес на подобряване качеството на грижа
2	Хоспис	Хора с тежки увреждания с чужда помощ – неподвижни, нуждаещи се от непрекъсната грижа	Община Сливен	0	0	15	Медико-социална услуга; Медицинска рехабилитация; Резидентни грижи при мн. тежки случаи	Гр. Сливен/ към лечебно заведение/	Нова
3	Дневен център за възрастни с психични разстройства	Лица с психични заболявания	Община Сливен	0	0	15	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност.	Гр. Сливен- към психо-диспансер с мобилен консултативен екип за обхващане на др. населени места	Нова
4	Защитено жилище за хора с психични заболявания	Лица с психични заболявания	Община Сливен	0	0	10	Осигуряване на резидентна грижа за възрастни хора с тежки психични увреждания и предотвратяване настаняването им в СИ	Община Сливен	Нова
5	Център за социална рехабилитация и интеграция	Възрастни хора с увреждания, деца с увреждания;	Община Сливен	0	0	30	Медицинска и социална рехабилитация, социално-правни консултации- социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; осъществяване на индивидуални програми за социално включване	Гр. Сливен с мобилен екип за обхващане на други населени места	Нова
6	Център за социална	Възрастни хора с увреждания, деца с	Община Сливен	0	0	25	Медицинска и социална рехабилитация, социално-правни	Гр. Сливен	Нова

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична/ нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2012	2015			
	рехабилитация и интеграция	увреждания;					консултации- социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; осъществяване на индивидуални програми за социално включване		
7	Защитено жилище	Лица с увреждания	Община Сливен	0	0	10	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за лица с увреждания в среда, близка до семейната. Предотвратяване настаняването в СИ	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на ресурсите	Нова
8	Защитено жилище	Лица с увреждания	Община Сливен	0	0	10	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за лица с увреждания в среда, близка до семейната. Предотвратяване настаняването в СИ	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на ресурсите	Нова
9	<u>Защитено жилище за хора с умствена изостаналост</u>	Лица с увреждания	Община Сливен	6	6	<u>10</u>	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за лица с увреждания в среда, близка до семейната.	Гр. Сливен	Налична
10	<u>Защитено жилище за хора с умствена изостаналост</u>	Лица с увреждания	Община Сливен	10	10	10	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за лица с увреждания в среда, близка до семейната.	Гр. Сливен	Налична
11	Дневен център за възрастни хора с увреждания	Лица с увреждания	Община Сливен	30	30	30	Дневна грижа за хора с увреждания	Гр. Сливен	Налична
12	Център за настаняване от семеен тип за лица	Лица с увреждания	Община Сливен	0	0	15	Осигуряване на рехабилитационни услуги за хора с увреждания и подкрепа на техните семейства	Гр. Сливен	Нова

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична/ нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2012	2015			
	с увреждания								
13	Дневен център за възрастни хора с увреждания	Лица с увреждания	Община Сливен	0	0	30	Дневна грижа за хора с увреждания	Гр. Сливен	Нова
14	Здравни медиатори – общинска дейност, подкрепена от МЗ	Уязвими групи от компактни ромски общности – деца, бременни, възрастни хора, хронично болни	Община Сливен	6	9	9	Посредничество за достъп до здравни услуги в ромските общности, профилактика за деца и възрастни, участие в превенция на изоставените	Гр. Сливен	Налична
15	Клуб на инвалида-общинска дейност	Хора с увреждания, които имат възможност да се придвижват	Община Сливен	5	5	6	Осигуряване на лични и социални контакти, информиране и консултиране – социално, здравно и правно на хора с увреждания	Гр. Сливен и населените места	Налична и нови дейности
<u>16.</u>	<u>Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства или деменция</u>	<u>Възрастни хора с психични разстройства или деменция</u>	<u>Община Сливен</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>15</u>	<u>Подслон и ежедневни грижи за за възрастни хора с психични разстройства или деменция от специализирани институции, след тяхното закриване</u>	<u>нова</u>	
<u>17.</u>	<u>Приют</u>	<u>Уязвими самотно живеещи възрастни хора, хронично болни, без подслон</u>	<u>Община Сливен</u>			<u>15</u>	<u>Предоставяне на социални услуги, насочени към подкрепа на възрастните хора в осъществяване на ежедневните им дейности.</u>	<u>нова</u>	
<u>18</u>	<u>Център за социална рехабилитация и интеграция с профилиране за работа със зависими лица</u>	<u>Лица със зависимости</u>	<u>Община Сливен</u>			<u>30</u>	<u>Предоставяне на услуги на лица със зависимости</u>	<u>нова</u>	

4.3 Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора

Обща цел 3: Да се подобри качеството на живот на старите хора във всички населени места в общината, като се спазва принципът за независим живот в семейна среда или в среда близка до нея, чрез развитие на широка мрежа от услуги в общността и осигуряване на достъп до качествена резидентна грижа.

Приоритет в планирането на грижите за стари хора са услугите в общността, които им предоставят подкрепа на място и в домашна среда. Този подход осигурява възможности за старите хора да живеят в своя дом, в позната за тях среда, без да се откъсват от близки и роднини. Цели се да се избегне или поне да се отложи във времето необходимостта от резидентна грижа.

Специфична цел 3.1. Развиване на широка мрежа от услуги, предоставяни в домашна среда, с цел осигуряване на спокоен и достоен живот на старите хора.

Мярка 3.1.1 Развиване на функциите и дейностите на Домашен социален патронаж и развитие на мобилни услуги за обхващане на малките изолирани населени места в общината.

Домашният социален патронаж е мобилна услуга с традиции и е добре позната. Тя достига до домовете на своите клиенти и има потенциал да изгради широка мрежа от услуги за подкрепа в ежедневието на стари хора в семейна среда и особено за самотно живеещи в изолирани населени места, които нямат достъп до други социални услуги. Тези дейности предполагат допълнително финансиране и ресурси, които надхвърлят възможностите на общинските бюджети и изискват привличане на средства от програми и от местния бизнес. Желателно е да се запазят и доразвият традиционния широк обхват на дейностите на домашния социален патронаж, които изискват повече ресурси, но решават значително по-голям кръг проблеми на старите хора и хората с увреждания, като им осигуряват подкрепа в ежедневието.

Дейност 3.1.1.1 Разширяване на предоставяните услуги от Домашен социален патронаж на нуждаещите се лица от почти всички обхванати населени места. Разширеният списък на дейности на патронажите включва:

- Предоставяне на храна по домовете и хранене – към момента се извършва от всички патронажи, разкрити на територията на областта;
- Помощ при поддържане на лична хигиена, медицински услуги и манипулации;
- Помощ в домакинството, подкрепа за поддържане на жилището – почистване, помощ за дребни битови услуги и ремонти, смяна на обзавеждане и осигуряване на повече пространство;
- Съдействие за пазаруване, плащане на сметки, осигуряване на технически помощни средства;
- Съдействие за достъп до здравни и социални услуги – придружаване, помощ при транспортиране, информирание за здравни услуги.

Стар текст:

Дейност 3.1.1.2 Увеличаване на капацитета на действащия Домашен социален патронаж в общината- увеличаване с 30 места - от 620 на 650 места;

Нов текст:

Дейност 3.1.1.2 Увеличаване на капацитета на действащия Домашен социален патронаж в общината — увеличаване с 60 места - от 620 на 680 места;

Дейност 3.1.1.3 Разширяване на обхвата и осигуряване на услугата в нови населени места от община Сливен.

Дейност 3.1.1.4 Продължаване функционирането на сезонните обществени трапезарии в община Сливен и община Нова Загора и планиране и разкриване на нови трапезарии с цел обхващане на нуждаещите се лица, живеещи на територията на цялата област.

Мярка 3.1.2 Разширяване на услугите в домашна среда – Домашен помощник, Социален асистент, Личен асистент.

Тези услуги осигуряват домашни грижи, помощ в домакинството, обслужване, помощ за излизане и придвижване и др. дейности в подкрепа на стари хора, които подобряват качеството на живот на старите хора и им позволяват по-дълго да живеят в семейна среда. Реалното увеличение на тези услуги през 2010-2015г. ще зависи от предоставяните възможности за финансиране по националните програми, ОП „РЧР” и други източници на финансиране.

Дейност 3.1.2.1 Осигуряване на услугите Домашен помощник, Социален асистент и Личен асистент по Национални програми на възможно по-голям брой нуждаещи се лица, предвид идентифицираните потребности.

Дейност 3.1.2.2 Увеличаване броя на ползващите услугите Домашен помощник, Социален асистент и Личен асистент, чрез осигурено финансиране по Проекти и програми, включително и по ОП „РЧР”.

Дейност 3.1.2.3 Проучване на възможностите и разкриване на Комплекс за подкрепа на старите хора, насочени към целевата група.

Специфична цел 3.2 Осигуряване на дневна грижа, заместваща грижа и почасови услуги в общността за стари хора.

Мярка 3.2.1 Продължаване и развиване на дейността на Дневен център за стари хора

Дневните центрове са основната форма на социална услуга в общността, предлагаща храна, дневна грижа и възможности за общуване. Освен тях, клубовете на пенсионера и други форми на услуги също осигуряват за старите хора възможности за разнообразяване на ежедневието, общуване, споделяне на придобит опит, възможности за осмисляне на живота и достойни старини.

Дейност 3.2.1.1 Подобряване качеството на предоставяните социални услуги в съществуващия Дневен център за стари хора Сливен с капацитет 30, чрез планиране и провеждане на обучение на персонала на социалните услуги – постигане на повече гъвкавост на услугата и адаптиране към индивидуалните потребности на всеки човек:

Дейност 3.2.1.2. Продължаване на общинската подкрепа за дейностите на Клубовете на пенсионера, предоставящи възможности за общуване, социален живот, дребни медицински и др. услуги за старите хора с относително съхранено здраве и възможности за самостоятелно придвижване

- разкриване на работни места към Клубовете на пенсионера чрез осигурено финансиране по Проекти и програми.

Мярка 3.2.2 Разкриване на нови Дневни центрове за стари хора

Дейност 3.2.2.1 Развиване на алтернативни нови форми за краткосрочна заместваща грижа за стари хора (краткосрочно настаняване в резидентна грижа от семеен тип за период на отсъствие на близки или през зимния сезон).

Специфична цел 3.3: Да се осигури достъп на старите хора до качествена постоянна грижа в среда, близка до домашната, чрез:

Мярка 3.3.1 Подобряване на условията на живот и качеството на грижите в съществуващите специализирани институции за стари хора.

Дейност 3.3.1.1 Реализиране на Плана за подобряване на качеството на услугите в Дом за стари хора гр.Сливен, чрез дейности насочени към: текущ ремонт на сградния фонд и осигуряване на подходящо оборудване и обзавеждане; въвеждане на нови форми за социално общуване, културни, спортни и други дейности; обучение на персонала;

Мярка 3.3.2 Разкриване на алтернативни резидентни услуги и нови малки домове за обгрижване на стари хора в среда, близка до семейната.

Планирани са малки домове от семеен тип с малък капацитет и подобрена среда за стари хора с ниски доходи, които не са в състояние да живеят сами. Освен битовите и здравни грижи тук е необходимо са предоставят и възможности за повече самостоятелност на живеещите в дома - домашен интериор, възможности да си готвят и да се грижат за себе си. Предвижда се да се осигурят повече социални дейности и възможности за общуване – както с близките на настанените, така и създаване на нови контакти с хората от населеното място, с клубове на пенсионера и др., където е разположен малкия групов дом.

Стар текст:

Дейност 3.3.2.1 Разкриване на нови малки Домове от семеен тип за стари хора:

-планиране, изграждане и разкриване на малък Дом от семеен тип за стари хора в община Сливен с капацитет 30 места – 2013/2015г.;

- разкриване на Дом за стари хора на територията на община Сливен с капацитет 30 места – 2015г.;

- разкриване на Дом за стари хора на територията на община Сливен с капацитет 30 места – 2015г.;

Нов текст:

Дейност 3.3.2.1 Разкриване на нови малки Домове от семеен тип за стари хора:

-планиране, изграждане и разкриване на малък Дом от семеен тип за стари хора в община Сливен с капацитет 30 места – 2013/2015г.;

- разкриване на Дом за стари хора на територията на община Сливен с капацитет 30 места – 2015г.;

- разкриване на Дом за стари хора на територията на община Сливен с капацитет 30 места – 2015г.;

- разкриване на Център за настаняване от семеен тип за стари хора в община Сливен с капацитет 15 места за 2015 година.

Дейност 3.3.2.2 Провеждане на общинска политика за стимулиране на частната инициатива при разкриване на модерни частни домове за стари хора в община Сливен (предоставяне на терени и сгради при облекчени условия). Частните домове ще предоставят

качествена резидентна грижа за стари хора, включително и за жители от други области от страната като осигуряват работни места за персонала от общините.

- продължаване на дейността на съществуващия частен Дом за стари хора в с.Малко Чочовен, общ.Сливен;

- разкриване на нов частен Дом за стари хора на територията на община Сливен с капацитет 30 места – 2015г.;

Дейност 3.3.2.3 Проучване на потребностите и възможностите за изграждане и стартиране на Хоспис в община Сливен.

**Обобщаване на необходимите мерки, социални услуги и дейности в община Сливен по Приоритетно направление 3:
Грижа за старите хора**

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична/ нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2011	2015			
1.	Дом стари хора	Стари хора	Община Сливен	120	120	120	24 часова грижа за стари хора	Гр. Сливен	Налична с процес подобряване качество на грижа
2.	Частен дом за стари хора	Стари хора	Община Сливен	6	6	6	24 часова грижа за стари хора	С. Малко Чочовен, общ. Сливен	Налична с процес подобряване качество на грижа
3.	Малък дом от семеен тип за стари хора	Стари хора и самотни стари хора	Община Сливен	0	0	30	24- часова резидентна грижа за стари хора	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на ресурсите	Нова услуга
4.	Нов Дом за стари хора	Стари хора и самотни стари хора	Община Сливен	0	0	30	24- часова резидентна грижа за стари хора	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на ресурсите	Нова услуга
5.	Нов Дом за стари хора	Стари хора и самотни стари хора	Община Сливен	0	0	30	24- часова резидентна грижа за стари хора	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на ресурсите	Нова услуга
6.	Нов частен дом за стари хора	Стари хора и самотни стари хора	Община Сливен	0	0	30	24- часова резидентна грижа за стари хора	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на	Нова услуга

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична/ нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2011	2015			
								ресурсите	
7.	Домашен социален патронаж – общинска дейност	Стари хора, самотни стари и хора с увреждания	Община Сливен	620	650	650	Достъп до здравни грижи, подкрепа при водене на домакинството, осигуряване на храна, общуване и социални контакти	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на ресурсите	Налична с необходимост от разширяване на капацитета
8.	Дневен център за стари хора	Стари хора и самотни стари	Община Сливен	30	30	30	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните контакти	Гр. Сливен	Налична с процес подобряване качество на грижа
9.	Обществена трапезария	Стари хора, самотни стари и хора с увреждания	Община Сливен	68	120	150	Осигуряване на храна	Гр. Сливен	Нова услуга
10.	Личен асистент	Стари хора, самотни стари и хора с увреждания	Община Сливен	130	150	200	Осигуряване на грижи в семейна среда за лица, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на ресурсите	Нова услуга
11.	Социален асистент	Стари хора, самотни стари и хора с увреждания	Община Сливен	12	30	50	Осигуряване на грижи в семейна среда за лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на ресурсите	Нова услуга
12.	Домашен помощник	Стари хора, самотни стари и хора с увреждания	Община Сливен	40	40	50	Осигуряване на грижи в семейна среда на стари, самотни хора и хора с увреждания, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния	Гр. Сливен или друго населено място съобразно	Нова услуга

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична/ нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2011	2011	2015			
							живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	оценката на ресурсите	
13.	Клубове на пенсионера – общинска дейност	Пенсионери без сериозни здравословни проблеми, обслужващи се сами	Община Сливен	48	52	55	Осигуряване на лични и социални контакти, информиране и консултиране – социално, здравно и правно	Гр. Сливен и населените места	Налична и нови дейности
14.	Комплекс за подкрепа на стари хора	Самотни стари хора; Хора с увреждания	Община Сливен	0	0	30	Подпомагане на стари хора и лица с увреждания в дейности от всекидневния им живот чрез предоставяне на модулни пакети от услуги	Гр. Сливен или друго населено място съобразно оценката на ресурсите	Нова
15.	<u>Център за настаняване от семеен тип за стари хора</u>	<u>Самотни стари хора</u>	<u>Община Сливен</u>			<u>15</u>	<u>Подслон и ежедневни грижи за за възрастни хора</u>		

5. Система на мониторинг и оценка- участие на общината

5.1. Цели и задачи на мониторинга и оценката

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено – за дългосрочни и комплексни интервенции като стратегията за развитие на социалните услуги. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението.

Конкретните цели и задачи на системата за мониторинг и оценка са:

1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в област Сливен и общината, чрез: Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията; Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа; Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на областно и общинско ниво, чрез:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности / услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие;
- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията – общини, външните доставчици на услугите, свързани сектори и др. за подобряване на дейностите и качеството на социалните услуги.

3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Областната стратегия на областно и общинско ниво от гледна точка на целевите рискови групи. Оценката обхваща следните критерии:

- Релевантност – съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
- Ефикасността на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на планирания обхват и обем на дейностите, спазването на времевия график, планираните / вложените ресурси;
- Ефективността на Стратегията – оценка на реалните ползи и ефекти за обхванатите потребители на услуги, както и на степента на обхващане на идентифицираните целеви групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта и ползите за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група;
- Въздействието на Областната стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- Устойчивостта на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

4. Да гарантира системното актуализиране на стратегията, подобряването на политиките за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки, както за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления и цели, така и за оперативно

препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;

- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групови и индивидуални потребности;

- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;

- Идентифициране на добрите практики и научените уроци от осъществяването на Областната стратегия и мултиплициране на натрупания опит по места.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общината и други структури, които изпълняват Стратегията. Мониторингът и оценката **с участие** е основният подход, който ще се следва при изграждането на системата. Този подход изисква включването и обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга.

5.2. Изграждане на система за мониторинг и оценка на стратегията

Изграждането на цялостна функционираща система за мониторинг и оценка предполага комплекс от дейности, които се осъществяват на няколко етапа:

- създаване на структура и изграждане на екип;
- развитие на уменията и капацитета за мониторинг и оценка;
- осмисляне и конкретизиране на системата от индикатори;
- планиране и изпълнение на дейности за мониторинг и оценка;
- разпространение на заключенията от мониторинга и оценката и актуализиране на планове и дейности в съответствие с направените препоръки.

5.2.1. Създаване на звено за мониторинг и оценка

За проследяване напредъка в изпълнението на областната и общинските стратегии за развитие на социалните услуги в област Сливен ще бъде създадено Звено за мониторинг и оценка /ЗМО/. То е формирано като част от Областния координационен съвет за управление и изпълнение на Областната стратегия и състава му се определя от Съвета.

Новите задължения по мониторинг и оценка на Областната стратегия на експертите, включени в състава на ЗМО, които работят по трудов договор или служебно правоотношение /в Областна администрация, РДСП, Общини и др./ се включват в длъжностните им характеристики, като се препланира работното им време с оглед поемането на новите отговорности.

В рамките на стратегията са предвидени специализирани обучения на екипите на ЗМО за усвояване на базисни познания и умения по мониторинг и оценка, събиране и обработване на данни и пр., както обучение през практика и консултации с експерти в процеса на работа.

Функции и задачи на Звеното за мониторинг и оценка:

- Координира цялостната дейност по мониторинг и оценка в областта;
- Планира и осъществява дейностите за мониторинг;
- Организира провеждането на междинна и финална оценка на изпълнението на стратегиите.
- Информира заинтересованите страни и обществеността за резултатите и препоръките;
- Организира дискусии по общини за обсъждане на заключенията и препоръките от докладите за мониторинг и оценка на изпълнението на Стратегията.

5.2.2. Планиране и изпълнение на дейностите за мониторинг

Планът за действие по прилагането на системата за мониторинг предвижда разработване и приемане на годишни оперативни планове за дейностите по мониторинг за всяка година от изпълнението на стратегията. Годишните планове за мониторинг се разработват от екипа на ЗМО, съгласуват и се внасят за приемане от Областния съвет за

координация изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги /Областен координационен съвет/.

Задължителните дейности по мониторинг включват:

- Текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;
- Създаване и постоянно актуализиране на база данни на областно ниво с разбивка по общини, територии, теми, рискови групи и пр.;
- Актуализиране, систематизиране и анализ на данните за ключовите базови индикатори за ситуацията;
- Събиране на информация и анализ на индикаторите за прогреса в изпълнението на Стратегията;
- Разработване на годишен мониторингов доклад за цялостното изпълнение на Стратегията.

5.2.3. Дейности за оценка

- Провеждане на междинна оценка на релевантността и ефективността на Стратегията - в края на третата година от външен екип от експерти. Заключениета и препоръките от Междинната оценка се използват при планирането на следващия период от изпълнението на Стратегията;
- Финална оценка на ефективността и въздействието на Стратегията – провежда се в края на шестата година от външен експертен екип. Заключениета и препоръките от оценката се използват при разработването на Областния план за регионално развитие за следващия период след 2015 година;
- Провеждане на междинна оценка на релевантността и ефективността на Стратегията - в края на третата година от външен екип от експерти. Заключениета и препоръките от Междинната оценка се използват при планирането на следващия период от изпълнението на Стратегията;
- Финална оценка на ефективността и въздействието на Стратегията – провежда се в края на шестата година от външен експертен екип. Заключениета и препоръките от оценката се използват при разработването на Областния план за регионално развитие за следващия период след 2015 година;
- Разработване и внасяне на предложения за промени/подобрене в приоритетните направления, целите, дейностите на Стратегията.

В зависимост от наличните ресурси могат да се планират и **допълнителни дейности** на ЗМО като:

- тематични оценки, фокусирани върху едно или повече приоритетни направления или върху една или повече групи дейности;
- проучвания по специфични въпроси, необходими за стартиране на нови дейности и/или иновативни услуги по целите на Стратегията.

Раздел В: План за действие

6. Институционална рамка на изпълнението на стратегията

6.1. Отговорности и роли в изпълнението на стратегията

Стратегията за развитие на социалните услуги в област Сливен беше създадена през 2010 г. в процес на широко партньорство със заинтересованите страни в областта- Областна администрация, Общински администрации, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане (АСП), местни структури на централната държавна администрация, доставчици на социални услуги, граждански организации (НПО) и др.

Тя ще се изпълнява на областно и общинско ниво, чрез общинската стратегия за развитие на социалните услуги с общите усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции и планираните дейности за развитие, като координационната роля ще се осъществява на две нива:

- на ниво област /от Областна администрация и РДСП/;
- на ниво община /от Общинска администрация и Дирекция „Социално подпомагане“/.

Контрол по изпълнението на стратегията ще бъде осъществяван от Областния съвет за развитие и Областния управител.

6.1.1. Областен управител

Областният управител провежда националната политика за регионално развитие на територията на областта, като осигурява съответствие между националните и местните интереси. От тази позиция той координира работата на органите на изпълнителната власт и на техните администрации на територията на областта и следва да има ключова роля при прилагането на секторните политики.

Областният управител отговаря за изпълнението на Областната стратегия за развитие на област Сливен, с която е свързана Областната стратегия за развитие на социалните услуги като секторна политика в областта. Той има важна роля при изпълнението и на Областната стратегия за развитие на социалните услуги с оглед прилагането на общи мерки на областно ниво и на съвместни дейности в няколко общини, както и с цел координиране дейността на общините и териториалните, секторни звена на централната изпълнителна власт при работата по стратегията.

Съгласно своите правомощия, **областният управител** има следната роля и отговорности в изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги:

- Внася проекта на Областната стратегия за развитие на социалните услуги за обсъждане, съгласуване и за приемане от Областния съвет за развитие;
- Подпомага общините на територията на областта при разработването на общинските планове за развитие на социалните услуги;
- Координира подготовката на проектни предложения за финансиране в съответствие с областната стратегия за развитие на социалните услуги;
- Съвместно с РДСП Сливен подпомага развитието на услуги в общността на междуобщинско и областно ниво;
- Създава необходимите условия, координира, контролира и сътрудничи с всички заинтересовани страни, за да се повиши ефикасността на услугите и да се осигурят равни възможности на достъп на ползвателите до тях чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

Освен това, Областният управител текущо получава информация за всички проекти, с които се кандидатства за финансиране на дейности по изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги. Получава и доклади на ключовите участници в изпълнението на стратегията за извършеното, за срещнатите трудности и проблеми. При координиране дейностите по изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги областния управител ще бъде подпомаган от отдел „Регионално развитие“ и от Областен координационен съвет.

6.1.1.1 Областен съвет за координиране изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги /Областен координационен съвет/

Областният координационен съвет е създаден в изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги със заповед на Областния управител. Съветът подпомага областния управител при координиране дейностите по изпълнение на целите, приоритетите и конкретните дейности на стратегията. Той включва Областният оперативен екип /създаден със заповед на областния управител, който управлява процеса на разработване на стратегията/, председателите на общинските координационни звена, директорите на всички ДСП от областта. Могат да бъдат включени представители на държавните институции на областно ниво и други заинтересовани страни, чиято дейност има отношение към изпълнението на

дейностите в стратегията. Председател на Областния координационен съвет е областният управител или ресорният заместник областен управител.

Функции и задачи на Областния координационен съвет:

- Координира целия процес по изпълнение на областната и общински стратегии за развитие на социалните услуги в областта;
- Ежегодно изготвя оперативен план за изпълнение на дейностите в Областната стратегия;
- Съгласува междуинституционални и междуобщински механизми за сътрудничество;
- Координира и съгласува разкриването на социални услуги на областно ниво;
- Наблюдава дейността на мултдисциплинарния екип за деинституционализация в областта;
- Взаимодейства с общинските координационни звена по изпълнение на общинските стратегии, получава периодична обратна връзка за напредъка на изпълнението на общинските стратегии за социални услуги;
- Идентифицира проблемни зони, възникнали в процеса на изпълнение на стратегията, и намира решения за преодоляването им;
- Съдейства за междуобщинска и междуинституционална обмяна на опит по изпълнението на стратегията;
- Вземa решения за междуинституционални и междуобщински инициативи и кампании по приоритетите на областната стратегия;
- Създава Звено за мониторинг и оценка към Областния координационен съвет;
- Дава становища по подготвени проектни предложения от НПО, общини и др. заинтересовани страни за целесъобразност по отношение на приоритетите на Областната стратегия за развитие на социални услуги;
- Събира и обобщава информация за всички подготвени и подадени за участие в конкурентен подбор проектни предложения и инициативи в изпълнение на Областната стратегия за развитие на социални услуги;
- Приема годишната оценка за изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги;
- Взаимодейства с Регионалния ресурсен център за развитие на човешките ресурси на областно ниво след неговото институционализиране;
- Координира и съгласува изпълнението на комуникационната програма на Областната стратегия за развитие на социални услуги в областта.

Функциите на **Звеното за мониторинг и оценка** са подробно разписани в т. 5.2.1 на настоящата стратегия

6.1.1.2. Областен съвет за развитие

Областният съвет за развитие на област Сливен съдейства за провеждане на държавната политика за регионално развитие на територията на областта и също носи определени отговорности за развитието на социалните и междусекторните услуги и ще осъществява контрол по изпълнението на стратегията. Съветът е председателстван от областния управител и включва кметовете на общините в областта, представители на общинския съвет на всяка община, делегирани представители на областните структури на представителните организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище.

При изпълнението на Стратегията Областният съвет за развитие има следните функции:

- Обсъжда и приема Областната стратегия за развитие на социалните услуги;
- Прави предложения за сключване на споразумения за сътрудничество между съседни общини за осъществяване на съвместни дейности в изпълнение на дейностите, заложиени в стратегията;
- Оценява инициативите на общините и на юридически лица с нестопанска цел, свързани със стратегията;

- Обсъжда и предлага инициативи и схеми за ресурсно осигуряване при изпълнението на областната стратегия за развитие, включително за финансиране на общински проекти.

Областният съвет за развитие текущо разглежда докладите за изпълнение на стратегията, за срещнатите трудности и проблеми. Обсъжда представените предложения на общините за развитие на Стратегията.

6.1.2. РДСП и ДСП

Регионална дирекция за социално подпомагане като териториално поделение на АСП в областния административен център провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето и рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на територията на областта. На територията на община Сливен тези дейности се осъществяват от Дирекция "Социално подпомагане".

Регионалните дирекции за социално подпомагане осъществяват сътрудничество с областната и общинската администрация и с неправителствени организации при осъществяването на политиката в областта на социалната защита на рисковите групи в областта

В изпълнението на Областната стратегия **РДСП – Сливен** има следните задължения:

- Изготвя съвместно с общините годишен план за изпълнение на Областната стратегия за развитие на социални услуги;
- Поема оперативната и техническа координация на изпълнението на Стратегията с подкрепата на областна администрация и общините;
- Изготвя становища и прави предложения до АСП за откриване, промяна на вида и/или промяна на капацитета и закриване на социални услуги, в съответствие с планираните дейности в стратегията;
- Събира и актуализира база данни с резултатите от предоставяните социални услуги и следи за изпълнението на индикаторите за оценка на стратегията;
- Проучва потребностите на населението в областта от социални помощи и социални услуги;
- Сътрудничи с областната и общинските администрации и с неправителствени организации при осъществяването на планираните дейности в стратегията;
- Осигурява методическа подкрепа на персонала на социалните услуги, планира програми за професионално развитие и квалификация и системен контрол върху предоставянето на социалните услуги, планирани в стратегията;
- РДСП отговаря за подготовката на планове за закриване/трансформиране на СИ и тяхното изпълнение;
- РДСП носи отговорност за реформирането и реструктурирането на специализираните институции в област Сливен;
- Управлява Регионалния център за развитие на човешките ресурси в област Сливен.

Задължения и отговорности на Дирекция „Социално подпомагане”- Сливен при реализирането на Областна и общинска стратегия за развитие на социалните услуги:

- Прави предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги в съответната община;
- Прави предложения до РДСП - Сливен за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията;
- ДСП управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализирани институции;
- Осъществяват сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с областната стратегия и предвидените дейности в нея;
- Събира и актуализира данни на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги; проучват потребностите на населението от социални услуги в съответните общини;

- Оказва подкрепа на рисковите групи с цел социалното им включване в общността;
- ОЗД подпомага интегрирането на деца в ДМСГД и ДДЛРГ в детски ясли, детски градини и предучилищно образование; съвместно с мрежата от ЦОП в общините. ОЗД работят за изграждане на връзки между децата, настанени в СИ и семейството им; провежда дейности за изграждане на родителски капацитет, за задържане и реинтеграция на децата в училище и за превенция на рисково поведение.

Предвид основните си функции, РДСП и ДСП (с отдел Социална закрила и Закрила на детето) имат отношение към всички заложи цели в Областната и общинската стратегия за развитие на социалните услуги и това са задачи свързани с:

- идентифициране и насочване на случаи към социални и здравни услуги за ранна превенция; подкрепа на семейства в риск от изоставяне на дете;
- насочване на семейства на деца с увреждания към дневни центрове и детски градини за получаване на гъвкава грижа;
- насочване на семейства с увредени деца за ранна диагностика и навременна интервенция на увреждането;
- работа по изграждане на връзка между децата, настанени в СИ и биологично или разширено семейство; реинтеграцията на деца в семейна среда;
- методическа подкрепа и съдействие на ЦОП за формиране на мобилни екипи;
- планиране (съвместно с Дирекция Бюро по труда) мерки за професионално ориентиране и трудова интеграция на младежи, предстоящи да напуснат СИ;
- консултиране и насочване на семейства с деца в риск към социални услуги;
- ДСП пряко отговарят за реструктурирането и реформирането на СИ за деца и за лица с увреждания;
- подпомагат изграждането на алтернативни социални услуги;
- подпомагат общините при идентифициране на нуждаещите се стари хора от услуги в общността и други; оказват методическа помощ и съдействие на общинската администрация при предоставяне на социални услуги в общността и в специализираните институции.

Същевременно взаимодействието на АСП с МТСП се определя като фактор за гарантиране на устойчивостта на изпълнението на областната стратегия чрез практическите възможности за осигуряване на средства за предоставяне на услуги като държавно-делегирана дейност.

6.1.3. Община и Общински съвет

Общината отговаря за цялостното изпълнение на Областната и общинска стратегия за развитие на социалните услуги на своята територия. На основата на областната стратегия, кметът на общината организира разработването на общинска стратегия и годишни планове за развитие на социалните услуги, които се приемат от Общинския съвет и чрез които се реализира Областната стратегия на територията на всяка община. **Общинските стратегии представляват териториален разрез на областната стратегия по общини.**

Кметът е орган на изпълнителната власт в общината, която е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Кметът и Общинският съвет осъществяват местната власт.

Местните власти разработват и изпълняват интегрирани политики за развитие на хората в риск на тяхната територия като комбинират ресурсите и координират дейностите в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водени от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общината е основен доставчик на социални услуги. Развива интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора. Осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалната услуга и оценка на нуждите на групите в риск.

Общината следва да предоставя за сведение на Областния управител и Областния съвет за развитие всички проекти, с които се кандидатства за финансиране на дейности по изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги. Определените като

ключови участници в изпълнението на стратегията докладват поне веднъж годишно на заседание на Областния съвет за развитие за извършеното, за трудностите, които срещат, както и да правят предложения за подобряване на Стратегията.

Отговорности на **Общинския съвет**:

- Обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на кмета на общината;
 - Одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги по предложение на кмета на общината;
 - Съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и планирани в Областната стратегия.
 - Взема решения, свързани с развитие на СУ на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).
- Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от кмета или от общинските съветници.

Кметът на общината има ключова роля за цялостното изпълнение на Областната и общинска стратегия за социалните услуги на общинско ниво. Кметът на общината:

- организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и на програмата за реализацията му и след съгласуване с Обществения съвет по социално подпомагане ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;
- организира разработването на общинските секторни политики и – след гласуването в Общинския съвет – организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;
- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги;
- след съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги за одобряване от Общинския съвет;
- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на социалните услуги като част от Областната стратегия;
- търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия.

6.1.3.1. Обществен съвет по социално подпомагане и услуги.

За упражняване на обществен контрол при осъществяване на дейностите в областта на социалните помощи и социалните услуги с решение на Общинския съвет е създаден **Обществен съвет по социално подпомагане и услуги**. Той е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в конкретната общината. Неговата роля в изпълнението на стратегията е свързана с:

- обсъждане на областната стратегия и включения в нея общински компонент,
- осъществяване на обществен контрол върху развитието на социалните услуги и инициативи, съобразно стратегията;
- съдействие за разработване на общински програми, планове и проекти, свързани със социалните услуги;
- осъществяване на контрол върху качеството на социалните услуги в съответствие с утвърдените критерии и стандарти;

- изискване на информация от дирекциите "Социално подпомагане" за дейността в областта на социалните помощи и социалните услуги;
- изготвяне на становища за откриване и закриване на специализирани институции за социални услуги на територията на общината;
- стимулиране на партньорството между местната власт и доставчиците на социални услуги за реализиране на планираните дейности на територията на общината.

Местните власти носят конкретни отговорности също за инициирането и изпълнението на хоризонталните политики и мерки за социално включване. В този контекст, общините поемат и основната отговорност за изпълнението на мерки за социално включване, предвидени в Стратегията, например:

- Координират и инициират развитието на програми за повишаване на родителския капацитет, задържане на децата в училище, повишаване на качеството на образование и превенция на рисково поведение на деца съвместно с училищата и центровете за обществена подкрепа;
- Отговарят и осигуряват условия за обхващане на всички деца на територията на общините в подготвителни групи и класове, гарантират спазването на задължителното изискване за записване на ученици в първи клас след завършена предучилищна подготовка в общинските училища;
- Координират и инициират развитието на програми в училищата за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи, както и за наваксване на образователни пропуски;
- Развиват смесени социално образователни услуги в Центровете за обществена подкрепа за превенция на отпадането и задържане на децата в училище;
- Развиват интегрирана политика за подкрепа на хората в пенсионна възраст чрез комбиниране на ресурсите на Домашен социален патронаж, националните и оперативните програми за предоставяне на грижи в домашна среда и за осигуряване на заетост (НПСПОЗ), клубовете на пенсионера и читалища. Разширяват функциите на патронажа и развиват мобилни екипи за предоставяне на домашни грижи;
- Съдействат за изграждането и работата на Центровете за развитие на уязвими общности със специален фокус върху ромското население;
- Осигуряват условия за посещаване в масови детски градини и училища на деца с увреждания, включително с осигуряване на транспорт и на достъпна среда.

6.1.3.2 Общински координатор

С оглед осъществяване на ефективно взаимодействие между общинското и областно ниво при изпълнение на областната и общинската стратегия за развитие на социалните услуги е необходимо всяка община да определи със заповед на кмета свой координатор. Той ще бъде част и от общинското координационно звено и областния екип по мониторинг и оценка.

Общинският координатор ще има следните задължения:

- Координира изпълнението на областната стратегия на ниво община;
- Предоставя актуална информация на кмета на общината, на Областна администрация, общинския съвет, Звеното за мониторинг и оценка и други заинтересовани страни за хода на разработването и изпълнението на общинската стратегия за развитие на социалните услуги и годишния план за нейното изпълнение;
- Отговаря за дейностите по разработването и изпълнението на стратегията за развитие на социалните услуги на общинско ниво, която трябва да съответства на основните приоритети и цели на областната стратегия;
- Ръководи процеса на изпълнение на стратегията и плана за нейната реализация на общинско ниво;
- Осъществява постоянно взаимодействие с ДСП и с другите заинтересовани страни на общинско и областно ниво, имащи отношение в изпълнение на общинската и областната стратегия за социалните услуги;

- Общинският координатор отговаря за цялостната дейност по организацията и провеждането на заседанията, изпращането и съхранението на материалите, свързани с работата на Общинското координационно звено.

6.1.3.3. Общинско координационно звено

За изпълнение на общинската стратегия за развитие на социалните услуги се създава **Общинско координационно звено**. То включват членовете на общинската работна група, сформирана със заповед на кмета на общината за разработването на общинския анализ на ситуацията, Областната стратегия и настоящата общинска стратегия. Могат да бъдат включени и членове на Обществения съвет за социално подпомагане и представители на други заинтересовани страни, чиято дейност има отношение към изпълнението на дейностите в стратегията.

Функции на Общинското координационно звено:

- Координира процеса на разработване, изпълнение и актуализиране на общинската стратегия за развитие на социалните услуги и годишните планове за нейното изпълнение.
- Съгласува изпълнението на стратегията с ДСП.
- Координира и съгласува разкриването на социални услуги на общинско ниво преди разглеждането на тези въпроси от съответната общинска комисия и Общинския съвет.
- Взаимодейства с Областния координационен съвет и Звеното за мониторинг и оценка по въпроси, свързани с изпълнението, както на общинската стратегия, така и на областната стратегия за развитие на социални услуги.
- Идентифицира проблемни зони, възникнали в процеса на изпълнение на стратегията, и намира решения за преодоляването им.
- Дава становища по подготвени проектни предложения от НПО, общини и др. заинтересовани страни за целесъобразност по отношение на приоритетите на общинската стратегия за развитие на социалните услуги.
- Събира и обобщава информация за всички подготвени и подадени за участие в конкурентен подбор проектни предложения и инициативи в изпълнение на общинската стратегия за развитие на социалните услуги.
- Участва в изпълнението на комуникационната програма на областната стратегия за развитие на социалните услуги на общинско ниво.

6.1.4. Държавна агенция за закрила на детето

Областната и общинска стратегии за развитието на социалните услуги са ключов инструмент в реализацията на националните приоритети за закрила на детето и за социално включване на семейства и общности в риск на местно ниво. В този контекст Държавната агенция за закрила на детето, като орган, който осъществява ръководство, координиране и контрол в областта на закрилата на детето, оказва съществена подкрепа на заинтересованите страни в реализацията на заложените приоритети и цели на стратегията. Ролята на ДАЗД включва:

- Отговаря и за реформирането на специализираните институции за деца;
- Оказва методическа помощ на Областна управа, местни власти и общинска администрация, юридически и физически лица, осъществяващи дейности по закрила на детето и на други държавни органи за реализиране и оценка на техните дейности при осъществяване на планираните социални услуги в областната стратегия за децата;
- Издава лицензи на доставчиците на новоразкрити социални услуги за деца;
- Контролира стандартите и критериите за качество на социалните услуги за деца и семейства.

6.1.5. РИО - Сливен

Регионалният инспекторат по образованието - Сливен отговаря, съвместно с РДСП, за координирането и изпълнение на дейностите от стратегията, свързани с образованието, като

осигуряване на достъп до качествено образование на деца и ученици, реинтеграция в системата на образование на необхванати, отпаднали и нередовно посещаващи училище ученици, интегриране в системата на образование на децата с увреждания, отглеждани в семействата и от СИ, и контролира дейностите, свързани с насочване на деца със специални образователни потребности, осигуряване на учители за ресурсно подпомагане на децата с увреждания и пр.

РИО активно си взаимодейства с местната власт, институциите от други сектори (като системата на здравеопазването, социалните услуги и заетостта) и гражданските организации при прилагането на областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Сливен. РИО оказва съдействие на създадените Центрове за развитие на общности и НПО при изпълнението на проекти за подобряване на образователното ниво на ромската общност. Съвместно с РДСП, ДБТ и директори на училища планира програми за вечерно и професионално обучение за младежи и възрастни с основно и по-ниско образование.

Важна роля в реализацията на мерките в сферата на образованието, заложи в Стратегията, изпълняват и **Екипът за комплексно педагогическо оценяване** към РИО - Сливен, както и **Ресурсният център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности – РЦПНОВДУСОП** за област Сливен.

6.1.6. Регионална здравна инспекция

Регионална здравна инспекция (РЗИ) осъществява, организира и координира изпълнението на националната здравна политика на територията на област Сливен, съобразно местните здравни проблеми и приоритети. Тяхната роля е свързана с:

- Координацията и изпълнението на хоризонтални здравни мерки, за осигуряване на достъп до качествена здравна грижа за цялото население, включително за хората в риск; анализ и оценка на здравните потребности на населението, състоянието и ефективността на регионалната здравна мрежа;

- Създаване на база данни за здравни специалисти в помощ на хора с увреждания и хора със зависимости, която се използва от ДСП за насочване и консултиране на клиенти в риск;

- Взаимодействие с местната власт и с други институции за методическо ръководство, инициране и реализация на смесени медико-социални услуги, предвидени в областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Сливен;

Конкретните отговорности са насочени към: здравна профилактика на майчинството/бременността с фокус нежелана и рискова бременност; медицинска рехабилитация за деца и възрастни с увреждания и подкрепа за техните семейства; разработване на здравно-социални програми за семейно планиране; качествена здравна грижа в домовете за деца и хора с увреждания и стари хора; контрол върху дейността на здравните кабинети в детските градини, училищата, домовете за отглеждане и възпитание на деца и специализираните институции за деца, домовете за медико-социални грижи за деца на територията на областта.

6.1.7. Дирекция Бюро по труда

Дирекция „Бюро по труда“ е териториално поделение на Агенцията по заетостта и участват в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (лица с увреждания, младежи напускащи специализирани институции, младежи, отпаднали от училище, трайно безработни, със специално внимание към безработните от обособените ромски общности) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (на деца, настанени в СИ, деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда).

Основната роля на ДБТ по изпълнението на стратегията включва:

- Участие в реализирането на национални, браншови, регионални и местни програми за заетост и за обучение, включително на рискови групи на пазара на труда

- Взаимодействие с общините и местни НПО на територията на областта за предоставяне на услуги, насочени към заетост, професионално ориентиране и професионална

квалификация (преквалификация), обучение и практически умения за лицата с увреждания с право на работа;

- Консултиране на младежи, напускащи и напуснали институции с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;
- Разработване на мерки и програми съвместно с общините за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на роми, живеещи в затворени етнически общности;
- Участие в разработването на програми за обучение и пренасочване на персонал от СИ;
- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа;
- Съвместни дейности с институциите от други сектори (системата на здравеопазването, образованието и социалните услуги, териториалните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, ръководствата на регионалните структури на представителните организации на работниците, служителите и на работодателите, НПО) при прилагането на областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Сливен.

6.1.8. Неправителствени организации

Неправителствените организации, като доброволни граждански обединения, са инструмент за подкрепа на държавната политика в областта на социалната политика, опазването на околната среда, здравеопазването, образованието и културата, интеграцията на малцинствата, местното и регионално развитие, развитието на гражданското общество. Те играят ключова роля в засилване гласа и ролята на различни представители на обществото при вземане на решения, които засягат техния живот.

В тази връзка те имат важна роля и в изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги – част от тях участват в предоставянето на социални услуги като преки доставчици, други допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск.

Роля на местните НПО при изпълнението на разработената стратегия за социални услуги:

- Съвместно с община, ДСП и граждани разработват интегрирани политики и мерки за социално включване, в съответствие с мерките в стратегията;
- Участват във формулирането и изпълнението на хоризонтални мерки и политики за социално включване като партньори на общините и/или водещи организации за проектите;
- Предоставят за сведение информация за проектите, с които се кандидатства за финансиране на дейности по изпълнението на стратегията за развитие на социални услуги.
- Предоставят социални, здравни и образователни услуги на територията на общините и областта за хора в риск;
- Подпомагат училищата, ЦОП и СИ при работа със семейството и с деца за изграждане на умения за самостоятелен живот и индивидуално развитие, задържане в училище, превенция на рисково поведение и зависимости.

НПО участват в актуализирането на Стратегията, в изготвянето на годишен план за действие и в осъществяването на мониторинг и оценка на изпълнението ѝ като подпомагат събирането на данни и оценката на потребностите на крайните потребители.

6.2. Механизми на партньорството

Целият процес на разработване на Областна и общинска стратегия за развитие на социалните услуги се основава на принципа на партньорство между ангажираните институции с цел синхронизиране и обвързване на социалните услуги с образователната, здравната и другите свързани системи и планиране на услуги с междуобщински и регионален обхват, така че да отговорят комплексно на потребностите на населението. За успешното изпълнение на

стратегията и постигане на заложените в нея цели е необходимо ефективно междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

С цел развиване на механизми за осъществяване на планираните смесени услуги и съвместни дейности между общини и сектори в решаването на проблемите на рисковите групи като приоритетно направление в Областната стратегия е определено развитието на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

Приоритетно направление 4: Развитие на механизми на партньорство

Обща цел 4. Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество за развитие на по-ефикасни услуги и допълване на наличните ресурси, чрез:

Специфична цел 4.1. Стимулиране на междуобщинското партньорство в социалните услуги;

Специфична цел 4.2. Разработване и прилагане на механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

В етапа на разработване на стратегията са създадени партньорства между заинтересованите страни от системата на социалните услуги, образованието, здравеопазването, териториалните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, НПО и др. В периода на изпълнение на стратегията трябва да има яснота за начините и подходите, по които ще се осъществява взаимодействието между институциите. На областно и на общинско ниво ще бъдат използвани разнообразни инструменти за сътрудничество като:

- Подписване на споразумения за съвместна работа при изпълнение на общи дейности, междуобщински и смесени услуги, в което да се определят общите правила и сфери на работа.
- Планиране и изпълнение на съвместни проекти с допълване на наличните ресурси на съседни общини за изпълнение на стратегията;
- Реализиране на съвместни инициативи, допринасящи за изпълнение на дейностите в Стратегията;
- Участие на експерти в съвместни работни групи, комисии и екипи
- Учредяване на Областен координационен съвет и Общински координационни звена за осъществяване на ефективно взаимодействие между общинското и областно ниво при изпълнение на областната и общинските стратегии за развитие на социалните услуги;
- Организиране и провеждане на обществени форуми и конференции – с периодично действие и вземане на консенсус;
- Установяване на сътрудничества и партньорства между общините- провеждане на тематични срещи за споделяне на опит, обменни посещения между съседни общини за обмен на информация за групи в риск, обсъждане и планиране на съвместни дейности и проекти за подкрепа на целевите групи; Междуобщинските срещи са с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като ДСП, ДБТ, доставчици на социални и здравни услуги, училища, НПО и др.);
- Съвместно развитие на мобилни екипи за осигуряване на подкрепа на хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места;
- Съвместно разработване на междуобщински и междусекторни проекти за подкрепа на групите в риск;
- Осигуряване на ангажираност и включване на широк кръг представители на неправителствения сектор в област Сливен в дейности, допринасящи за изпълнение на стратегията.

7. Ресурси

7.1. Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

В Областната стратегия за развитие на социалните услуги са предвидени конкретни мерки за обезпечаване на дейностите с необходимия персонал със съответната квалификация и умения, в които се разглежда развитието на човешките ресурси на всички етапи на изпълнението- от административния и организационен капацитет за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги, вкл. финансово осигуряване и привличане на средства, до предоставянето на социални услуги (администриране и обслужване на клиентите) и изпълнението на конкретни мерки и дейности за решаване на социалните проблеми на рисковите групи. В отговор на идентифицираните потребности за изграждане на капацитет са формулирани целите на **приоритетно направление 5: Развитие на човешките ресурси в област Сливен.**

Обща цел 5: Гарантиране качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на областно и общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, чрез:

Специфична цел 5.1. Създаване на Регионален ресурсен център за развитие на човешките ресурси в област Сливен;

Специфична цел 5.2. Стимулиране развитието на административния и организационния капацитет на областно и общинско ниво за управление на социални услуги;

Специфична цел 5.3. Осигуряване на подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;

7.1.1. Създаване на Регионален ресурсен център – Сливен

Специфична цел 5.1. Създаване на Регионален ресурсен център за развитие на човешките ресурси в област Сливен

Мярка 5.1.1. Изграждане на местен капацитет за подкрепа на развитието на човешките ресурси в област Сливен

Дейност 5.1.1.1. Създаване и организационно консолидиране на Регионален ресурсен център за развитие на човешките ресурси.

Регионалният ресурсен център за развитие на човешките ресурси в сферата на социалните услуги ще бъде създаден към РДСП Сливен. За създаването му ще се използват предстоящи възможности за финансиране по Оперативните програми за развитие на човешките ресурси и с техническата подкрепа на ТЗ към УНИЦЕФ. Ресурсният център ще подпомогне работата на заетите в сферата на социалните услуги: ДСП; общински администрации; доставчици на социални услуги; НПО; работещи в социални, здравни, образователни и детски заведения и други, които имат отношение. Организационното изграждане на Ресурсния център към РДСП Сливен включва следните основни дейности:

- Подготовка на длъжностни характеристики и административни регулации;
- Подбор на екип и осигуряване на необходимия брой служители (не по-малко от 3-ма души);
- Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики за екипа на Регионалния ресурсен център в сферата на:
 - обучителни дейности – проучване на потребностите за обучение, организиране на обучения, консултиране и др.;
 - консултиране и методическа помощ за предоставяне на социални услуги.

Устойчивостта на Ресурсния център ще се осигури чрез:

- Разкриване на възможности за самофинансиране и подкрепа по различни общински програми и междуобщинско партньорство;
- Доизграждане на Ресурсния център чрез разширяване на дейностите му, като се търси финансиране от различни програми - национални и международни.

Дейност 5.1.1.2. Изпълнение на дейностите на Ресурсния център, които включват:

- Обучение и консултации – идентифициране на потребностите от обучение, провеждане на обучения за повишаване на професионалната квалификация на работещите в сферата на социалните услуги от различни организации;
- Методическа подкрепа и предоставяне на актуална информация, свързана със социалните услуги;
- Участие в работните групи за методическа подкрепа при актуализирането на плановете за реформиране, реструктуриране или закриване на специализираните институции в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия;
- Техническа помощ и подкрепа при изграждане и утвърждаване на междуобщинското и междусекторното партньорство, както и при работата в мрежа;
- Подкрепа при разработването на проектни предложения и управляване на проекти в социалната сфера;
- Съдействие и подкрепа на Звеното за мониторинг и оценка (*описано в параграф 5. на Стратегията*) в дейностите за подобряване и актуализация на Стратегията за развитие на социалните услуги в област Сливен в съответствие със заключенията и препоръките от мониторинга и оценката, както и с настъпилите промени в социалната среда.

7.1.2. Изграждане на административен и организационен капацитет

Специфична цел 5.2. Стимулиране развитието на административния и организационния капацитет на областно и общинско ниво за управление на социални услуги.

Мярка 5.2.1. Обучения за изграждане на капацитет за управление на социалните услуги

Дейност 5.2.1.1. Обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социални услуги в общините и външните доставчици на социални услуги:

- за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги;
- умения за администриране на социални услуги – като държавно делегирана дейност на общините или на външни доставчици;
- умения и нагласи за контрактиране на социални услуги към външни доставчици

Дейност 5.2.1.2. Обучения за развитие на капацитета на ДСП и отделите по места:

- Обучения за повишаване на уменията на експертите от ДСП за методическа подкрепа на услугите;
- Специализирани модули за повишаване на компетентността на специалистите в отделите във връзка с прилагането на нормативната уредба и добрите практики за организиране и управление на социални услуги;
- Повишаване на ефективността при предоставянето на методическа подкрепа във връзка с планирането, организирането и управлението на социалните услуги на територията на общините.

Дейност 5.2.1.3. Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги с цел развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квалификация/опит и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги в област Сливен по отношение на:

- Анализ на потребностите от специалисти и поддържащ персонал, дизайн/развитие на длъжностните и функционалните характеристики на персонала;
- Подбор и освобождаване на персонал, ориентиране към обучение/преобучение;
- Ефективно планиране на работните задачи и дейностите по предоставяне на услугите съобразно потребностите от развитие на предлаганите социални услуги;
- Въвеждане на иновативни практики за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по случаи за удовлетворяване на потребностите на клиентите;
- Добро управление и задържане на специалисти и на помощния персонал и осигуряване на тяхното непрекъснато развитие;

- Стимулиране на работата в екип и работата в разширени/ мултидисциплинарни екипи.

Дейност 5.2.1.4. Обучение (най-малко веднъж годишно) и периодични консултации на ръководните екипи на доставчиците по планиране, осигуряване и ефективното управление на финансовите средства и ресурсите.

Мярка 5.2.2. Адекватно ресурсно обезпечаване на развитието на отделите, ангажирани с администрирането и управлението и развитието на социалните услуги на територията на всяка от общините от област Сливен.

Дейност 5.2.2.1. Осигуряване на необходимия брой служители в отделите, ангажирани с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на всяка община.

Дейност 5.2.2.2. Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на екипите в отделите, ангажирани с управлението на социалните услуги и на доставчиците, които да повишават компетентността на служителите за:

- Изследване на потребностите, планиране на вида и обхвата на услуги по превенция на рисковите фактори и услуги за целевите групи в риск;
- Реформиране и реструктуриране или закриване на съществуващи социални услуги, в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия;
- Финансово планиране и ефективно управление на ресурсите;
- Познаване и прилагане на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България.

Мярка 5.2.3. Изграждане на умения за мониторинг и оценка

Дейност 5.2.3.1. Обучения на екипите (основен и разширен) на създаденото Звено за мониторинг и оценка (ЗМО), които включват следните модули:

- Базисни познания за мониторинг и оценка;
- Умения за планиране, изпълнение и координиране на дейности по мониторинг и оценка;
- Формулиране на индикатори – количествени и качествени;
- Систематизиране и анализ на данни по определени индикатори.

Дейност 5.2.3.2. Обучение чрез практика, консултиране и развиване на практически умения за мониторинг:

- Подходи и умения за изграждане на мрежа на местно ниво;
- Методи за събиране на теренна информация;
- Събиране на данни по определени индикатори;
- Консултации и практическо обучение при разработването на аналитични доклади, формулиране на предложения и препоръки към стратегията.

Мярка 5.2.4. Изграждане на умения на общинско и областно ниво за усвояване на структурни фондове с цел:

- Ефективно използване на възможностите за финансиране от Структурните фондове на ЕС;
- Капацитет за усвояване на средства от различни национални и донорски програми.

В обученията ще участват представители на общините, екипите, управляващи социалните услуги в общините, ДСП и ОЗД, външни доставчици и партньори.

Дейност 5.2.4.1. Обучения и информационни срещи за запознаване, разбиране и ефективно използване на възможностите на финансовите инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС

Дейност 5.2.4.2. Осигуряване на поредица от базисни и надграждащи обучения за придобиване и надграждане на уменията за разработване и подготовка на проектни предложения:

- Основни умения за трансформиране на проблемите в цели за постигане на промяна; подбор на специфични дейности и методи за интервенция, които осигуряват постигане на целите; планиране на необходимите финансови, човешки и материални ресурси за осъществяване на проекта;
- Дефиниране на индикатори за проследяване на резултатите; планиране на мерки за осигуряване на качество на предоставените услуги, равен достъп и активно участие на потребителите в развитието и контрола по предоставяне на услугите; планиране на мерки и дейности за осигуряване на устойчивост и др.

Дейност 5.2.4.3. Развитие на компетенциите за управление на проекти:

- Ефективно изпълнение на планираните проектни дейности; добро управление на наличните ресурси; стимулиране на участието на всички заинтересовани страни;
- Документиране и популяризиране на успешните практики и резултати от реализацията на проекта; дейности за осигуряване на устойчивост на промяната и др.

Мярка 5.2.5. Формиране на умения за изграждане на партньорства

В Стратегията са предвидени конкретни мерки за изграждане на познания, умения и нагласи, необходими за осъществяването на целите и дейностите по **приоритетно направление 5: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.**

Дейност 5.2.5.1. Обучения за изграждане на ефективни партньорства, умения и нагласи за развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги

Дейност 5.2.5.2. Предоставяне на консултации, фасилитация, обучителни модули и обучения чрез практика за междуобщинско и междусекторно взаимодействие:

- Ефективно взаимодействие между общинска администрация, ДСП и НПО;
- Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за областната стратегия; умения за мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, инициране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско и областно ниво;
- Обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги.

Дейност 5.2.5.3. Подкрепа при провеждане на срещи и дискусии със заинтересованите страни на общинско и/или областно ниво за:

- Адаптиране на общинските планове за развитие на социалните услуги към приоритетите, целите и принципите на Областната стратегия;
- Осъществяване на информационни срещи и консултации между представители на общински съвет, общинска администрация, доставчици и други представители на общността - НПО, граждани, най-малко 2 пъти годишно при планиране на развитието на социалните услуги и отчитане на резултатите от дейностите по предоставяне на услугите; споделяне на опит и добри практики и др.

7.1.3. Развитие на капацитета за предоставяне на социални услуги

Специфична цел 5.3. Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти

Мярка 5.3.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги

Дейност 5.3.1.1. Организиране и провеждане на специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за персонала в съществуващите социални услуги (със и без откъсване от работната среда). Планират се поредица от обучения за специалистите - социални

работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят:

- Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, свързана с индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента;
- Активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- Умения за оценка на въздействието на услугата, документиране на добрите практики в работата по случай и др.

Дейност 5.3.1.2. Развитие и насърчаване на доброволчески практики - осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно и регионално ниво.

Дейност 5.3.1.3. Подкрепа и осигуряване на равен достъп до информация, консултации и обучения на ръководния, специализирания и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на социални услуги на територията на общините и областта, чрез уебстраниците на общините, ДСП, РДСП и други информационни канали.

Дейност 5.3.1.4. Провеждане на обучения, които да осигурят усвояване на специфични нови умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции.

Мярка 5.3.2. Преквалификация за персонала на трансформираните и/или закривани социални услуги и специализирани институции

Дейност 5.3.2.1. Оценка на нуждите от обучение – екипна и индивидуална за персонала на социалните услуги, които подлежат на трансформиране /закриване. Препоръките от оценката са съобразени и с нуждите от персонал в новите планирани/разкривани социални услуги в съответната община/район.

Дейност 5.3.2.2. Провеждане на обучения, в съответствие с оценката от обучителните нужди които да осигурят професионална подготовка и адаптация на персонала след пренасочването към новата услуга.

Мярка 5.3.3. Осигуряване на капацитет за иновативните услуги и мерки, развитие на нов тип професионални умения и опит

Дейност 5.3.3.1. Организиране на поредица от въвеждащи и надграждащи обучения за професионалистите, които ще бъдат ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, за да се придобият нов тип управленски умения и практика за:

- Създаване на методологии за новите услуги; организация на работата по предоставяне на новите услуги;
- Разработване на програми за популяризиране на услугите и спечелване на доверието на клиентите;
- Развитие на междуинституционалното сътрудничество, както и привличане на представители на заинтересованите страни - граждани, НПО и др. в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на новите услуги.

Дейност 5.3.3.2. Организиране на обучения, семинари и конференции за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси, които представляват съвкупност от:

- Процедури за подбор на персонал за новите услуги, съобразно предварително изяснени длъжностни и функционални характеристики за специалистите и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на услугата;
- Дейности за привличане на специалисти чрез контрактиране с други доставчици на социални услуги/или с НПО, в рамките на съществуващи или новосъздадени партньорски взаимодействия на местно и регионално ниво, с цел по-ефективно и гъвкаво използване на

съществуващия набор от специалисти в общините и в областта или с цел оптимизиране на разходите за високо квалифициран персонал.

Мярка 5.3.4. Въвеждане на ефективни системи на контрол върху качеството и за супервизия в социалните услуги

Дейност 5.3.4.1. Консултиране и подкрепа за изграждане на системи на супервизия на персонала на социалните услуги.

Дейност 5.3.4.2. Обучение за провеждане на супервизия, изработване и разпространение на обучителни материали – наръчници и програми.

Дейност 5.3.4.3. Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др. тип дейности, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на управленския екип на доставчиците.

7. 2. Финансова рамка и източници на финансиране на социалните услуги в община Сливен

7.2.1. Структура на средствата за финансиране на социалните услуги в общината

За финансиране на дейностите за реализация на Стратегията за периода 2011 г. – 2016 г. по години са нужни средствата, посочени в таблица 1. При тяхното определяне са отчетени включените в РМС 715 от 01.10.2010 г. дейности, разглеждани като държавно делегирани и местни дейности по функция 5 „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”. При разчета на необходимите средства се отчита фактът, че страната се намира в сериозна финансова, в т.ч. и бюджетна криза, поради което за развитието на социалните услуги, където за финансиране на държавно делегираните дейности водеща е ролята на държавния бюджет, е заложена достатъчно песимистична прогноза.

Като база за извършване на прогнозата за текущата издръжка са използвани действащите единни финансови стандарти, утвърдени с РМС 715 от 01.10.2010 г. за 2011 г. С оглед на посочената кризисна ситуация разходните равнища за социалните услуги за 2011 г. са оставени на равнището на 2010 г. Увеличение на финансовите стандарти са предвидени за следващите години, както следва: за 2012 г. с 2%, за 2013 г. с 4%, за 2014 г. с 7% и за 2015 г. с 10% спрямо определената за базова 2011 година. Това е достатъчно песимистична прогноза, тъй като посочените равнища са в рамките на допустимата инфлация в годишно измерение, която може да се очертае след излизане на страната от рецесията.

При определяне на източниците на финансиране се дава приоритет на предоставяните от държавата средства за общините, които предоставят социалните услуги съобразно местните потребности. При осъществяване на по-сериозни стъпки в сферата на финансовата децентрализация може да се очаква постигането на по-голяма финансова самостоятелност на общината. Но дори това да се реализира, не може да се очаква значителна промяна в нагласата на общината по отношение на необходимото финансиране за социалните услуги, поне в рамките на периода на действие на настоящата стратегия. Ето защо се очаква плавно покачване на местните разходи за социални дейности в абсолютна стойност при запазване на водещата роля на държавно делегираните средства в структурно отношение (таблица 6).

Таблица 1

Средства, необходими за финансиране на социалния сектор в Община Сливен за периода 2011 г. – 2015 г. (лв.)

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015
За издръжка	4 942 270	6 188 743	6 251 868	6 700 119	7 311 646	10 107 753
За капиталови разх.	197 700	3 261 497	3 818 799	9 912 031	10 539 645	101 000
Общо средства	5 139 970	9 450 240	10 070 667	16 612 150	17 851 291	10 208 753

Планирането на разходите за социални услуги е на база очакването за стартиране на нови мерки по ОП “Развитие на човешките ресурси”, в рамките на които ще може да се получи финансиране, в т.ч. и за инвестиции в сферата на социалните услуги. Отчитайки технологичното време за разработка на проектите, тяхното оценяване и утвърждаване и реално стартиране, възможното усвояване на средства може да се очаква най-реалистично през 2011 г. Освен това в този период ефективно ще започне усвояването на средства и по сключения нов заем между правителството и Световната банка за 40 млн.щ.д., от които една съществена част е предвидена за капиталови разходи.

Очаква се в новия програмен период 2014-2020 г. националните оперативни програми по-активно и целенасочено да бъдат обвързани с потребностите на населението от социални услуги в Община Сливен. В резултат на това, една част от недостигащите средства за инвестиции, които държавният бюджет сега не може да осигури, ще могат по-широко да се финансират по мерки на новите оперативни програми. С оглед на това в общината следва да бъдат подготвени предварително проекти, които да започнат своята реализация в инвестиционната си част в рамките на периода на действие на стратегията.

Делът от общите разходи за социалния сектор в община Сливен спрямо общите разходи за областта е 61% .

За развитието на нови и повишаване качеството на предлаганите вече социални услуги за периода е наложително да се направят съществени инвестиции, насочени към разширяване и подобряване, към създаване на нови елементи на социалната инфраструктура. Във връзка с това през целия период в рамките на разчетените общи средства по години относителният дял на капиталовите разходи нараства значително като през 2013 достига 59,67% , а през 2014 – 59,04%. (Таблица 2).

За периода 2011 – 2014 г. имаме ежегодно увеличаване на разходите и те достигат пиковата си стойност от 17 851 291 лв. през 2014 г. Тогава са най-високи и инвестиционните разходи – 10 539 645 лв. Общите разходи през 2015 г. са по-ниски спрямо 2014 г., поради по-малкото инвестиционни разходи. За разлика от тях разходите за издръжка бележат скок от близо 3 млн. през 2015 г. спрямо предходната година. Това се дължи на планираното разкриване на нови услуги, които се предвижда да стартират до края на периода на действие на стратегията.

Таблица 2

Относителен дял на средствата за издръжка и инвестиции в социалния сектор на Община Сливен за периода 2010 г. – 2015 г. (в %)

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015
За издръжка	96,15%	65,49%	62,08%	40,33%	40,96%	99,01%
За капиталови разходи	3,85%	34,51%	37,92%	59,67%	59,04%	0,99%
Общо средства	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

7.2.2. Структура на средствата за финансиране на социалните услуги в общината

Разчетните средства, необходими за финансиране на социалните услуги в община Сливен за прогнозния период са представени по направления в Таблица 3. Съгласно разработената стратегия в областта се засилва водещата роля на община Сливен за предоставяне на социални услуги в общността.

Таблица 3

Разпределение на средствата за финансиране на социалните услуги по години

Община	Вид разход	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Сливен	Текущи разходи	4 942 270	6 188 743	6 251 868	6 700 119	7 311 646	10 107 753
	Капиталови разх.	197 700	3 261 497	3 818 799	9 912 031	10 539 645	101 000
	Общо	5 139 970	9 450 240	10 070 667	16 612 150	17 851 291	10 208 753

Предвидените промени в структурата на социалните услуги по-контрастно се виждат в Таблица 4.

Таблица 4

Относителен дял на финансовите средства на Община Сливен в общата стойност на финансиране на областта – по видове разходи и години

Община	Вид разход	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Сливен	Текущи разходи	60,8%	56,4%	54,2%	53,6%	52,1%	54,6%
	Капиталови разх.	94,7%	92,4%	57,2%	87,3%	80,0%	3,4%
	Общи разходи	61,6%	65,1%	55,3%	69,7%	65,6%	47,4%

7.2.2. Източници на финансиране

А) Основен източник на финансиране в прогнозния период на социалните услуги остава републиканския бюджет. През периода на действие на стратегията по линията на държавното делегиране се очаква да бъдат получени общо 55 137 755 лв., което съставлява 85,89% от всички предвидени средства за периода. През следващите най-малко 3 години не се очаква общината да може да заделити от собствените си източници допълнителни средства за издръжка на държавно делегираните дейности.

Б) Издръжката за местни социални дейности се финансира от собствени източници. За прогнозния период общо се очаква за тези нужди да бъдат изразходвани 9 055 346 лв. (14,11% от всички необходими средства). Предвидените за сега местни социални дейности се ограничават в поддържането и развитието на домашния социален патронаж, клубовете на пенсионера, клубове на инвалида, обществени трапезарии. Една част от разходите за текуща издръжка, особено за местните социални услуги и някои алтернативни услуги, които се получават от нуждаещите се без направление на Отделите за закрила на детето или друга отговорна за това специализирана държавна институция след въвеждането на задължителния минимален пакет от социални услуги с всеобщ достъп, могат да се покрият от установени официално от общинската администрация такси. В настоящия момент системата на домашния социален патронаж подсказва конкретни модели за установяване на подобен род такси, които се отличават в отделните общини.

Таблица 5

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Държ. делегирани дейности	4 122 256	8 061 055	7 965 898	14 402 734	15 816 244	8 891 824
Местни дейност	1 017 714	1 389 185	2 104 769	2 209 416	2 035 047	1 316 929
Общо средства	5 139 970	9 450 240	10 070 667	16 612 150	17 851 291	10 208 753

В) Финансирането на инвестициите, свързани с основния ремонт, изграждането на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане, ще бъде главно осигурено от републиканския бюджет, от оперативните програми, от които общината може да получи средства за осигуряване на своята инфраструктура в зависимост от особеностите на обявените мерки, както и от държавно гарантирани заеми.

Наред с това трябва да се отчете и това, че общината има и други разходи, осигурявани от собствени приходи. Тези разходи за дейностите по изграждане на социални жилища, по осигуряване на достъпно и достатъчно редовно транспортно съобщение между селищата на общината с общинския център, косвено подпомагат осъществяването и на предвидените дейности в социалната сфера.

Обобщените данни за финансовите ресурси на Община Сливен (в %), получавани от държавния бюджет и собствени източници, са посочени в Таблица 6.

Таблица 6

Разпределение на средствата за финансиране по общини по основни източници – от държавния бюджет и собствени източници

Община	Вид разход	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Сливен	Държавно дел. дейности	80,2%	85,3%	79,1%	86,7%	88,6%	87,1%
	Местни дейности	19,8%	14,7%	20,9%	13,3%	11,4%	12,9%

Г) Средствата за квалификация и преквалификация на социалните работници могат и трябва да се осигурят в необходимия размер от ОП „Развитие на човешките ресурси” и ОП “Административен капацитет”, като се подготвят няколко проекта с подходящи обучаващи.

Д) Осигуряване на средства от частни лица (развитие на социален бизнес). В община Сливен има разкрит старчески дом от частно лице. Намирането на подходящи стимули и база за развитие на такива и други социални услуги от страна на общината значително ще облекчи и ускори развитието на социалния сектор при това на конкурентна основа. С разкриването на подобни заведения се създават предпоставки за подобряване на социалната инфраструктура в общината, за трайно ангажиране на бизнеса с решаването на проблемите на общинската общност. Частните заведения, които се развиват паралелно с държавно делегираните дейности, могат да бъдат важен ориентир в ефективното усвояване на и без това ограничените бюджетни средства, които могат да се насочат към такива сфери, които не са по никакъв начин привлекателни за частните предприемачи.

8. Етапи в изпълнението на стратегията

8.1. Основни етапи

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Сливен обхваща 5-годишен период (април 2011 – април 2016), в който се обособяват следните етапи:

	Период	Дейности
Подготвителен етап	2011, първа половина	- Изготвяне и приемане на Общинска стратегия за развитие на социалните услуги - План за действие за 2011 на Общинската стратегия
Първи етап	2011 - 2012	- Изпълнение на дейностите по стратегията. Текущо наблюдение - Оперативен план за изпълнение на дейностите в Областната стратегия за 2012 - Годишен план за действие по изпълнението на Общинската стратегия в община Сливен за 2012 г.
Оценка и препланиране	2012, четвърто тримесечие – 2013, първо тримесечие	- Междинна оценка на постигнатите резултати и ефекти от стратегията - Актуализация на следващия тригодишен етап в съответствие със заключенията и препоръките от междинната оценка - Оперативен план за изпълнение на дейностите в Областната стратегия за 2013 - Годишен план за действие по изпълнението на Общинската стратегия в община Сливен за 2013 г.
Втори етап	2013 – 2015	- Изпълнение на дейностите по стратегията. Текущо наблюдение. - Оперативен план за изпълнение на дейностите в

	Период	Дейности
		Областната стратегия за 2014 и 2015 Годишен план за действие по изпълнението на Общинската стратегия в община Сливен за 2014 г. и план за 2015 г.
	2016	Финална оценка на въздействието от Областната и Общинската стратегии

Подготовката за стартиране на Стратегията през първото шестмесечие на 2011 г. обхваща няколко основни компонента, чрез които се поставя основата за успешното изпълнение на същинските дейности и постигането на целите, резултатите и цялостния ефект от областната и общинската стратегия.

1. Формиране на структури, организационна рамка:

- Създаване на Регионален център за развитие на човешките ресурси към РДСП – Сливен
- Обособяване на Областен координационен съвет и Звено за мониторинг и оценка към Областна администрация с участието на РДСП
- Утвърждаване на процедури/отговорности за координация на Областната стратегия

2. Валидизиране на Областната стратегия на общинско ниво:

- Изготвяне и приемане на Общинска стратегия и годишен план за социалните услуги на основата на Областната стратегия;
- Адаптиране на общинския план за развитие на социалните услуги към приоритетите, целите и принципите на Областната стратегия

3. Оперативно планиране, създаване на процедури и комуникационни канали за обмен на информация.

4. Утвърждаване ефективно взаимодействие между партньорите, механизми на сътрудничество между заинтересованите страни:

- Осигуряване на партньорство и подкрепа от заинтересованите страни на ниво община;
- Осъществяване на информационни срещи и консултации между представители на общински съвет, общинска администрация, доставчици и други представители на общността;
- Провеждане на срещи и открити дискусии с НПО, граждани, (практиката на подобни срещи следва да продължи най-малко 2 пъти годишно при планиране на развитието на социалните услуги и отчитане на резултатите от дейностите по предоставяне на услугите; споделяне на опит и добри практики).

8.2. Оперативен план с времеви график за изпълнение на Стратегията

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
1.1.1.1.	Продължаване и разширяване на дейността на ЦОП в гр. Сливен	гр. Сливен	X ²	X	X	X	X	ДДД	Община
1.1.1.2	Превенция на нежелана и ранна бременност. Откриване на Кабинет по семейно планиране, базирани в гр. Сливен	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти	Община Доставчик
1.1.1.3	Развиване на умения за родителстване и пренатална подкрепа	Всички общини	+	+	С	С	С	Собствени ресурси, Проекти	ОЗД, ЦОП, КСП, ЦРИ, НПО
1.1.1.4.	Осигуряване на среда, подкрепяща връзката между майката и бебето в родилните отделения в Сливен	Община Сливен	+	+	+	+	С	Собствени ресурси, Проекти	ОЗД, ЦОП, ЦРИ, РЦЗ, РО
1.1.2.4	Осигуряване на здравни грижи	Община Сливен	+	С	С	С	С	Собствени ресурси, Проекти	ЦОП, ОЗД, ЦРИ, общини, РЦЗ
1.1.2.5	Услуги в подкрепа на родителската грижа за деца до 7 години	Община Сливен	+	+	+	+	С	Собствени ресурси, Проекти	ЦОП, ЦРО, ОЗД, Общини, РИО
1.1.3.1	Ранна превенция на изоставянето и задържане на новородени деца в биологичното семейство. Разкриване на Център за ранна интервенция	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти	Община Доставчик
1.1.3.2	Подкрепа за развитието на социалните ресурси на уязвими семейства	Община Сливен	+	+	С	С	С	Собствени ресурси, Проекти	Общини, ЦОП, ДСП, БТ
1.1.3.3	Изграждане на работещо сътрудничество и обмен на информация между системата на здравеопазването и социалните услуги	Община Сливен	+	+	С	С	С	Собствени ресурси, Проекти	Общини, ЦОП, РЦЗ
1.1.4.1	Образователни програми и кампании във всички детски градини и училища, както и в рамките на ЦОП и ЦРДУ	Община Сливен	+	+	С	С	С	Собствени ресурси, Проекти	Община, ЦОП, ЦРДУ, РИО
1.1.4.2.	Обучение на професионалисти за разпознаване и сигнализиране за случаи на насилие.	Община Сливен	+	+	С	С	С	Проекти	Община, НПО, МВР, РИО, МКБППМН

² Знакът "X" отбелязва периода на предоставяне на социални услуги / изпълнение на социална програма

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
1.1.4.3	Обществени кампании за предотвратяване на насилието и други форми на злоупотреба и експлоатация.	Община Сливен	+	+	С	С	С	Проекти, Собствени ресурси	Община, ЦОП, НПО, МВР, МКБППМН
1.1.4.4	Преодоляване на последиците от преживяното насилие за деца, жертви на насилие и/или трафик.	Община Сливен	+	+	+	С	С	Проекти, ДДД	ЦОП, КЦ, Общини, ОЗД
1.1.5.5	Превенция на безнадзорността и тежките форми на детски труд и подкрепа за реинтеграция на децата на улицата	Община Сливен	+	+	Х	Х	Х	Проекти, ДДД	Община, Доставчик
1.1.4.6	Подобряване на възможностите за реакция в случаите на насилие над деца.	Община Сливен	С	С	С	С	С	Собствени ресурси, Проекти	Община, ОЗД, МВР, НПО, РИО, МКБППМН
1.1.5.1	Общински политики и мерки за осигуряване на правото на децата на достъп до образователни услуги и превенция на отпадането от училище	Община Сливен	+	+	С	С	С	Проекти, Собствени ресурси	Община, РИО, НПО, ЦОП, ЦРДУ
1.1.5.2. 2.3.1.1	Подкрепа за развитие на хора в неравностойно положение чрез директна работа в общността и посредничество за социалната им интеграция и достъп до образование. Разкриване на Център за развитие на общности или развиване на предвижданите дейности в рамките на комплекс от услуги.	Община Сливен	+	+	+	+	Х	Проекти, Общ. бюджет	Община, Доставчик
1.2.1.1	Подкрепа за семействата на роднини или близки, които отглеждат деца като мярка за закрила	Община Сливен	Х	Х	Х	Х	Х	Проекти, Собствен ресурс	Община, ЦОП, ОЗД
1.2.2.1.	Развитие на дейности по приемна грижа в съществуващият ЦОП	Община Сливен	+	+	С	С	С	Проекти, Собствен ресурс	ОЗД, Община, ЦОП
1.2.2.2.	Развиване на Приемна грижа на областно ниво с център ЦОП към КСУДС Сливен.	Сливен и областта	+	+	+	Х	Х	Проекти	Община, РДСП, ОЗД,
1.2.1.1.	Проучване и подготовка на кандидат осиновители	Община Сливен	Х	Х	Х	Х	Х	Собствен ресурс, Проекти	ЦОП, ОЗД, НПО
1.2.3.2	Подкрепа на осиновители и осиновени	Община Сливен	+	+	+	Х	Х	Собствен ресурс, Проекти	ОЗД, ЦОП
1.3.1.1.	Планиране изграждането на Център за социална рехабилитация и интеграция с мобилен екип за предоставяне услуги на потребители в други населени	Община Сливен	+	Х	Х	Х	Х	Проекти, ДДД	Община, Доставчик

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
	места в рамките на общината								
1.3.1.2.	Разкриване на ЦСРИ Сливен и стартиране предоставянето на услугите в него.	гр. Сливен	+	+	X	X	X	Проекти	Община, Доставчик
1.3.3.2.	Разкриване на Дневн център за деца с увреждания	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти	Община, Доставчик
1.3.3.1.	Развиване дейностите на Дневен център за деца с хронични заболявания или увреждания в сградата на ДМСГД- Сливен	Гр. Сливен	X	X	T ³	T	X	Проекти, ДДД	Доставчик
1.3.3.2	Продължаване дейността и развиване капацитета на	Сливен	X	X	X	X	X	ДДД	Община НПО
1.3.3.4	Дневен център за деца с увреждания Сливен и ЦСРИ за незрящи Сливен								
1.3.3.6.	Развиване на услугата заместваща грижа	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти	Община, Доставчик
1.3.4.1	Създаване на условия за развиване на програмите, които предлагат домашни грижи- Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник за деца с увреждания.	Община Сливен	+	+	+	X	X	Проекти, ДДД	Община, Доставчик
1.3.4.2	Осигуряване на помощни средства по ЗИХУ	Община Сливен	X	X	X	X	X	В рамките на утвърден бюджет,Проекти	ДСП, Общини,НПО
1.4.1.1	Услуги в рамките на ЦОП Сливен за развиване на родителските умения	Община Сливен	X	X	X	X	X	Проекти, ДДД	Община, Доставчик
1.4.2.1	Образователни програми и кампании в училище, в	Община Сливен	С	С	С	С	С	Проекти, Собствен ресурс	Общини, РИО, учили-ща, Ресурсен център,НПО, ЦОП,МКБППМН
1.4.2.2.	рамките на ЦОП, НПО и други организации за								
1.4.2.3	превенция на рисково поведение								
1.5.1.1	Създаване на работна група на областно и общинско ниво за консултиране и подкрепа на процеса на изготвяне и актуализиране на плановете за специализираните институции за деца в област Сливен		+	С	С	С	С	Проекти и налични ресурси	Обл. а-я, Общини,НПО, ОЗД,РДСП
1.5.1.2	Изработване на плановете за закриване или	Община Сливен	+	+	С	С	С	Проекти и налични ресурси	Обл. а-я, Общини,НПО, ОЗД,РДСП
1.5.1.3	/трансформиране на 2 специализирани институции за деца в община Сливен								
1.5.2.1.	Реинтеграция на деца от специализирани институции	Община Сливен	+	+	X	X	X	Проекти и налични	ОЗД, ЦОП, НПО

³ Знакът “Т” отбелязва периода на трансформиране, разширяване или закриване на социални услуги

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
								ресурси	
1.5.2.2.	Интеграция в разширено семейство	Община Сливен	+	+	X	X	X	Проекти и налични ресурси	ОЗД, ЦОП, НПО
1.5.2.3	Настаняване на деца от СИ в приемни семейства	Община Сливен	+	+	X	X	X	Проекти и налични ресурси	ОЗД, Общини, ЦОП, НПО
1.5.3.1 1.5.3.2	Осигуряване на среда близка до семейната за настанените в ДДУИ- Центрове за настаняване от семеен тип (ЦНСТ).	Община Сливен	X	X	X	X	X	Проекти, ДДД	Община, Доставчик
1.5.3.3.	Изграждане и развиване капацитета на услуги резидентен тип и такива подпомагащи процеса за извеждане на деца и младежи от област Сливен, които са настанени в специализирани институции извън област Сливен.	Община Сливен	+	+	X	X	X	Проекти, ДДД	Община, Доставчик
1.5.5	Трансформиране на ДМСГД- Сливен	Сливен	+	+	+	T	T	Проектно, ДДД	Община, доставчик
1.6.1.1.	Обхващане на всички деца в предучилищно образование от 5-годишна възраст	Община Сливен	+	+	C	C	C	Проектно, Собствен ресурс	Община, НПО, ОЗД, РИО, ЦРО
1.6.2.1.	Развитие на смесени образователно-социални услуги в ЦОП и ЦРДУ за превенция на отпадането и задържане на децата в училище	Община Сливен	+	+	+	X	X	Проекти, ДДД и	Общини, ЦОП, ОЗД, ЦРДУ
1.6.2.2. 1.6.2.3	Хоризонтални мерки за подобряване на привлекателността на училището	Община Сливен	+	+	C	C	C	Проекти и налични ресурси	РИО, ЦОП, ЦРО, ОЗД, НПО
1.6.3.1	Обхващане на деца с увреждания от масови детски градини и ясли	Община Сливен	+	C	C	C	C	Проекти и налични ресурси	Община , НПО, ЦОП, РИО
1.6.6.1 1.6.6.2 1.6.6.3	Изграждане на капацитет в училищата и детските градини за включване на родителите и създаване на интегрираща среда в училище	Община Сливен	+	+	C	C	C	Проекти и налични ресурси	Община , НПО, ЦОП, РИО, ЦРО
2.1.1	Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.	Община Сливен	+	+	C	C	C	Проекти, налични ресурси	НПО, СУ, ДБТ, РДСП, общини
2.1.1.1	Продължаване дейностите на Защитените жилища за	Сливен	X	X	X	X	X	ddd	Община

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
	хора с интелектуални затруднения в общините Сливен								доставчик
2.1.1.2	Разкриване на Защитени жилища за хора с психични проблеми в Сливен с капацитет 10	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти ддд	Община, доставчик
2.1.1.3	Разкриване на Защитени жилища за лица с увреждания в общините Сливен/2/ с капацитет по 10 места	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти ддд	Община, доставчик
2.1.1.5	Разкриване на Центрове за настаняване от семеен тип за лица с увреждания	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти; Налични ресурси; ддд	Община, доставчик
2.1.1.6	Разкриване на Хоспис за хора с тежки увреждания с чужда помощ	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти; Налични ресурси; ддд	Община, доставчик
2.2.1	Подкрепа от ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти; Налични ресурси; ддд	Община, доставчик
2.2.1.1	Изграждане на два ЦСРИ в община Сливен с общ капацитет 55 места с възможност за формиране на мобилен екип	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти; Налични ресурси; ддд	Община, доставчик
2.2.2	Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.	Община Сливен	X	X	X	X	X	Национални и Оперативни програми, НПО	ДСП, Община, НПО
2.2.2.1	Разкриване на нови услуги и разширяване обхвата на наличните услуги, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания като домашен помощник, социален и личен асистент	Община Сливен	X	X	X	X	X	Национални и Оперативни програми, НПО	ДСП, Община, НПО
2.2.2.2	Включване на допълнителни услуги към Домашния социален патронаж и по-пълно обхващане на хората с увреждания от малките населени места.	Община Сливен	+	X	X	X	X	Общински бюджети	Община, доставчик
2.2.2.4	Продължаване дейността на Дневния център за възрастни с умствени увреждания – Сливен.	Сливен	X	X	X	X	X	ддд	Община, доставчик
2.2.2.5	Разкриване на Дневен център за възрастни хора с увреждания в град Сливен или друго населено място в рамките на общината с капацитет 30 места	Сливен или в рамките на Общината	+	+	+	+	X	Проекти; Налични ресурси; ддд	Община, доставчик
2.2.2.8	Разкриване на Дневни центрове за възрастни хора с психични разстройства с мобилен консултативен екип	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти; Налични ресурси; ддд	Община, доставчик

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
2.2.2.9	Финансова подкрепа от общините при извършваните дейности в обособените клубове на инвалида по места, Разширяване на дейностите на клубовете в рамките на изпълнението на стратегията.	Община Сливен	X	X	X	X	X	Общински бюджет и проекти	Община, СИБ
2.2.3	Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания	Община Сливен	X	X	X	X	X	Общински бюджети, проекти	Община
2.2.3.1	Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища и детски градини, предприятия и пр.	Община Сливен	X	X	X	X	X	Общински бюджети, проекти	Община , НПО
2.2.3.2	Дейности на ДБТ, общините и местни НПО на територията на областта за предоставяне на услуги-заетост, професионално ориентиране и професионална квалификация, обучение и практически умения за лицата с увреждания с право на работа.	Община Сливен	+	С	С	С	С	Бюджет, ДБТ, ОПРЧР	ДБТ, Общини, НПО
2.2.3.3	Прилагане на общински и национални мерки за осигуряване на възможности за независим самостоятелен живот.	Община Сливен	+	С	С	С	С	Бюджет, ДБТ, ОПРЧР	ДБТ, Общини, НПО
2.3.1	Осигуряване достъп на развитие за етническите общности в неравнопоставено положение в област Сливен	Община Сливен	+	С	С	С	С	Проектно финансиране	НПО, Общини
2.3.1.2	Назначаване на 3 здравни медиатори за подобряване достъпа до здравеопазване в етническите общности – подбор, обучение, изпълнение на дейности	Община Сливен	+	+	С	С	С	Проектно финансиране, МЗ	Общини, МЗ, РЦЗ
2.3.1.3	Развитие на смесени образователни програми “Втори шанс”за ограмотяване и завършване на образователна степен с фокус към етническите общности	Етнически общности в областта	+	С	С	С	С	Проектно финансиране, МОМН	НПО, Училища, РИО, Общини, СУ
2.3.1.4	Хоризонтални мерки и целеви инициативи за социално включване - професионална квалификация, заетост и доходи. Програми и мерки на ДБТ- изпълнение	Община Сливен	+	С	С	С	С	Бюджет, ДБТ, ОПРЧР	ДБТ, Общини
2.3.2	Развиване на услуги за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към уязвими хора, интеграция и реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение	Община Сливен	+	С	С	С	С	Проектно финансиране, МОМН, Общински бюджети	НПО, Училища, РИО, Общини, СУ
2.3.2.1	Дейности на ЦОП, ЦСРИ, Консултативните центрове и гражданските инициативи в общините – информирание и консултиране.	Община Сливен	+	С	С	С	С	Проектно финансиране, МОМН,	НПО, Училища, РИО, Общини, СУ

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
								Общински бюджети	
2.3.2.2	Включване на родителите и семействата в смесени социално-образователни услуги за превенция на зависимостите и рисковото поведение, изпълнявани от училища, училищни настоятелства и НПО.	Община Сливен	+	+	С	С	С	Проектно финансиране, МОМН, Общински бюджети	НПО, Училища, РИО, Общини, СУ
2.3.2.4	Изграждане на Център за предоставяне на комплекс от услуги за хора със зависимости, които да включват и изследвания за ХИВ, туберкулоза, хепатит, консултации, психологическа подкрепа, посредничество и други.	Община Сливен	+	+	+	+	Х	Проектно финансиране,	НПО
2.3.2.5	Продължаване дейността на Превантивно-информационния център – гр. Сливен като помощен орган към Областния съвет по наркотични вещества и Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.	Община Сливен	Х	Х	Х	Х	Х	Проекти	ПИЦ към Областния съвет по наркотични вещества
3.1.1 3.1.1.1	Разширяване на обема и многообразието на дейностите в действащите Домашни социални патронажи	Община Сливен	Х	Х	Х	Х	Х	общински бюджети	Община
3.1.1.2	Увеличаване на капацитета на действащ Домашен социален патронаж	Община Сливен	+	Х	Х	Х	Х	Общински бюджети	Община
3.1.1.3	Осигуряване на услугата Домашен социален патронаж в нови населени места	Община Сливен	+	Х	Х	Х	Х	Общински бюджет	Община
3.1.1.4	Продължаване функционирането на сезонните обществени трапезарии в община Сливен и планиране и разкриване на нови трапезарии	Община Сливен	Х	Х	Х	Х	Х	ФСП, общински бюджети и др. източници	Община , доставчик
3.1.2. 2.1.2.1.	Осигуряване на услугите: Домашен помощник, Социален асистент, Личен асистент за стари хора	Община Сливен	Х	Х	Х	Х	Х	Нац. програми, ОП „РЧР” и др. проекти и програми	Общини, ДСП, НПО
3.1.2.3	Проучване, планиране, разкриване на Комплекс за подкрепа на старите хора в община Сливен	Община Сливен	+	+	+	+	Х	Общински бюджет	Община
3.2.1 3.2.1.1	Продължаване на дейността на Дневните центрове за стари хора в гр. Сливен	Община Сливен	Х	Х	Х	Х	Х	ДДД	Община
3.2.1.2	Продължаване дейностите на Клубовете на пенсионера	Община Сливен	Х	Х	Х	Х	Х	Общински бюджет;	Община

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016)- община Сливен

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
								Проекти и програми	
3.2.2.3	Развиване на краткосрочна заместваща грижа за стари хора и хора с увреждания	Населено място в областта	+	+	X	X	X	Проекти ддд	Община/доставчик
3.3.1 3.3.1.1	Продължаване развитието на дейностите в Дом за стари хора гр.Сливен	Гр.Сливен,	X	X	X	X	X	ддд	Община
3.3.2.1	Изграждане и разкриване на Дом от семеен тип за стари хора	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти, ддд	Община/доставчик
3.3.2.1	Дом за стари хора в общ. Сливен – разкриване и предоставяне на услуги	Община Сливен	+	+	+	+	X	Проекти ддд	Община/доставчик
3.3.2.1	Дом за стари хора в общ. Сливен – разкриване и предоставяне на услуги	Община Сливен	+	+	+	X	X	Проекти ддд	Община/доставчик
3.3.2.2	Продължаване и подобряване качеството на услугите в частен Дом за стари хора – с.Малко Чочовен, общ. Сливен	С.Малко Чочовен, общ.Сливен	X	X	X	X	X	Частни дарения и такси	Частен доставчик
3.3.2.2	Разкриване на нов частен Дом за стари хора	Община Сливен	+	+	+	+	X	Частни дарения	Лицензирани доставчици
3.3.2.3	Проучване на потребностите и възможностите за изграждане и стартиране на хоспис	Гр.Сливен	+	+	+	С	С	Собствени средства и такси от ползвателите	Лечебно заведение/Частни доставчици

9. Комуникационна програма

Важно условие за ефективното реализиране на Стратегията за развитие на социалните услуги е политиката за предоставянето на информация на обществеността. Обществеността трябва да получи пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в стратегията. Реализирането на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, както на общинско, така и на регионално ниво, които ще осигурят нейната публичност.

9.1. Цели, принципи и методи

9.1.1 Цели

Общата цел на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социални услуги (2011 – 2016).

Специфични цели:

- **Да осигури подкрепата** на цялата общественост по приоритетните направления, мерки и дейности, както и да привлече подкрепата на всички заинтересовани страни за постигане на целите на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги;
- **Да се привлече общественото внимание** и да се повиши чувствителността на обществото към хората от различните уязвими групи, към техните потребности и възможности за решаване на проблемите им;
- **Да популяризира принципите и посланията** на Стратегията за развитие на социалните услуги за толерантност, социална интеграция, равни права и равен достъп на всеки до възможности за развитие.

9.1.2. Мерки:

- Информиране на местната общност и всички заинтересовани страни за Стратегията за развитие на социалните услуги на територията на община Сливен чрез:
 - Организиране на брифинги, пресконференции, публикации в медиите за запознаване на заинтересованите страни и широката общественост с визията, ценностите, приоритетите, планираните социални услуги и мерки в Стратегията за развитие на социалните услуги на община Сливен;
 - Изработване и разпространение на информационни и комуникационни материали и периодичното им актуализиране;
 - Визуализиране на рамката, целите и приоритетните дейности в Стратегията за развитие на социалните услуги чрез публикации на информационни материали и разпространението им в уеб-пространството;
- Популяризиране на настоящите, подлежащите на реформиране и планираните нови социални услуги /в резултат от проучените реални потребности на рисковите групи на територията на областта/, както и постигнатите резултати и напредъка чрез:
 - Организиране на семинари с участието на представители на заинтересовани страни за запознаването им с Стратегията за развитие на социалните услуги, както и дискутиране на посоката, темпа и напредъка при изпълнението на стратегията;
 - Организиране на периодични брифинги и публикации в медиите за запознаване на заинтересованите страни и широката общественост с мониторинговите доклади за изпълнението на областната стратегия за развитие на социалните услуги;
 - Организиране на целенасочени ПР кампании за представяне на изпълнените ангажименти и постигнатите резултати от страна на заинтересованите страни по приоритетните направления на стратегията;

- Популяризиране на органите и институциите на местно и национално ниво в сферата на социалните услуги, както и механизмите за планирането, предоставянето и финансирането на социални услуги на територията на община Сливен чрез:
 - Визуализиране на мрежата от институции и организации в сферата на социалните услуги, както и механизмите за планирането, предоставянето и финансирането на социални услуги на територията на община Сливен в уеб пространството;
 - Подготовка и разпространение на информационни и комуникационни материали за тях;
- Стимулиране ангажираността на всички участници в разработването на стратегията с нейното изпълнение чрез:
 - Ангажиране на партньорите с активно участие в дискуссионни форуми с представители на заинтересованите страни за хармонизация на възникнали различия по отношение на прилагането на Стратегията за развитие на социалните услуги;
 - Ангажиране на партньорите с подготовка на информационни кампании и разпространение на комуникационни материали, свързани с изпълнението на Стратегията за развитие на социалните услуги;
 - Ангажиране на партньорите с актуализация на уеб сайтовете на техните организации във връзка с изпълнението на плана за действие в рамките на комуникационната програма.

9.1.3 Основни принципи

Комуникационната програма се основава на следните основни принципи:

- **Целенасоченост** – ясно дефинирани цел и аудитория на всяко комуникационно послание, свързано със Стратегията за развитие на социалните услуги в община Сливен и нейните бенефициенти;
- **Откритост** – информиране на обществеността за изпълнението на дейностите по Стратегията за развитие на социалните услуги в община Сливен;
- **Координация** с други стратегии, програми, планове за развитие, изпълнявани от държавната и местната власт;
- **Качество и достъпност на информацията** – изчерпателност, задълбоченост и аналитичност на комуникираните послания, достигащи до най-голям брой заинтересовани лица;
- **Многообразие и ефикасност на използваните комуникационни канали и комуникационни средства** – идентифициране на най-надеждните и обществено значими средства и канали за комуникация, служещи за връзка със заинтересованите страни от изпълнението на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Сливен;
- **Позитивност на комуникационните послания** – изграждане на климат на доверие и съпричастие с всички заинтересовани страни с оглед на ефективното изпълнение на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Сливен;
- **Широко междуобщинско и междусекторно партньорство**, сътрудничество и екипност в комуникационния обмен;

Основните целеви групи са:

- Органи и институции на държавната и местната власт;
- Изпълнителни агенции;
- Териториални структури на държавните органи и институции;
- Неправителствени организации;
- Доставчици на социални услуги;
- Приоритетни целеви групи на Стратегията за развитие на социални услуги;
- Потребители на социални услуги;
- Лидери на общественото мнение;
- Медии;

- Широката общественост.

Предвижда се включване и делегиране на информационни и комуникационни функции на основните партньори по изпълнение на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Сливен – РДСП и Дирекция „Социално подпомагане“. При изпълнението на стратегията ще се търси съгласуване и взаимодействие с всички заинтересовани страни, участвали в разработването на стратегията и за нейното изпълнение. Комуникационната стратегия ще подкрепя инициативи на гражданското общество, стимулирани от Стратегията за развитие на социалните услуги в община Сливен, както и местни НПО, насочени към групи, които трудно могат да бъдат достигнати чрез средствата за масово осведомяване.

9.1.4 Механизмите и техниките, които ще се прилагат при изпълнението на комуникационната програма включват:

- Създаване на устойчива информационна среда чрез ефективно използване на различни начини и форми за комуникиране и промотиране на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Сливен: пропаганда, PR, лобизъм, групи за натиск, социологически и политологически инструментариуми, изграждане на идентичности, реклама;
- Установяване на приемливи норми и параметри на взаимоотношения между участниците в комуникационния процес – всички заинтересовани страни от изпълнението на стратегията;
- Оптимален избор на агенти на влияние, които ще бъдат включени като медиатори в комуникационния процес и ще работят в партньорство с медиите;
- Изграждане на адекватна и възпроизвеждаща се информационна среда чрез:
 - Подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
 - Търсене на отзвук и обратна връзка от комуникиращата информация;
 - Предвиждане на възможности за коригиращи действия;
 - Прецизен избор на отделните информационни фрагменти и разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията.

Основни комуникационни техники. Комуникационната програма се основава върху няколко основни форми:

- **Директна комуникация** - цели да предостави възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати. Проблемите в социалната сфера изискват непрекъснат дебат и достигане на гласа на обикновените граждани до отговорните за вземане на политическите решения. Само чрез пряк дебат и комуникация могат да бъдат координирани и хармонизирани усилията на ангажираните с различни секторни политики.

- **Комуникация чрез масовите медии** - важно е редовното и системно предоставяне на информация относно изпълнението на Общинската стратегия за социалните услуги чрез:

- пресконференции, брифинги и съобщения за медиите;
- неформални работни срещи на журналисти с координационното звено, изпълняващо стратегията;
- изготвяне на програми от електронните медии и статии от печатните медии с национално и регионално покритие за разпространяване на информация относно популяризиране на визията, целите и приоритетите на общинската стратегия.

- **Комуникация чрез Интернет** - поддържане и актуализиране на информацията за общинската стратегия за развитие на социалните услуги в уеб сайтовете на партньорите и на заинтересованите страни.

- **Комуникация чрез информационни материали** - разработване и публикуване на тематични информационни материали съобразени с визията, целите и приоритетите на общинската стратегия за развитие на социалните услуги и разпространението им сред адресати без достъп до интернет.

ОБЩИНА СЛИВЕН
Януари 2015 година